

VERSLAG

Commissie Algemeen Bestuur - begroting 2020-2023

BV19.0172

Datum vergadering : 30 oktober 2019

Aanwezig

Commissieleden:

Leefbaar 3B : Don van Doorn, Johan Philippens, Marjolein Gielis, Henk Meester, Georgine Zwinkels, Leon Erwich, Machiel Crielaard, Wouter Hoppenbrouwer
VVD : Matthijs Machielse, Nathalie van Bakel, Ed van Santen, Edwin Vervaet, Mauriel van As, Eric Kampinga, Conny Hermans, Marloes Draak,
CDA : Matthijs Ruitenbergh, Frans Ammerlaan, Hans van der Stelt, Charles van Harn
WIJ Lansingerland : Leon Hoek, Petrine van Olst, Dianne van Heusen, Jan Jumelet, Jan Alsemgeest
CU : Kees-Willem Markus, Jurjen Dieleman, Paul Lieverse, Arjen Hofman
D66 : Michiel Muis, Ineke den Heijer, Erik Jonker, Erwin Barendregt
GroenLinks : Marko Ruijtenberg, Menno Duk,
PvdA : Petra Verhoef, Valmir Xhemali

Voorzitter : Nelleke Bouman

Commissiegriffier : Karin Koemans

Burgemeester : Pieter van de Stadt

Wethouders : Simon Fortuyn, Albert Abee, Kathy Arends, Ankie van Tatenhove

Afwezig

Leefbaar 3B : Jan Pieter Blonk
VVD : Alexander Kuipers, Marloes Draak
CDA : Dave Bergwerff

1. Opening en mededelingen voorzitter

De voorzitter opent de vergadering om 17.00 uur en heet aanwezigen welkom. Bericht van verhindering is ontvangen van de heer Bergwerff, de heer Kuipers, mevrouw Draak. De heer Jonker komt wat later, maar de heer Markus is op tijd gekomen, ziet de voorzitter. De heer Blonk is ook afwezig, dus mevrouw Bouman hanteert de voorzittershamer. Ze wenst hem veel beterschap; de griffie heeft ervoor gezorgd, dat er bij hem een bos bloemen bezorgd is. Vandaag staat de meerjarenbegroting op de agenda. Na de eerste termijn is er een maaltijd.

2. Insprekers

Er zijn geen insprekers.

3. Vaststelling verslag vorige vergadering

Niet van toepassing.

4. Vaststelling agenda en inventarisatie rondvragen

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

Inventarisatie rondvraag:

Er zijn geen rondvragen.

5. Bespreekpunten:

Er zijn geen bespreekpunten.

6. Stukken ter advisering aan de raad:

6.a Meerjarenbegroting 2020-2023

De heer Van Doorn is blij met zijn 10 minuten, maar hij hoopt dat de voorzitter net zo ruimhartig is als de man die zij vervangt. Vanaf deze plek leeft L3B met hem mee en hoopt dat het herstel snel gaat,

zodat hij zijn vertrouwde plek weer snel kan innemen. Er was vandaag wat gedoe over een artikel in Binnenlands Bestuur. De gemeente zou boven Jan zijn, volgens het artikel. Er kwam een ingezonden brief op, die hij helaas nog niet heeft kunnen lezen, maar wat erin stond gaf natuurlijk wel een heel mooi beeld weer van waar men vandaan komt. In 2013 een enorme schuld, een negatieve algemene reserve, die ook fors was, een structureel tekort van € 5mln. Hij hecht er waarde aan om daarbij stil te staan en om te kijken waar de gemeente nu staat, in 2019. Iedereen, het college, de coalitie en zeker ook de oppositie, het bedrijfsleven, inwoners: in gezamenlijkheid worden meters gemaakt met elkaar. In de begroting staat: Lansingerland is er klaar voor. Dat is misschien een stap te ver, maar het is wel onwijs goed op weg, klaar om verder te groeien. Er wordt verandering door gebracht met knijpen, schaven en snijden in begrotingen naar een stabiele situatie. Dan is er weer een basis om te durven groeien. Dat staat allemaal prima op papier. Nu is het de slag, die gemaakt moet worden, om te gaan doen. Dat spreekt ook het college ongetwijfeld aan, maar hij benoemt het met nadruk: men moet het gaan doen. Kijkend naar de begroting zal het geen verrassing zijn dat L3B daar positief naar kijkt. Het is een vertaling van de kaderbrief, waarbij L3B al aangaf positief te zijn. Maar L3B is ook kritisch. Lopende zijn spreekbeurt krijgt dat wat aandacht. Deze begroting geeft ook invulling aan het coalitieakkoord en daarmee aan het collegeprogramma en daarmee aan een groot deel van het verkiezingsprogramma van L3B. Vandaar dat men hem hier tevreden ziet zitten. Hij is er tevreden over, dat de gemeente van een beheersgemeente naar een groeigemeente aan het door ontwikkelen is. Dat vraagt iets van iedereen. Blij met de ontwikkelingen op veiligheid, kwaliteit in de buitenruimten, financiën op orde, de lastenverlichting, het verbeteren van de dienstverlening, wat hier structureel aandacht heeft. De reserve in het sociaal domein vindt hij een spannende, want dat lijkt een open einde financiering te zijn. Men hoeft de bladen maar open te slaan om te constateren dat er risico's zijn op het gebied van financiën en uitvoering. Blij met het revolverend fonds voor duurzaamheid, daarmee een begin makend om initiatieven te ondersteunen. L3B is blij en maakt zich op voor doen, maar men is er nog niet, wat niet wil zeggen dat er nog heel veel geschoven kan worden. Er staan nog openstaande doelen vanuit het coalitieakkoord, nog niet alles zit er in. Belangrijk voor L3B zijn de ouderen, in relatie tot het gratis openbaar vervoer, en de af te lossen schulden die nog steeds zeker aandacht behoeven, dat de voorspelde daling ook gerealiseerd gaat worden en aanvullende risico's. Hierover heeft hij een korte vraag aan het college. Waar staat het inmiddels met het gratis openbaar vervoer voor ouderen met een AOW? Dan de risico's. Niet de afgelopen kaderbrief, maar de kaderbrief daarvoor, was er veel te doen om het IBP met alle risico's die daar aan vast kleven. Hij wil graag van de wethouder een stand van zaken willen horen op dit risico. Het is een flink boekje geweest, dus het kan zijn dat hij er overheen gelezen heeft, maar hij kwam hem in deze begroting nu niet tegen. Er is ook wat aandacht. Zorgen over dat doen. Geconstateerd wordt dat die transitie van een beheersgemeente naar een groeigemeente geen vanzelfsprekendheid is. Is de gemeente in randvoorwaardelijke zin helemaal klaar voor de uitvoering van al die ambitieuze plannen, die momenteel financieel een plek hebben gekregen? Kan het uitgevoerd worden? L3B heeft waardering voor de beantwoording op het laatste moment van een behoorlijke set vragen van de kant van L3B. Er is een grote vacatureruimte, zo'n 53 vacatures. Dat beeld werd bevestigend beantwoord in de vragen. Ze zitten op ICT, financiën, sociaal, ruimte en economie. Dat zijn toevallig ook gebieden die nauw verband houden met de omgevingswet en de implementatie daarvan. In de begroting is ook de introductie van een stelpost afschrijvingslasten te zien. Dat kan men aan de ene kant slim vinden, want er wordt op iets geanticipeerd, maar waar op geanticipeerd wordt, roept bij hem ook wel vragen op, want er wordt geanticipeerd op het niet doen, op het niet uitvoeren van een investering. Dat is een teken. Hoe zit het met daadkracht, actie, doorzettingskracht in het apparaat? In de programma's is te zien, dat uitwerkingen niet of later plaats vinden. Er is aandacht gevraagd voor 'leraar trekt aan de bel', waarin iets wordt geschoven. L3B heeft een vraag raadsbreed, maar ook aan het college. Hoe kijkt deze raad naar die ontwikkeling? Kennen zij dit? Onderschrijven zij dit? Hoe kijkt het college hier naar? Hij wil het debat voeren over de vraag welke beheersmaatregelen er nog te bedenken zijn om ervoor te zorgen, dat de daadkracht van deze organisatie niet in gevaar komt. In relatie tot die transitie is ook het college en de raad steeds bezig met die veranderende opdracht en de opgave. Wat doet dat in de onderlinge verstandhouding? Daar is aandacht voor gevraagd in de P&C cyclus, hier is positief op gereageerd, dat er kritisch naar gekeken wordt, want er is toch wat meer behoefte aan wat meer grip en inzicht m.b.t. wat er nou gebeurt in die uitvoering. L3B zal verantwoordelijkheid nemen en kijken hoe men dat proces wil inrichten. Hij weet dat hij scherp aan de tijd zit, maar hij hoopt dat mevrouw de voorzitter hem nog even wil geven voor twee punten, dan loopt hij dat in de tweede termijn weer in. Het gaat over veiligheid en dat vindt hij een te belangrijk onderwerp om af te raffen. De bestuurlijke aanpak is een heel goed instrument om de criminele organisaties te frustreren. Dat is algemeen bekend, maar er zitten natuurlijk ook grenzen aan. De burgemeester heeft hierover iets geschreven in een recent artikel. L3B is heel erg tevreden met de investeringen in ondermijning en wil graag verder verkennen of hiermee voldoende instrumenten beschikbaar zijn gesteld. Op welke wijze kunnen die criminele netwerken, die zich hier vestigen, aangepakt worden? Heeft de burgemeester echt voldoende middelen om dat in de volle omvang te doen. Het feit dat Sligro zich hier nestelt, omdat het logistiek gezien een heel interessant knooppunt is, dan

kan hij het zich voorstellen dat iemand met minder frisse activiteiten zich hier om diezelfde reden ook hier vestigt, voor een ander soort distributie. Hij zou daar graag op willen doorvragen. Speerpunt is ook veiligheidsbeleid en leefbaarheid. Dit is een ontwikkeling waar L3B vaak aandacht voor heeft gevraagd. Recent las hij in een artikel over de uitkomsten van het gemeenschappelijk veiligheidsbeeld, dat het aantal verwarde personen toeneemt en dat het aantal high impact crimes ook toeneemt. Desondanks las hij in de beantwoording dat er geen nieuwe middelen op korte termijn beschikbaar worden verwacht. Daar maakt hij zich toch zorgen om, met name over die toenemende groep verwarde personen. De hele forensische zorg verstopt, het zit tjokvol, dus het aantal verwarde personen neemt alleen maar toe. L3B blijft pal staan voor een veilig Lansingerland. Nog een laatste, dan zal hij het overige verstoppen in een tweede termijn. Een teleurstelling voor L3B. In de kaderbrief gaat het over bouwen, verbinden en baas zijn in eigen gemeente. Dat is voor L3B een onwijs belangrijke ontwikkeling, niet alleen voor de korte, maar ook voor de middellange termijn, om zich niet te verliezen in het grote krachtenveld van de metropoolregio, die zeker kansen biedt, maar ook op dat vlak risico's in zich heeft. L3B heeft toen een motie ingediend, twee zelfs. Eén, fantastisch, de introductie van de starterslening, waarmee jongeren tegemoet komen, complimenten daarvoor. Het kost geen geld, maar het moet wel doorgevoerd worden en daar is hij blij mee. Alleen m.b.t. de beïnvloeding van de wachtlijst voor de eigen inwoners voor een sociale huurwoning is nog geen uitsluitsel. Dat was juist voor behandeling van deze begroting een wezenlijk document om te betrekken. Hiermee wordt de mogelijkheid ontnomen om extra middelen desnoods beschikbaar te stellen, om voor de eigen inwoners die stappen wel te maken. L3B is er echt teleurgesteld over, juist omdat het met de ontsluiting en verbinding van de kernen, OV knooppunten, zo belangrijk is voor de eigen inwoners die stappen te maken en die huizen beschikbaar te krijgen. Hij zou graag van de wethouder een toelichting willen. Welk proces gaat de gemeente nu doorlopen, nu die informatie na de begrotingsbehandeling komt? Zijn er tussen nu en die bespreking nog activiteiten gepland waarop convenanten getekend worden en een bepaalde knop wat minder ver open gedraaid kan worden? Wat is de invloed op knoppen, die men nu met elkaar nog wil bedenken? Hij komt tot een afronding. Hij heeft nog een vraagje over duurzaamheid en kwaliteit in relatie tot de openbare ruimte, maar dat komt nog. Dank u wel.

De heer Machielse bedankt de voorzitter voor haar voorzitterschap. De zorgen en beterschapswensen van de VVD gaan uit naar de heer Blonk, die helaas niet aanwezig is deze middag en avond. De tweede begroting van deze raadsperiode en de tweede begroting waarin eigenlijk wel te zien is, dat de VVD in het college zit. Daarnaast een personal note, de eerste begroting zijnerzijds. Deze begroting betekent voor de VVD twee zaken. Allereerst: investeren. Met ruim € 3mln nieuw beleid in dit groene woonhart tussen de drukke steden. Daarnaast betekent deze begroting ook optimisme voor de toekomst van dit groene woonhart. Of leeft er niet teveel optimisme? Het mooie groene woonhart tussen de steden staat onder druk. Van het prachtige Bleiswijk, het drukke Berkel, het snel groeiende Bergschenhoek tot aan de Rotte en het buurtschap Kruisweg, overal ziet hij de druk toenemen. Druk van verkeer en economie, druk van natuur en milieu, druk van woningbouw en verstedelijking. Aan deze raad, nu nog commissie, om de juiste afwegingen te maken voor die ruim 62.000 inwoners, die deze mooie gemeente rijk is. Dat verdient uitgangspunten. Die zijn helder beschreven in het coalitieakkoord, maar hij licht er graag een paar uit. De komende jaren groeit Lansingerland in een passend tempo naar 75.000 inwoners. De toegenomen woningcapaciteit wordt daarbij in de eerste plaats ingezet voor de eigen inwoners. Men wil ze aanspreken met betaalbare en bereikbare woningen in brede prijssegmenten. Lansingerland versterkt zijn dienstverlening, voorzieningen, infrastructuur en het huishoudboeke om inwoners en ondernemers, van jong en oud, kansen te bieden met zicht op een betere toekomst. Lansingerland koester het dorpe karakter. Ingepast in die parkachtige omgeving van de polders, Landscheiding en Rottmerengebied. Dus college, weet dat wanneer deze uitgangspunten in het geding komen, er geacht wordt om tegendruk te geven in de regio. De VVD zal het college steunen. Lansingerland is niet de grootste gemeente in de regio, maar dat betekent niet dat de VVD een ondergeschikte rol accepteert. Zo moet wat groen is, groen blijven. Zo wordt er de komende jaren gepraat over hoe die 75.000 inwoners gehuisvest kunnen worden. Niet meer. Zo verdient Lansingerland eigen wijkagenten. Niet in Rotterdam. Zo moet men de dienstverlenende overheid zijn naar de eigen inwoners. Niet de regio. Zo moet de gemeente bereikbaar blijven en focussen op de verkeersveiligheid die daarbij komt kijken, om Lansingerland dit mooie, groene woonhart te houden. Wat verwacht de VVD van het college? Er is een groot aantal ontwikkelingen op het gebied van woningbouw. Hij noemt maar even Wilderszijde, de Hordijklocatie, driehoek Noordpolder. Wat de VVD betreft, is 20% sociaal ook echt 20% sociaal. Ook niet minder. Daarnaast blijft de VVD hameren op de inzet voor dat middensegment om doorstroom te houden en sociaal beschikbaar te houden voor de doelgroep. Een grote zorg van de VVD betreft het jeugdzorg dossier in deze gemeente. De VVD vindt het belangrijk, dat het college aangeeft aan welke knoppen de raad kan draaien om er grip op te houden. Zou het anders organiseren van jeugdzorg in deze gemeente niet meer grip, minder tussenpersonen en wellicht betere kwaliteit van zorg kunnen opleveren? Graag daarop een reactie. Hoe gaat het college zich focussen op de uitkomst? De heer Hoek vraagt of het de heer Machielse bekend is dat als Lansingerland afgespiegeld wordt tegen de rest van de regio, in het kader van de

jeugdhulpverlening, Lansingerland het dan juist in positieve zin een stuk beter doet. Het is de heer Machielse bekend, dat de overschrijding hier lager is dan in omliggende gemeenten, maar dit betekent niet dat de VVD daar zomaar genoeg mee neemt. De heer Hoek vraagt of hem bekend is dat vanuit de regio en vanuit de gemeente Lansingerland er een ultieme inspanning gepleegd wordt om dit probleem te tackelen en op te lossen. De heer Machielse zegt dat niet de inspanning, die het college doet, ter discussie staat. De VVD wil focussen op de uitkomst. De input van mensen, geld, andere middelen is één kant van het verhaal. De VVD wil focussen op het maatschappelijk effect wat hiermee gesorteerd wordt, outcome criteria. Juist op het gebied van jeugdzorg gelooft de VVD dat het wellicht anders indelen van die keten een betere prestatie op dat front tot gevolg kan hebben. Op het gebied van duurzaamheid is de VVD er trots op onderdeel te zijn van deze coalitie. Eerder dit jaar is de prachtige visie duurzaamheid vast gesteld, waarin voor de komende jaren uitgelijnd wordt wat er verwacht wordt van het college. Hoe gaaf is het, dat de gemeente niet de politieagent gaat zijn, maar de aanjager. Zoals wethouder Abee het toen al noemde: het gras gaat niet harder groeien door eraan te trekken. Die openbare ruimte heeft voor de VVD altijd pijn gedaan, dat de gemeente er jaren geleden op moest bezuinigen. De VVD is er super trots op, dat vorig jaar al de bezuinigingen in winkelcentra en op stations terug gedraaid zijn. Nu is de VVD er trots op, dat dit ook voor de woonwijken gedaan kan worden, waar inwoners nu nog tegen teveel onkruid aankijken. De VVD verwacht hier het komende jaar de resultaten van te gaan zien. Positief dat er een nieuwe mobiliteitsvisie komt, maar dit is de kans om integraal, opnieuw wellicht, en in samenhang uit te gaan werken hoe die toenemende druk van 13.000 extra inwoners binnen deze gemeente, maar ook ontwikkelingen in de regio, in goede banen te leiden met het oog op verkeersveiligheid en doorstroming. Daarnaast hoopt de VVD ook, dat de geluidsschermen bij de N209 geplaatst gaan worden. Vorig jaar heeft de wethouder een aantal toezeggingen gedaan op het gebied van bereikbaarheid van de dorpskernen voor minder validen. Een punt wat de VVD nauw aan het hart ligt. Wat blijkt nu uit Lansingerland peilt? Nog altijd vindt 23% van de inwoners de bereikbaarheid van de dorpskernen niet optimaal voor met name ouderen en minder validen. Nu zijn er geen woorden, maar daden nodig. Graag een reactie van de wethouder. Wat betreft de HSL wil hij duidelijk zijn. Afspraak is afspraak. Geen nieuwe testritten en niet meer overlast tot er geluid besparende maatregelen zijn geplaatst en gerealiseerd, die jaren geleden al zijn toegezegd. Ook hierop blijft de VVD het college steunen op hun inzet. De druk neemt toe, ook op het gebied van veiligheid. Ondermijning en zware al dan niet georganiseerde misdaad komt vaker voor dan lief is. Ook het gebruik van drank en drugs onder jongeren neemt toe met alle risico's en mogelijk overlast van dien. Dan zijn er de afgelopen jaren een aantal incidenten geweest, waarbij het toch erg prettig had geweest als er camerabeelden waren geweest van wat daar was gebeurd. Mogelijk was het dan niet eens gebeurd. De VVD staat positief kritisch tegenover de inzet van camerabewaking en kijkt reikhalzend uit naar de beeldvormingsavond op dit onderwerp. De wijkagent is er voor inwoners in de wijken en wil daarom graag in de buurt aanwezig en zichtbaar zijn. Dat doet hij of zij in Lansingerland. Niet in Rotterdam. Wat doet het college hieraan? Is het wellicht nog eens nodig, dat de raad haar ambitie van links tot rechts uitspreekt, zoals eerder is gedaan op het gebied van de wijkagent? De VVD vindt dat de dienstverlening opnieuw onder de loep genomen moet worden. De wethouder heeft hierover een vlammend betoog gehouden dit jaar, maar wat is daar tot nu toe van terecht gekomen? Wat kan men daarop verwachten? Graag een reactie. Wat mag dit alles dan kosten? De inzet van de VVD is altijd: lagere lokale lasten. In het coalitieakkoord van dit college is afgesproken deze periode naar een landelijk gemiddelde te gaan qua lokale lasten. In deze begroting gaat dat op termijn gebeuren. Graag een reactie van de wethouder, of hij dit deze periode gaat realiseren en aan welke knoppen hij gaat draaien. Verder optimisme, trots dat dit college ruim € 3mln per jaar gaat investeren in die samenleving. Positief, dat naast die investeringen de schuld met tientallen miljoenen omlaag gaat naar iets minder dan € 200mln, maar mind you, nog altijd € 8.500 per huishouden. Toch wil de VVD waken voor teveel optimisme. De gemeente zal de verkoop van de Eneco aandelen nodig hebben om naar een structurele schuldquote van 110% te komen. Dan nog zal het dividend gecompenseerd moeten worden in de meerjarenbegroting. Hij gaat afsluiten. Het groene woonhart staat onder druk. Met deze begroting kan geïnvesteerd worden in de gepaste groei naar 75.000 inwoners en voor al deze mensen een prachtige, groene, veilige en rustige gemeente behouden. Tot slot. Hier in deze commissie wordt gediscussieerd met 30 mensen en in de raad met 33 mensen in alle vrijheid. Dat kan alleen omdat deze vrijheid bijna 75 jaar geleden herwonnen en herkregen is. Dat is het waard om gevierd te worden en daar zijn allemaal plannen en lokale initiatieven voor. De VVD zou dat graag een duwtje in de goede richting willen geven. Wat kan de gemeente betekenen om eenmalig ter gelegenheid van 75 jaar vrijheid de vieringen voor en namens alle inwoners te ondersteunen? De VVD denkt aan € 0,75 per inwoner. Of een fonds voor een festivalachtige activiteit. Graag ideeën hierover van het college. Dank u.

De heer Ruitenber merkt op, dat vandaag de meerjarenbegroting 2020-2023 van deze mooie gemeente besproken wordt. Het is helder dat de gemeente er veel beter voor staat dan enkele jaren geleden. Het ijs is niet zo dun meer, men kan er goed overheen schaatsen. De vooruitzichten, om de toch nog steeds aanzienlijke schuld snel flink te verkleinen, zijn goed. Grote bedrijfskavels gaan over de toonbank als vers fruit en met de ontwikkelingen in Wilderszijde wordt de laatste, grootste en zeer risicovolle

grondpositie voor woningbouw eindelijk in exploitatie genomen. Toch zal men moeten uitkijken niet in een wak te rijden, men moet goed blijven opletten, dat het ijs onder de voeten sterk genoeg blijft. In dat kader is het CDA tevreden met het gegeven, dat de gemeente de Eneco miljoenen nog niet verjubeld hebben zoals sommige andere gemeenten dat al gedaan hebben, voordat het ontvangen is. Dat is goed rentmeesterschap. Over het algemeen is het CDA heel tevreden met de hiervoor liggende begroting. Veel wensen vanuit het coalitieakkoord zijn omgezet in het collegeprogramma en hebben zo een plek gekregen in deze begroting. Zoals altijd in een coalitie en in de politiek is het hierbij wat geven en nemen. Toch nog een achttal zaken, die wat het CDA betreft extra aandacht vragen en die gaat hij nu doornemen. Het CDA is niet tevreden met een kengetal wat heet 'vertrouwen in het gemeentebestuur', waar naar gestreefd wordt. In 2018 werd hier 31% gerealiseerd. In de begroting 2020 is de doelstelling 33%. Van de 100 mensen die gevraagd worden of ze vertrouwen hebben, is het doel dat slechts 33% daarvan 'ja' zegt. Dat vindt het CDA te laag en ziet graag dat dat hoger wordt. Het CDA begrijpt dat dat niet eenvoudig is en dat het niet alleen een kwestie is van het college, want voor inwoners is het gemeentebestuur een ieder die in dit gemeentehuis werkt. Daar horen de ambtenaren bij, daar horen de wethouders bij, de burgemeester en natuurlijk ook de gemeenteraad. Het zou goed zijn te komen tot een analyse over hoe dit verbeterd kan worden, want het vertrouwen hebben van inwoners, is een zaak wat iedereen aangaat. Hij hoort graag hoe het college en ook de andere fracties hier tegen aan kijken. Het tweede punt. Het CDA ziet dat er een stelpost is gebruikt in deze begroting voor uitgestelde kapitaalslasten om de begroting sluitend te krijgen. In de beeldvorming heeft het CDA voldoende vertrouwen gekregen, dat deze stelpost realistisch is. Maar toch is het wel cru, en het voelt wat raar, dat de raad nu taakstellend oplegt aan het college om de eigen investeringsplanning niet te halen, want als dat wel gebeurt, is er een gat in de begroting. Het CDA is dan ook van mening, dat er op korte termijn een nieuw meerjaren investeringsplan, een MIP, moet worden gemaakt met reële budgetten en reële plannings. Het CDA zou dit plan graag gereed willen hebben voor de presentatie van de volgende kaderbrief aan de raad. Dan hoeft er geen stelpost meer opgenomen worden, maar kan het gebaseerd worden op een actueel en kloppend plan. Tijdens de beeldvormende avond werd gehoord, dat er investeringen zijn, die al 10 jaar lang jaar op jaar worden doorgeschoven om het budget vast te houden, zodat het niet terug hoeft naar de raad, dan is het broodnodig om hier weer eens kritisch naar te kijken. Hij hoort graag een reactie vanuit het college. Het derde punt. In programma vier van de begroting, bestaande uit de beleidsvelden samenleving, jeugd, participatie en maatschappelijke ondersteuning, wordt er in 2020 naar verwachting bijna € 44mln uitgegeven. Dat is ruim een kwart van de totale begroting. Het uitgangspunt voor het CDA is dat de inwoners die dat nodig hebben goede, zekere en betaalbare zorg en ondersteuning krijgen. Dus de kwaliteit en de bereikbaarheid zijn de belangrijkste prioriteiten. Echter, gezien de hoeveelheid geld die in deze programma's om gaat en de risico's die gelopen worden, moet men hier boven op zitten. Als het uit de hand loopt, kan het immers ook andere beleidsvelden raken. Het is lastig om de kaderstellende en budgetbepalende te spelen binnen dit programma en met deze begroting als basisdocument. Met name bij de jeugdzorg is te zien dat niet meer dan een half A4tje wordt gebruikt om de activiteiten met een budget van ruim € 18mln toe te lichten. Er zijn ook bijna geen kengetallen om op te sturen. Tegelijkertijd is te zien dat ook in deze gemeente en in vele andere gemeenten hier omheen, wellicht in deze gemeente wat minder dan in andere gemeenten, de budgetten in de jeugdzorg exploderen. Recent bij de zomerrapportage, die morgen vast gesteld wordt, wordt weer € 1,8mln structureel toegevoegd aan het budget voor de jeugdzorg. Het CDA zou daarom graag zien dat de raad veel frequenter dan nu een rapportage sociaal domein ontvangt, die besproken kan worden in de commissie samenleving en die als aanvullend sturingsinstrument door de raad gebruikt kan worden. Het CDA denkt aan een frequentie van ongeveer vier keer per jaar. Hij hoort graag hoe het college en de andere fracties daar tegen aan kijken. Punt 4. Het CDA is en blijft erg tevreden met het feit dat in het coalitieakkoord is afgesproken dat de huren voor de binnensport, buitensport en de culturele verenigingen ten opzichte van het prijspeil 2018 bevroren zijn. Voor het CDA zijn de verenigingen namelijk het hart van de samenleving. Hier gaan jong en oud met elkaar om, ze leren jongeren waarden als elkaar helpen en ondersteunen, klaar staan voor elkaar. Dankzij het verenigingsleven zijn veel mensen minder eenzaam en hebben zij een sociaal netwerk om zich heen. Extra mooi is dat men bij de sportverenigingen ook nog eens flink beweegt, belangrijk om fit en gezond te blijven. Volgens de begroting op blz.24 wordt in 2020 een nieuw tarievenstructuur gemaakt, die past bij een nieuw op te stellen accommodatieplan. Dat vindt het CDA prima, maar voor het CDA staat wel vast dat met deze nieuwe structuur het uitgangspunt blijft dat de huurprijzen, die de verenigingen betalen niet mag stijgen. Het CDA vraagt de portefeuillehouder dit expliciet nog eens te bevestigen en toe te zeggen. Daarnaast is te zien, dat er meer geld besteed wordt aan het bibliotheekwerk. Dat is goed, dat is met elkaar afgesproken. Wat het CDA echter verbaast, is dat met dat extra geld het kengetal, waar op gestuurd wordt bij de bibliotheek, namelijk het percentage dat lid is van de bieb, niet mee stijgt met het budget. Het was 20% en met veel meer geld blijft het 20%. Kan de wethouder dit toelichten? Zeker in het licht van de gigantische investering, die wellicht op stapel staat voor het cultuurhuis in Berkel, vindt het CDA dat zeer relevant. Punt 5. In Lansingerland is het goed wonen in aantrekkelijke en groene wijken. Dat wordt nog meer het geval als het onderhoudsniveau in de openbare

ruimte verder verhoogd wordt. Het CDA is blij dat dit nu zo in de begroting staat. Een goede zaak. Voor het CDA staat vast, dat ook toekomstige wijken moeten passen bij het dorps- en groene karakter en een grote mate van sociale samenhang moeten hebben. In de begroting is niets te lezen over de gewenste woningbouw in de kern Bleiswijk. Daarmee bedoelt het CDA nadrukkelijk niet Bleizo-west. Graag hoort hij van de wethouder de laatste stand van zaken. Wat het CDA betreft, begint men met bouwen in Bleiswijk in 2020. De markt is er. De grond is er. Het onderzoek naar de behoefte zal dan vast zijn afgerond. Punt 6, veiligheid en je veilig voelen. Ook L3B en VVD zijn hier nadrukkelijk op ingegaan. Veiligheid en je veilig voelen is één van de belangrijkste basisvoorwaarden voor een samenleving en dat is in Lansingerland niet anders dan elders. De kengetallen in de begroting laten zien dat de gemeente op de goede weg is, maar helaas vertellen ze niet het hele verhaal. Het CDA maakt zich zorgen over ondermijning en andere criminaliteit, zeer vaak gerelateerd aan drugs. Te vaak is in kranten te lezen of hoort men dat er sprake is van vrij ernstige zaken in Lansingerland. Daarnaast maakt het CDA zich ook zorgen over het drugsgebruik in Lansingerland. Niet alleen lachgas, maar het brede middelengebruik. Het CDA kijkt daarom uit naar de beeldvorming over middelengebruik volgende week en trekt graag samen met de burgemeester op om dit middelengebruik naar beneden te krijgen. Er is al een nulbeleid voor coffeeshops in Lansingerland. De volgende stap is een zero-tolerance beleid als het gaat om gebruik en verkoop van illegale middelen in Lansingerland. Het CDA is dan ook blij met de ontwikkeling dat de burgemeester pro actief de pers opzoekt om te pleiten voor meer bevoegdheden en middelen in deze strijd. Want inderdaad, het kan niet waar zijn, dat de burgemeesters de georganiseerde criminaliteit gaan oplossen met een klappertjes pistool, zoals hij in een interview recent aangaf. Punt 7. Het CDA wil dat Lansingerland niet alleen een fijne gemeente om te wonen is, maar ook een gemeente met een sterke economie en veel werkgelegenheid voor de inwoners en inwoners van de regio. Het CDA is blij met de sterke ontwikkeling van de logistieke sector en de grote distributiecentra in Lansingerland. Misschien qua gezicht niet altijd even fraai, maar het is goed om naast de greenport een tweede grote pijler toe te voegen aan het economisch fundament van deze gemeente. De Holland Rail Terminal Lansingerland zal deze positie en de positie van de greenport nog verder versterken. Dat vindt het CDA een heel belangrijke ontwikkeling. De A12 corridor lijkt een groot succes te zijn en een zeer aantrekkelijke logistieke hotspot. Kan de wethouder de laatste stand van zaken rond Bleizo-oost geven? En ook aangeven of er ook potentie is om Bleizo-west te betrekken bij de logistieke hotspot rond de A12? Het laatste punt zijn de lokale lasten. Wat betreft de lokale lasten is te zien dat de afvalstoffenheffing weer wat gaat stijgen. Niet vreemd, gezien de gunstige aanbesteding eerder, de aantrekkende markt en uiteraard het gegeven dat er twee jaar lang een eenmalige teruggaaf is gedaan. Te lezen is dat er een nieuwe egalisereserve ingevoerd gaat worden, die een beredeneerde risico-opslag genoemd wordt. Het CDA vindt het nog steeds jammer, dat de eerdere egalisereserve door de raad is afgeschaft. Zo zie je maar: wijsheid vindt zijn tijd. In 2019 stond de gemeente qua lokale lasten keurig op het gemiddelde, maar in 2020 zal het weer wat aan de bovenkant komen. Het CDA zal het zien en nauwlettend in de gaten houden. Daar wil hij het bij laten. Dank u wel.

De heer Hoek noemt James Gate, een engels schrijver; hij denkt dat de heer Meester hem wel kent, omdat hij iedereen kent. Hij leefde van 1877 tot 1947 en schreef: om mijzelf te dwingen meer geld te verdienen besloot ik meer uit te geven. Dit lijkt soms ook het geval in Lansingerland, maar WIJ wil eerst complimenten uitspreken. In financiële zin gaat het goed met de gemeente. Het weerstandsvermogen neemt toe en de schulden nemen af. Er kan zelfs een positieve meerjarenbegroting gepresenteerd worden. Dat is een groot compliment waard. Een compliment aan het college, de raad, maar bovenal de burgers en het bedrijfsleven van Lansingerland. Zij hebben de broekriem in de periode 2010-2014 enorm aan moeten trekken. Mede door dit te doen, worden er nu weer zwarte cijfers geschreven. Eerlijk is eerlijk, de economie draait op volle toeren, de rente is laag en de septembercirculaire viel mee. Desalniettemin zit hier een bijzonder tevreden WIJ-fractie. Dan zijn de Enecogelden nog niet mee genomen in het hele bovenstaande verhaal. Ook vorig jaar heeft WIJ al aangegeven de begroting niet heel erg publieksvriendelijk te vinden. Om een voorbeeld te noemen: in 2016 is gesteld dat het open stellen van de Noordeindseweg € 400.000 tot € 500.000 zou gaan kosten. Wanneer nu alle deelprojecten die met de Noordeindseweg te maken hebben opgeteld worden, zoals de rotonde bij de Vogelaarstraat, dan komt het op een bedrag van € 1,5mln. Dit lijkt op camoufleren van de werkelijke kosten en de begroting wordt dan een heus puzzelboek. Verder heeft WIJ moeite met het al opnemen van gelden voor de realisatie van een bepaald project, zonder dat het uiteindelijke besluit in de raad is genomen. Dit is niet de juiste volgorde. Het wekt de indruk dat er indirect al een toezegging / besluit ligt om dit bepaalde project te realiseren. Blok B is hier een voorbeeld van. Al eerder heeft WIJ aangegeven behoefte te hebben aan twee A4tjes met nieuw beleid, wat het kost, hoe het gedekt wordt en waar de uitwerking in de begroting staat. Dit is heel erg helpend. En een A4tje met wijzigingen in de meerjarenbegroting, waarom er een wijziging is, hoe deze financieel gedekt wordt en wat er wordt gedaan met het overschot. Onderwerpen niet knippen in deelprojecten, want dat vertroebelt. Maar hij heeft begrepen dat het die kant op gaat en WIJ kijkt daar met belangstelling naar uit. Terugkomend op de inhoud van de begroting zijn er ook zorgen. Eén van de grootste zorgen is Wilderszijde. Annie M.G.

Schmidt zei ooit: nu ik eindelijk geld heb om een dure jurk te kopen, pas ik er niet meer in. Datzelfde geldt voor Wilderszijde, als men niet uit kijkt. Er ligt hier een groot risico op de loer, wanneer men niet full speed aan de slag gaat om deze uitdaging te realiseren. Men moet er niet aan denken dat de eerstvolgende crisis zich aandient voordat Wilderszijde gerealiseerd is. Het gevolg is dan, dat er veel geld afgeboekt wordt op deze locatie, net als in voorgaande jaren. De Enecogelden smelten als sneeuw voor de zon. Daarom pleit WIJ voor een aanpak met prioriteit 1. Het risico is te groot om dit niet te willen. Toen Berkel en Bergschenhoek de Vinex-taakstelling realiseerden, was er een projectbureau Vinex. Moet er niet een taskforce Wilderszijde opgericht worden? Het is nu de fase dat uitgangspunten voor het masterplan worden uitgewerkt. Er moet nog heel veel gebeuren. Misschien is het helpend om hier een ervaren wethouder eindverantwoordelijk voor te maken en volledig vrij te roosteren. De rol van de provincie is in dit dossier niet geheel duidelijk, maar wellicht kan het college een toelichting geven. Om even naar Annie M.G. Schmidt terug te keren: er is nu geld om een dure jurk te kopen. Een mooie wijk te realiseren. De economie werkt mee. Laat geen tijd verloren laten gaan, zodat men straks die mooie jurk niet meer past en het af moet bestellen. Dan is er geen jurk, maar wel een restschuld. Tot slot de vraag of het college maatregelen heeft genomen om speculatie tegen te gaan. Investeerders die meerdere woningen kopen om ze later duur te verhuren. Daar wordt immers niet voor gebouwd. Gebouwd wordt voor de eigen bevolking. Dit zou onderzocht worden, maar er is nog geen terugkoppeling. Hij kan het gemist hebben, maar graag hier een toelichting op. De heer Van Santen merkt op, dat dit beleid is. Hij kan zich herinneren, dat zijn eerste amendement erover ging, vandaar dat hij het nog weet. Dat het niet ging over familieleden. Hij heeft het toch over anti-speculatie? De heer Hoek heeft het daar niet over. De vraag is bekend bij het college. Het is niet zozeer anti-speculatie, maar meer dat investeerders verschillende woningen kopen om ze later duurder te verhuren. Dat is een probleem wat in Amsterdam aan de hand is. Daar heeft WIJ een motie over ingediend, met het verzoek te onderzoeken hoe dit te voorkomen. Dit is iets anders. De heer Van Santen merkt op, dat dit speculatie heet. De heer Hoek weet echt wel wat hij in zijn eigen motie heeft gezegd. Nog een dossier wat zeer langzaam op gang komt, is de verduurzaming van de gemeente. Zijn bijdrage van vorig jaar m.b.t. dit onderwerp bekijkend, is het niet veel opgeschoten. De VVD denkt er iets anders over, maar dat is maar hoe men er tegen aan kijkt. De heer Machielse vraagt hoeveel zonnepanelen de afgelopen 360 dagen geplaatst zijn op initiatief van de gemeente. De heer Hoek weet heel veel. De heer Machielse merkt op, dat het het viervoudige is van wat er tot dan toe in totaal was gerealiseerd. Hij heeft het dan alleen over het afgelopen jaar. Hoe stelt de heer Hoek dan dat er te weinig wordt gedaan op het gebied van duurzaamheid en dat de effectiviteit van de duurzaamheidsvisie op zich laat wachten? Waar baseert hij dat dan op? De heer Hoek kan zich de discussie herinneren. Het ging over de RES gelden, over een aantal scenario's aanbieden, maar vooralsnog zit het nog steeds in de onderzoekende fase. Een zonnepaneel neerleggen is niet beleid ontwikkelen en echt klaar zijn voor de toekomst. Dat vindt hij quick wins, die ook moeten gebeuren, maar echt verduurzamen van de gemeente is van een compleet andere orde. Door constante druk van met name de oppositie lijkt er nu meer vaart te komen in dit dossier. WIJ wacht de uitvoeringsplannen af. De heer Markus vindt dit een interessante opmerking. Het was juist de oppositie, die er met name voor pleitte om de visie duurzaamheid later vast te stellen en niet in december vorig jaar. Het heeft een half jaar op zich laten wachten. De heer Hoek vraagt of hij de reden daarvan kent. Dan stelt hij voor om de webcast nog eens terug te kijken met de bijdrage van WIJ. De heer Markus vraagt wat die vertraging verbeterd heeft aan die visie, terwijl WIJ hem wel heeft vast gesteld uiteindelijk. Dat is ook de frustratie geworden van de heer Hoek, dat er uiteindelijk geen scenario's lagen. Er zaten veel te weinig keuzemogelijkheden in. Op het moment dat een plan vast gesteld wat niet overeen komt met wat men voor staat, dan is het een terecht middel om te zeggen het er niet mee eens te zijn om het er nog eens over te hebben. Dat levert soms vertraging op, dat klopt. WIJ verwacht een ambitieus plan, mede gezien het feit dat de gemeente er financieel goed voor staat en er dus meer geld beschikbaar gesteld kan worden om deze belangrijke taak op een goede manier op te pakken. Bruisende dorpskernen. Onlangs heeft WIJ overwogen een motie in te dienen. Deze motie ging over het tempo waarin het centrum van Bergschenhoek opgeknapt wordt. Of eigenlijk: niet opgeknapt wordt. De winkeliers zijn met elkaar in gesprek en dit proces wilde WIJ niet verstoren. Hier heeft WIJ gehoor aan gegeven, maar dit neemt niet weg dat WIJ vast houdt aan het gegeven, dat het centrum medio 2020 gereed moet zijn. Dan heeft het alles bij elkaar 4 jaar geduurd. 4 jaar. In het collegeprogramma wordt gesteld dat er gestreefd wordt naar een Lansingerland waar iedereen zegt: we doen het. Dat is mooi, maar laat de gemeente dan wel het goede voorbeeld geven door daadkracht te tonen. Hij heeft nu drie onderwerpen aan de orde gesteld, waarin WIJ dit mist. Hij noemt ze nog een keer: Wilderszijde, duurzaamheid en het aanpakken van Bergschenhoek centrum. WIJ steekt de hand uit om samen met de raad en college dit tempo te bewerkstelligen. Jeugd heeft de toekomst. In het verleden is veel tijd en energie gestoken in het realiseren van goede chillplekken, overigens niet alleen WIJ. WIJ is verheugd dat er nu 24 plaatsen zijn aangewezen, waar deze chillplekken komen. Ja, er komt er één bij hem voor de deur. En nee, dat vindt hij niet erg. Vanaf deze plaats wil hij een lans breken voor het gegeven, dat jeugd een chillplek verdient. Ja, dat kan soms overlast geven. Echter, dat hoort bij de doelgroep en bij het groot worden. Geloof hem, wie gewoon een praatje met ze maakt, merkt dat het oh zo mee valt. In het coalitieakkoord 2018-2022

'groeien, versterken en koesteren' staat: met jongeren praten i.p.v. over jongeren. Ook bij het opstellen van beleid. In Harderwijk heeft men onlangs, via een motie van het CDA, een jongerenburgemeester en -wethouder benoemd. Beiden zijn gekozen en spreken mee over zaken, die voor hen belangrijk zijn. Hoe staat het college en de raad tegenover een dergelijk initiatief om dit ook in Lansingerland te implementeren? Verder een vraag: lopen er al initiatieven die vorm en inhoud geven aan het fenomeen 'met jongeren praten i.p.v. over jongeren praten'? Over het cultuurhuis in Berkel en Rodenrijs heeft WIJ zich eerder positief uitgesproken. Echter, de financiële consequenties zijn fors en het risico ligt zowel bij de publieke als de private aanpak bij de gemeente. WIJ verzoekt het college nog eens bijzonder kritisch te kijken naar het plan. De bibliotheek en ontmoetingsruimte voor jong en oud met daarbij een jongerenprogramma staat wat WIJ betreft niet ter discussie. Mogelijk wel de filmzaal en het theater. Kan dit in de komende presentatie meegenomen worden? Mogelijk kan men Rehoboth upgraden tot een locatie waar ook meer professionele voorstellingen gegeven kunnen worden. De voorzieningen kunnen om niet overgedragen worden aan Rehoboth. In de aanbesteding van dit gemeentehuis stond ooit dat het sober en doelmatig moest zijn. Wel, kijk om u heen. WIJ staat een andere soberheid en doelmatigheid voor. Laat Blok B geen blok aan het been worden. Kom met een aantal duidelijke scenario's, waarin de kosten inzichtelijk worden en waarin keuzes gemaakt kunnen worden. Het afvalbrengstation staat op de nominatie om opgeknapt te worden. Dat is hard nodig. Het brengen van afval nu is zelfs gevaarlijk. Kan de weg ernaartoe ook onder de loep genomen worden? Hij heeft hier iets over gelezen, maar het was hem niet duidelijk wat ermee bedoeld werd. Het college is voornemens om 15% meer mensen uit een uitkeringssituatie te helpen. Dit is een prima ambitie, zolang het maar niet gebaseerd is op sanctioneren. Sanctioneren leidt niet tot meer mensen aan het werk. Mensen helpen en verleiden wel, volgens het jaarverslag van het UWV. Kan de wethouder dit bevestigen? Tot slot, en dan gaat hij afronden, stond afgelopen week in de Heraut dat de wildopvang in Delft in zwaar weer verkeert. Ook de gemeente Lansingerland maakt gebruik van deze wildopvang. In 2018 zijn er 106 dieren uit Lansingerland opgevangen. Is het een idee, dat de wethouder contact zoekt met de wildopvang om te bezien of de gemeente iets kan betekenen voor deze wildopvang. WIJ denkt aan een bijdrage van rond de € 7.500 per jaar, maar hoort graag van de wethouder of dit toereikend is. Tot slot bedankt WIJ het college, de collega raadsleden, brandweer, politie en alle vrijwilligers, mantelzorgers, die bijgedragen hebben aan de Lansingerlandse samenleving. Zonder jullie had het ook dit jaar niet gekund. Dank jullie wel.

De heer Markus heeft de begroting 2020 voor zich liggen. Een begroting, die in tegenstelling tot vele andere gemeenten laat zien, dat de gemeente Lansingerland de komende jaren wel investeert om de gemeente mooier, socialer, leuker en veiliger te maken. In de bijdrage wil hij 3 thema's behandelen: betrouwbare overheid, gezonde gemeente en aantrekkelijke omgeving. Allereerst betrouwbare overheid. De CU vindt het belangrijk, dat er aandacht is voor goed en open bestuur. Die openheid moet zich uiten in een open blik naar de buitenwereld. Een overheid die verbinding zoekt met de samenleving. Vertrouwen in het gemeentebestuur is daarom erg belangrijk. Percentages als 31% of 33% zijn niet leidend en moeten geen doel op zich worden. Wel moet men met elkaar, de burgemeester, de wethouders, de raad en de ambtenaren, werken aan een gemeentebestuur wat betrouwbaar is, met een open houding en blik naar de inwoners. Met elkaar werken aan een vaste koers en deze koers niet bij de eerste de beste inspraak of tegenwind zonder enige reden bijstellen. Met elkaar werken aan dit vertrouwen. Met elkaar moet men ook luisteren naar wat er leeft onder de inwoners. In dit kader overweegt de CU een motie, die oproept om het gemeentehuis een dag te sluiten om samen als college, ambtenaren en raad een dag te gaan werken in de gemeente. Zo gaat bijvoorbeeld de wethouder financiën samen met de afdeling financiën en de financiële goeroes een dag meehelpen bij schuldhulpmaatje. De wethouder die gaat over afvalbeleid, gaat samen met zijn beleidsmedewerkers een dag meehelpen bij het afvalbrengstation. De afdeling groen en spelen gaat samen met een paar handige raadsleden buiten aan de slag om speeltuinen te onderhouden. De ambtenaren en wethouder van het sociaal domein gaan een dag mee lopen in de wijkverpleging. En zo zijn er nog veel meer voorbeelden te noemen. Bij succes mag dit uiteraard best uitgebreid worden naar meerdere dagen. Wees gerust, de rest van het jaar blijft het gemeentehuis gewoon open om zaken te doen en om zelf een rijbewijs en paspoort op te halen. De CU kijkt in ieder geval uit naar zo'n dag. Een betrouwbare overheid communiceert ook in duidelijke taal. Communiceren in begrijpelijke taal met inwoners zou eigenlijk de standaard moeten zijn. Landelijk is dit de afgelopen periode behoorlijk in het nieuws geweest, maar ook plaatselijk blijft hij geluiden horen, dat brieven van de overheid lastig te lezen zijn. Daarnaast is ook te zien, dat jeugd minder op heeft met tekst en meer denkt in plaatjes en animaties. In verschillende gemeenten wordt er bijvoorbeeld al gewerkt met beeldbrieven en brieven met een begrijpelijk taalniveau. Wat de CU betreft gaat ook deze gemeente hiermee aan de slag. Bij de raadsvergadering komt de CU erop terug. Onder betrouwbaarheid hoort ook een robuust financieel beleid. Een beleid wat tegen een stootje kan en wat niet bij de eerste de beste tegenslag leidt tot lastenverzwaring. In dit kader vindt de CU het dan ook erg jammer dat er een forse stijging is v.w.b. de afvalstoffenheffing. Zoals bekend had de CU dit graag anders gezien en had de tegenvallers graag willen opvangen met de al eerder genoemde egaliseringsreserve. Deze is nu cadeau gegaan naar de inwoners met een korting op de afvalstoffenheffing,

maar deze korting vervalt. Dit plus de hogere kosten voor afvalstoffen blijkt te leiden tot een fors hogere afvalstoffenheffing. De vraag aan het college om deze stijging in heldere taal uit te leggen aan de inwoners. Uit de antwoorden tijdens de presentatieavond heeft hij begrepen, dat deze extra communicatie er niet komt. Graag een reactie hierop vanuit het college. Wat betreft de financiën is het goed te zien, dat de schulden afgebouwd worden naar een acceptabel niveau. Deze schulden hebben de afgelopen jaren als een molensteen om de nek gehangen. Tenslotte wat betreft het robuuste financiële beleid is men ook afhankelijk van constante inkomsten. De belangrijkste inkomstenbron is het gemeentefonds. Deze is gekoppeld aan de uitgaven van de rijksoverheid. Geeft de rijksoverheid meer uit, dan krijgen de gemeenten meer en vice versa. Helaas liggen dit jaar veel projecten van de rijksoverheid stil door de stikstofcrisis. Minder uitgaven dus, wat ook negatief kan uitpakken voor deze gemeente. D66 en CU in de Tweede Kamer roepen op om de uitkering van het gemeentefonds anders te gaan inrichten, zodat gemeenten een constante inkomstenbron hebben. Dan een gezonde gemeente. Een gezonde gemeente is een gemeente waarin alle mensen mee tellen. Een gemeente waar iedereen de zorg nodig heeft en deze ook ontvangt. Dat iedereen zich uitgedaagd of uitgenodigd voelt om deel te nemen aan activiteiten. Belangrijk onderdeel van een gezonde gemeente is ouderenzorg, jeugdzorg en participatiewet. De gemeente mag trots zijn op hoe dit is vorm gegeven in deze gemeente. Uit enquêtes blijkt dat het merendeel van mensen die zorg ontvangen tevreden is, maar ook dat de organisaties waarmee samen gewerkt wordt tevreden zijn over de samenwerking met de gemeente. Uiteraard betekent dit niet dat alles altijd goed gaat. Het is en blijft een ingewikkeld domein, waar veel geld in om gaat. Een paar aandachtspunten wil de CU mee geven en gelukkig komen die ook terug in de begroting. Allereerst: blijven inzetten op preventie. Juist deze preventie zorgt ervoor dat er tijdig wordt ingezet om problemen te voorkomen en om inwoners zo juist meer zorg te besparen. Het tweede aandachtspunt is dat de mensen die zorg en aandacht nodig hebben, vanuit de gemeente één aanspreekpunt moeten hebben en houden. Juist deze mensen moeten niet het gevoel krijgen, dat ze van het kastje naar de muur gestuurd worden. Tenslotte een menswaardige benadering. Iedereen die aanklopt bij de gemeente is uniek geschapen en geen nummer of iemand die geld gaat kosten. In dat kader is het halen van mensen uit de bijstand ook geen besparingsmogelijkheid voor de gemeente, maar juist een mooie kans voor mensen om zo weer een perspectief te krijgen in het leven. Kortom, tevreden over het sociaal domein, maar blijf oog houden voor preventie, één aanspreekpunt en een menswaardige benadering. Een gezonde gemeente gaat ook over goede schoolvoorzieningen voor de basisschooljeugd. Bij de behandeling van de kaderbrief was de CU kritisch over de financiering van deze schoolgebouwen in het kader van het nog op te stellen integraal huisvestingsplan. Positief is om terug te zien in deze begroting, dat er in ieder geval al rekening mee is gehouden door een opgenomen stelpost in 2023. Goede en gezonde schoolgebouwen is echt een must, wat niet tekort mag schieten door onvoldoende middelen. Het laatste punt: een aantrekkelijke omgeving. Een aantrekkelijke woonomgeving is een omgeving met een aantrekkelijke buitenruimte zonder onkruid en zwerfafval. Een omgeving met veel natuur en recreatiegebieden met een prachtige biodiversiteit. Maar ook een omgeving waar qua cultuur en sport- en verenigingsleven genoeg is te beleven. En een omgeving die goed te bereiken is. Een plek dus, waar iedereen zou willen wonen. Om met dit laatste te beginnen: hierover heeft de CU bij de kaderbrief ook al zorg geuit. Is er echt voor iedereen voldoende plek om te wonen? Voor senioren en starters, bijvoorbeeld. Zijn er in de toekomst ook voldoende zorgplaatsen voor mensen die langdurige zorg nodig hebben? De CU kijkt dan ook met belangstelling uit naar de geactualiseerde woonvisie, waarin deze punten aan bod komen. Hierin wil de CU het college nog wel wat mee geven. De raad, woningcorporaties, bouwbedrijven en inwoners vragen van alles en nog wat als het gaat om woningbouw en wellicht wordt het ambtelijk apparaat wel overvraagd. De woonvisie moet rekening houden met wat behapbaar is om hier intern op te pakken of er moet aangegeven worden, dat er extra capaciteit nodig is. Het kan niet zo zijn, dat de woningbouw stopt omdat er hier in het gemeentehuis te weinig capaciteit is. Wat bereikbaarheid betreft, is de CU blij met de netwerkstudie naar de Randstadrail en het opstellen van de mobiliteitsvisie in 2020. Een visie, die broodnodig is, gezien alle mobiliteitsveranderingen in de omgeving. Daarnaast heeft een aantrekkelijke woonomgeving bloeiende sport en cultuur. Goed is te zien, dat de komende jaren werk wordt gemaakt van de sportvisie. En over cultuur gaat men de komende jaren zeker nog in debat m.b.t. het cultuurhuis in Berkel. Tenslotte duurzaamheid, een thema wat nu na het vaststellen van de duurzaamheidsvisie echt los kan gaan. De gemeente moet stappen gaan zetten. Gelukkig komt dit bij veel zaken terug, zoals initiatieven als de Tuin van de Toekomst. Maar ook het idee van een revolverend fonds. Dan moet hij toch zeggen: over begrijpelijke taal gesproken. Aandachtspunt is om duurzaamheid niet als een op zichzelf staand iets te zien. Duurzaamheid moeten alle haarvaten van de gemeentelijke organisatie zien en wat daarin terug moet komen. Wethouder Abee is vanuit zijn taak als financieel verantwoordelijk nu bij veel zaken betrokken, een ideale gelegenheid voor hem om zijn collega's en het ambtelijk apparaat naast financiën ook altijd te wijzen op goede en duurzame ideeën. Een taak die de wethouder met verve zal gaan vervullen, wat de CU betreft. Al met al is de CU tevreden met de voorliggende begroting. Laat men de komende jaren samen gaan werken aan een open en bereikbaar bestuur met duidelijke communicatie. Laat men samen van duurzaamheid echt een succes maken en laat men er met elkaar voor zorgen dat iedereen in de samenleving menswaardig wordt behandeld en hulp krijgt die nodig is.

Laat men met elkaar vaart maken van de woningbouw. Tenslotte nog het volgende. In de bijdragen m.b.t. begrotingen worden elk jaar weer vele verbeteringen en aandachtspunten genoemd en ook de CU doet daar weer braaf aan mee. Dit heeft wel de vraag opgeroepen of men wel voldoende stil staat bij alles wat er wel is. Er is een prachtig, bruisende gemeente in het groen, met een actief verenigingsleven. Men heeft elke dag eten op de plank. Men leeft in een rechtstaat, die streeft naar rechtvaardigheid. Dit lijstje kan met vele punten aangevuld worden, die veel andere landen niet hebben. Zeker in het licht van dankdag, wat volgende week met elkaar gevierd mag worden, mag men vaker dankbaar zijn met alles wat men hier al heeft. Wat vaker stil staan bij alles wat er goed gaat. Hem rest om het college, het ambtelijk apparaat, de collega raadsleden en de griffie de wijsheid en zegen van onze goede God toe te wensen bij de uitvoering van deze begroting. Dank u wel.

Mevrouw Den Heijer spreekt haar dank uit aan iedereen die hard heeft gewerkt aan deze begroting. Het lag er mooi bij en het geeft genoeg stof tot discussie. Het is een belangrijk document om na te lopen om te kijken wat men wil bereiken, maar ook om te kijken of er een financieel tekort is of dat de begroting sluitend is. Ze begint met het positieve nieuws. De begroting biedt inhoudelijk een prima overzicht van alle mooie uitdagingen en opgaven, waar de gemeente voor staat. Positief is bijvoorbeeld dat men aan de slag gaat met burgerparticipatie. Het lijkt misschien iets kleins, maar het heeft veel impact als het goed gedaan wordt. Bijvoorbeeld met dossier als afval of energietransitie. Ook positief is dat men aan de slag gaat met ruimtelijke projecten, zoals de winkelcentra, en de gemeente weer levendig houden. Goed dat er werk gemaakt wordt van sport en cultuur. Mooi dat samen met de waterschappen ingezet wordt op betere waterkwaliteit. Ook positief is, dat er een klein duurzaamheidsfonds is, om zo de eerste start te maken. Om zomaar even wat positieve dingen te noemen. Belangrijk. Bij de behandeling van de kaderbrief heeft D66 op hoofdlijnen twee opmerkingen gemaakt. Dat waren kritische opmerkingen. Wat D66 betreft, blijven die nog wel in tact. 1. D66 maakt zich zorgen over de financiële koers van het college. Scherp aan de wind, terwijl toch te zien is dat er wel risico's en onzekerheden zijn en misschien wel groter kunnen gaan worden. Ook qua inhoudelijke visie heeft D66 opmerkingen gemaakt. Daar komt ze later nog op terug. Misschien denkt men: natuurlijk maakt D66 zich zorgen, natuurlijk is D66 kritisch, want D66 is van de oppositie. Misschien denkt men wel, dat D66 zich geen zorgen hoeft te maken, want in alle lokale kranten is te lezen hoe goed het gaat. Het stond zelfs in Binnenlands Bestuur. Waarom dan toch wat kritische noties over het financieel beleid van deze gemeente? Ze zal vertellen waarom D66 toch blijft bij haar verhaal, wat ze ook verteld heeft bij de kadernota. Enerzijds snapt D66 dat het nieuwe college ambities nastreeft en dat dat geld kost. Maar anderzijds moet ook benoemd worden dat er risico's aan zitten. D66 wil daar nog wat meer uitleg aan geven. Sinds het aantreden van het college wordt de citroen steeds verder uitgeknepen, of wordt het ijs iets dunner, wordt er verder aan geschaafd, of welke metaforen er tegenwoordig ook gebruikt worden. Eerst ging men scherper begroten, maar nu worden ook andere maatregelen toegepast, waarbij men twijfels kan hebben. De heer Markus moest even kauwen op die uitgeknepen citroen. Dat klinkt wel heel erg zuur. Alles wat hier uitgestort wordt, is pure zure regen voor inwoners? Mevrouw Den Heijer merkt op dat dat de stikstofcrisis is, daar wordt alles heel erg zuur van. Eerst werd er scherper begroot, maar nu worden er nieuwe maatregelen geïntroduceerd bij deze begroting, waar men zo twijfels over kan hebben. Ze komt er zo op terug. Het college geeft aan, dat er een meerjaren sluitende begroting is, maar van die 4 jaar is er natuurlijk 1 jaar niet sluitend. Ook de netto schuld wil maar niet echt dalen. Het college wil een meer neutrale schuldquote en dat lukt de komende 4 jaar toch nog steeds niet. Tot die tijd blijft het in het risicovolle segment hangen. Ze gaat nog even door. Als het gaat over uitknijpmaatregelen of over zure maatregelen, dan heeft D66 ook vraagtekens over het anticiperen op onderuitputting. Is dat nu wel een handig principe? Een voorschot nemen op geld wat men eigenlijk wil gaan uitgeven, maar waar nu alvast van gedacht wordt dat het toch niet lukt om het uit te geven. Er zou bijna een vergelijking gemaakt kunnen worden met de stikstofcrisis. Men neemt al een voorschot op iets wat men eigenlijk niet heeft. Men weet waar het staat in het land. Wat gebeurt er nu als dat nu toch uitgegeven gaat worden en er helemaal geen onderuitputting is? Hoe lost het college dat dan op? Ze hoopt niet dat de wethouder met het voorbeeld van zijn vrouw met de schoenen komt, want dat vond ze de vorige keer wel heel erg, even off the record. Het kan nog weleens leiden tot een echtscheiding als het op die manier gedaan wordt, volgens haar. Verder ziet D66 als tweede maatregel geïntroduceerd, dat de post onvoorzien meer dan gehalveerd is. Eerst was het 250, nu is het 100 en het gaat naar 50. Dan zou ze kunnen vragen: waarom wordt het dan niet helemaal afgeschaft, want het wordt toch niet gebruikt? Want dat is de motivatie, die er nu bij staat. Zo wordt er extra geld gecreëerd, wat wel heel erg veel afschaft. Wat blijft er dan nog over voor als het een keertje niet goed gaat? Bij beleidsterreinen ziet ze nog wel specifiek risico's, omdat er fictieve ruimte wordt gecreëerd. Ze geeft een voorbeeld. Op blz. 39 bij de kengetallen sociaal domein staat: het aantal unieke cliënten wordt minder. Dat is eigenlijk wel heel erg bijzonder, omdat het toch een groeiende en kinderrijke gemeente is. Deze daling van die aantallen is tegen de landelijke trend in. Zo lijkt het alsof er een financieel voordeel is, terwijl men eigenlijk kan afvragen of dat zo is. Graag uitleg van het college op dit punt. Is dit een reëel getal? Waarom wordt er een daling verwacht, terwijl de landelijke trend eigenlijk een verhoging voorstelt. Dat bij de kengetallen sociaal domein, unieke cliënten. Een ander punt

waarvan men kan zien dat het er aan komt, betreft de duurzaamheidsmaatregelen. Denk aan de groei van het elektrisch rijden. Het zit nu misschien aardig op tempo, wat lastig in te schatten is, maar er komt een groei aan van elektrisch rijden. Kan de gemeente met de budgetten die er zijn, die groei wel genoeg faciliteren? Of kijk naar de opgave 'van gas los' voor oudere woningen. De start moet zijn het isoleren van die woningen. Niet alle inwoners zijn daartoe bereid of kunnen dat financieel misschien helemaal niet aan. Welke financiële verwachtingen kan men daar nog hebben? Kan de gemeente dat nu wel aan, nu het al zo uitgekleeft is? Ze heeft het nu gehad over de maatregelen die zijn geïntroduceerd, waar D66 zich zorgen over maakt. D66 wil daar graag uitleg over, omdat D66 echt wil weten dat dit de goede koers is. Een tweede reden waarom D66 zich zorgen maakt, is de lastenverhoging waarvoor het college heeft gezorgd. Een grote teleurstelling voor de raad, voor het college ook, maar vooral voor de inwoners. In het programma is beloofd de woonlasten van de inwoners te verlagen. Vervolgens wordt de rekening van de stijging van de kosten van het afval inzamelen bij de inwoners neergelegd. In de uitleg wordt aangegeven dat dit komt door landelijke stijgingen en door nieuwe aanbesteding, maar wat D66 betreft, vertelt het college maar het halve verhaal. Het totale verhaal is meer dat het probleem van die afvalscheiding al meer dan een jaar vooruit wordt geschoven. Er wordt geen nieuw beleid gemaakt. Geen nieuw beleid betekent een stijging, terwijl nieuw beleid had moeten zorgen voor een daling. Het gaat ook niet om kleine bedragen. Het gaat om een toename van meer dan 20%. D66 vraagt zich af wat de wethouder hier nu aan gaat doen. Wanneer dalen de lasten nu echt structureel? Vindt de wethouder dat hij transparant is geweest naar de inwoners toe over het waarom van deze lastenverhoging? Ook inhoudelijk over de begroting heeft D66 wat vragen. De gemeente stopt veel geld in onderzoek. Dit sluit een beetje aan bij wat eerder is gezegd over het doen en het onderzoeken. Een voorbeeld is een onderzoek voor het middengebied. Hier wordt meer dan € 170.000 voor ingeraamd. Het is belangrijk om hier samen op in te zetten, maar dit zijn allemaal onderzoekskosten en D66 is heel benieuwd naar het doel van al die onderzoeken. D66 wil beter weten wat ermee gebeurt. Hoe kunnen die onderzoeken omgezet worden in acties? Een tweede inhoudelijk punt is het vastgoedbeleid en de energietransitie. Hier staat dat de beheerders gevraagd wordt extra op te letten op energieverbruik in het eigen vastgoed. Hartstikke mooi natuurlijk, maar dit komt nogal vrijblijvend over. Er wordt iets gevraagd, maar hoe gaat het college controleren, dat het wordt gedaan? Kan er ook gemeten worden, dat de deur wordt dicht gedaan en licht uit wordt gedaan? Wat zijn de handvaten om hiermee aan de slag te gaan? Dus iets meer smart maken en iets meer controle erop. Hoe wordt het georganiseerd? Dan een vraag over het jeugdpanel of de jongerenbetrokkenheid. Het sluit een beetje aan bij WIJ. D66 vindt het mooi om te lezen dat jeugd actief wordt betrokken bij beleid en uitvoering, bijvoorbeeld bij 'pubers in de spotlight'. D66 is heel benieuwd naar de ervaringen daaromtrent, omdat D66 het zich kan voorstellen dat het op meerdere dossiers gedaan zou kunnen worden. Heeft het college al plannen om het breder te trekken? Dan nog de groene schoolpleinen, voor D66 een immer belangrijk onderwerp, omdat er heel veel mooie dingen samen komen: klimaat, natuur, educatie, spelen en jongeren. Het college is op dit thema nog niet echt zichtbaar, maar in de begroting staat dat de komende jaren toch 5 pilots gerealiseerd gaan worden. Ze is heel benieuwd welke pilots dit dan zijn, wat de vorderingen zijn, want in 2019 zouden dit er al 2 moeten zijn. D66 zou er graag wat meer informatie over willen hebben, zodat ze zich erop kunnen oriënteren. Dan nog kort de gezonde leefomgeving, al vaker genoemd. Samen met veel inwoners maakt D66 zich zorgen over de kwaliteit van de lucht die ingeademd wordt en de invloed van geluid op de gezondheid. D66 gaat samen met Lansingerland Duurzaam en de provincie Zuid-Holland aan de slag met meetkastjes om luchtkwaliteit te meten, samen met inwoners. Men hoopt hiermee ook wat meer de betrokkenheid van het college te activeren. Welke acties voert het college zelf uit op het gebied van schone lucht in de gemeente? Zou het college kunnen aansluiten om mee te doen met het burgermeetnet. Hartelijk dank hiervoor. Dit was haar eerste termijn. Dank u wel.

De heer Ruijtenberg wil ook vanaf zijn plek de heer Blonk heel veel beterschap wensen. Hij hoopt, dat ze hem snel weer in hun midden zien, zoals men wel gewend is, op de plek waar nu de heer Hoppenbrouwer zit. Hij zit daar ook prima, maar toch mist hij de heer Blonk. Leden van de gezamenlijke commissie, al zevende en één na laatste in de rij is het zijn beurt om namens de fractie van GL het woord te voeren. Hij heeft vanavond al veel gehoord. Veel goeds, veel dingen waarbij hij vraagtekens heeft, maar over het algemeen veel positiviteit. Hij wil ook graag beginnen met positiviteit, met het uitspreken van complimenten. Complimenten voor de ambtenaren, die massaal op de publieke tribune zitten, die gezorgd hebben voor een lijvig, maar goed leesbare begroting. Complimenten ook voor een aantal keuzes, die het college heeft gemaakt. De ambitie om 5 gebouwen van het gas los te maken heeft GL goed gestemd. De keuzes die er gemaakt zijn in het sociaal domein, bevallen GL evenzeer, en dan met name op de inzet van preventie. De beste manier om uit de schuldenlastproblematiek te blijven is om er niet in te geraken. In het kader daarvan is GL wel ongerust over de ontwikkeling van de afvalstoffenheffing voor inwoners. Nadat GL in 2018 al tegen de eenmalige teruggave was, omdat GL van mening was dat het geld beter gereserveerd kon worden voor een verbouwing van het afvalbrengstation en een fluctuatie van tarieven niet goed uit te leggen is, ziet GL dat de tarieven voor volgend jaar voor meerpersoonshuishoudens met € 50 zal stijgen. Echter, daar waar huizenbezitters nog enigszins

gecompenseerd worden met een lagere OZB, geldt dit niet voor meerpersoonshuishoudens met een huurhuis. Mensen met een huis in de koopsector besteden gemiddeld 29% van hun inkomens aan woonlasten. Mensen in een sociale huurwoning 36% en mensen in particuliere huurwoningen zelfs 43%. Dan is het onverkoopbaar dat de stijging voor huurders normatief gezien hoger is dan voor woningbezitters. Voor GL is dat een zorgpunt. GL verwacht van het college dat aan de burger goed wordt uitgelegd waarom het stijgt en waarom hiervoor gekozen is. Zeker, omdat men weet dat er een redelijk eenvoudige oplossing is om zowel het tarief naar beneden te krijgen als in de buurt te komen van de verplichte afvaldoelstelling van het rijk. Die oplossing heet diftar. Dat de wethouder de raad onlangs verraste met mededeling dat het afvalbeleid uitgesteld wordt, omdat hij draagvlak wil onderzoeken is GL een doorn in het oog. Met dit beleid zou ook de motie m.b.t. die ja/ja sticker mee genomen worden in het onderzoek. Nu het beleid uitgesteld is, overweegt GL dan ook om de motie weer op te voeren. Draagvlak, het is zojuist al genoemd. Om dit draagvlak te onderzoeken is er o.a. het burgerpanel. Te lezen is echter, dat het college dit maximaal vijf keer per jaar in wil zetten. GL neemt aan, dat één keer is voor afvalbeleid. Eén keer zal het een tevredenheidsonderzoek zijn over het beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Eén keer voor het afvalwater. Dan blijven er nog slechts twee mogelijke peilingen over. Gezien de onderwerpen, denk aan parkeerbeleid en mobiliteit, denk aan duurzaamheid, denk aan energietransitie, lijkt twee keer weinig. Als het nu gaat over vertrouwen in een overheid, ook zijn naamgenoot had het hier over, dan denkt hij dat het begint met meer burgerparticipatie, omdat dan daadwerkelijk geluisterd wordt naar inwoners. Parkeerbeleid, hij noemde het net al. In 2020 gaat het college hier specifiek aandacht aan geven. Dat is goed. Als men echter betaald parkeren in de dorpscentra op voorhand uitsluit, zoals deze coalitie wil doen, dan is er onvoldoende een open blik. GL roept dan ook op om deze optie serieus mee te nemen in de onderzoeken. Dat GL zelf in het eerste kwartaal van 2020 hierover een bespreekstuk zal indienen voor de commissie ruimte, om ook de mening van andere partijen te horen, toont aan, dat GL denkt met de stijging naar 75.000 inwoners men er op een gegeven moment niet aan zal ontkomen aan de invoering van een vorm van betaald parkeren. Hoe? Daar hoort hij graag de initiatieven over. Duurzaamheid. Hij gaat niet de bespreking van de visie over doen. GL was het immers niet eens met deze visie. GL is het nog steeds niet eens. GL vindt nog steeds dat de visie van te weinig ambitie getuigt. Hij is blij dat inmiddels ook de fractie van WIJ die mening toegedaan is. Een paar dingen wil hij echter nog wel zeggen over duurzaamheid. Ten eerste. In de begroting staat dat er 65 laadpalen geplaatst gaan worden voor elektrische voertuigen. Dat ziet er mooi uit, maar papier is geduldig. Immers, in 2019 zouden er volgens de begroting ook 60 geplaatst worden. Er zijn er 19 geplaatst. Dan kunnen er 23 worden. Dat is maar ongeveer 1/3 van wat er begroot was. Als men nu denkt: in 2018 zijn er toch meer geplaatst? Nee, ook toen zijn er maar 20 geplaatst. Dat is absoluut onvoldoende, ook als men weet als het aantal elektrische auto's zal toenemen. GL zal het college dan ook aansporen om het aantal van 65 in het komende jaar zeer dicht te benaderen. Dan nog de prachtige zin over regionale samenwerking. Hij citeert: daar waar wij toegevoegde waarde zien, sluiten we aan bij landelijke pilots. Twee vragen hierover. Wie is die 'wij'? Is dat het college? Is dat de raad? Is dat de commissie? En wie bepaalt wat de toegevoegde waarde is? Is dat CO2 uitstoot? Is dat energieneutraliteit? Is dat wellicht een combinatie ergens van? Is het toch iets anders? GL blijft het ook vreemd vinden, dat het college niet de ambitie heeft om voorop te lopen in duurzaamheid en de burger daarbij de hand te reiken. In het kader van duurzaamheid is GL wel blij verrast met de brief van het college over verduurzaming van de Windas. Het staat weliswaar niet in deze begroting en het duurde wel een paar jaar en twee moties van GL, maar dan heeft men ook wat. Tevens wil GL m.b.t. het revolverend fonds nog mee geven, dat GL nog steeds tegen de verkoop van Eneco is. Maar als dit toch gaat gebeuren, gebruik dan maximaal de helft van de opbrengst voor de schuldenaflossing en de andere helft voor dit fonds. Of in ieder geval voor andere projecten, die betrekking hebben op de energietransitie. Laat Enecogeld voor energie zijn. Dan wil GL ook nog een winstwaarschuwing afgeven. In 2020 wordt de verdere planuitwerking en ontwikkeling van Wilderszijde opgepakt. Ook worden kansen voor versnelling onderzocht, zo is te lezen in de begroting. In het kader daarvan zou hij het college ook willen oproepen om actief te lobbyen voor een krimpscenario van Rotterdam The Hague Airport. Bij andere ontwikkelingen, lees groei of zelfs gelijkblijvende omstandigheden, zou het weleens lastiger kunnen blijken dan voorzien om Wilderszijde goed te ontwikkelen. College, let daarbij op uw tellen. Dat Wilderszijde een risicoprofiel van midden heeft, deelt GL dan ook niet. De 30% lijkt GL utopisch. Het voorstel van WIJ om een wethouder compleet uit te roosteren voor Wilderszijde, om zich daarmee bezig te houden, heeft in ieder geval de interesse van GL gewekt. GL wil graag ook de mening van het college horen hoe zij denken over deze suggestie van collega Hoek. Woningbouw, daar is veel over gesproken in dit huis, maar er wordt te weinig gebouwd. Er wordt volgens GL verkeerd gebouwd. 20%, waar de heer Machielse het over had, is geen absoluut aantal wat GL betreft. 20% is te weinig om op te kunnen vangen. Ook in nieuwbouwprojecten moet tenminste 30% nieuwbouw gedaan worden om in ieder geval bij de bestaande voorraad 20% te benaderen. Er is echter te lezen, dat in 2020 slechts 280 geprognoseerd zijn. Dat is weinig. Daarmee kan de bevolkingsaanwas niet opgevangen worden. Dit zal leiden tot toenemende wachtlijsten. De komende jaren moeten er 400 à 500 huizen gebouwd worden. Met de 280 huizen die er nu gebouwd worden, loopt de gemeente een vrijwel niet in te halen achterstand op. In dit huis is reeds een

motie aangenomen om meer en sneller te bouwen. Dat hoeft dus niet opnieuw gedaan te worden. GL is wel benieuwd of het college inmiddels een invulling kan geven aan deze motie. Graag hier een antwoord op geven. Hij is nog een antwoord verschuldigd aan de heer Ruitenbergh over de bespreking van het sociaal domein. Sociaal domein is inderdaad een belangrijk iets, zeker als het gaat om jeugdzorg. De jeugd is de toekomst en men moet goed de vinger aan de pols houden hoe het daarmee gaat. GL zou het ook inderdaad op prijs stellen om daar regelmatig over bijgelicht te worden, hoe het ermee gaat. Dit was de bijdrage van GL. Met goedkeuring van de voorzitter geeft hij graag het woord over aan zijn kameraad links van hem. Dank u wel.

Mevrouw Verhoef merkt op, dat Lansingerland er financieel goed voor staat. De begroting 2020-2023 is sluitend. Er is ruimte om eventuele risico's en andere toekomstige ontwikkelingen op het gebied van o.a. het sociaal domein, onderwijs en sport op te vangen. De effecten daarvan zijn inmiddels zichtbaar in de begrotingssaldi, de hoogte en afname van de schulden en het weerstandsvermogen. Het is een goed plan om schommelingen in deze meerjarenbegroting af te vlakken via een slimme inzet van reserves. Hiermee wordt de positieve, algemene 'reservepositie' van de gemeente effectief benut. De gefaseerde stijging van cao-lonen voor de ambtelijke medewerkers zijn dik verdiend en via deze weg wil ze hen namens PvdA bedanken voor hun inzet. Kortom, het ligt een heel eind op de gewenste koers, die de PvdA begin dit jaar schetste in haar vertelling 'zomaar een mooie zomerdag in Lansingerland in 2030'. Ze heeft hem mee genomen, iedereen die hem nog niet heeft kan hem komen halen, er ligt nog een klein stapeltje. Die mooie glossy heeft de PvdA gemaakt ter ere van het 500^e weekbericht en dient nu als het ideale scenario en toetsingskader. Daarmee wordt verder gekeken dan het huidige verkiezingsprogramma. De PvdA kijkt graag vooruit naar het jaar 2030. Vanuit de PvdA is er een aantal aandachtspunten in het financiële domein. De OZB ligt in Lansingerland nog ruim 10% hoger dan elders. Het college heeft aangegeven naar het landelijke gemiddelde toe te willen gaan. Een vraag aan de wethouder: hoe gaat dit gedekt worden op termijn? De verkoop van de Eneco aandelen. Er is een jaarlijks verlies aan dividenduitkering van € 3,2mln te verwachten. Een bijna retorische vraag, die ze toch wil stellen: hoe profijtelijk is de verkoop van de aandelen van Eneco dan werkelijk voor Lansingerland? Hoe gaat het college het wegvallen van het dividend oplossen? De PvdA gaat niet terugkomen op die beslissing, maar wat de PvdA betreft: Eneco is een belangrijke speler in de markt van warmtebedrijven en essentieel voor de toekomstige warmtevoorziening in Lansingerland. Als aandeelhouder had men graag grip willen houden op de strategische bedrijfsvoering van Eneco. Bij de kaderbrief heeft de PvdA dit ook al genoemd. De heer Ruitenbergh sprak er ook over: het is goed om in ieder geval een deel van de opbrengst van de verkoop van aandelen in een revolverend fonds voor duurzaamheid te stoppen. Over de kapitaallasten hebben anderen ook gesproken. Het is een zorgpunt, ook voor de PvdA. Het feit dat er met een kunstgreep, namelijk een stelpost afschrijvingslasten, ruimte uit de begroting is gehaald voor de kapitaallasten, wordt er al rekening mee gehouden dat waarschijnlijk niet alle investeringen conform de planning kunnen worden uitgevoerd. De PvdA vindt dat niet structureel als positief ingeboekt mag worden als de bijbehorende investeringen niet ingetrokken worden. Dat is niet toekomstbestendig. Het lijkt een noodgreep om de begroting sluitend te krijgen. De PvdA heeft hierover een vraag aan de wethouder: welke investeringen kunnen nu eigenlijk niet volgens planning worden uitgevoerd? Is dat vertragen van allerlei investeringen niet zorgwekkend voor een groeigemeente? Kan de wethouder toezeggen de uitkomsten van de in control gesprekken over de planning van de investeringen te delen met de raad? En op welke termijn is dat dan? Dan het programma sociaal domein. Er is een aantal groepen die nog duidelijk aandacht verdienen, maar gelukkig zijn er ook heel veel punten van vooruitgang te melden. Daar is de PvdA blij mee. Vooruitgang op allerlei gebied eigenlijk, maar een aantal groepen wil ze toch speciaal noemen. Arme kinderen, asielgerechtigden, kinderen met een zorgvraag uit de JGZ, de LHBTI-gemeenschap en de ouderen. Ze begint met armoede onder kinderen. Het college voorziet dat er volgend jaar 1.850 kinderen mee gaan doen aan het jeugdcultuurfonds, jeugdsportfonds en de stichting Leergeld. De PvdA is blij met het toenemende aantal, dat deze extra steun blijkbaar weet te vinden. Hetzelfde geldt ook voor de prognoses voor het gebruik van de collectieve zorgverzekering. Dat neemt ook toe t.o.v. eerdere jaren. Een actieve sturing van het college zelf om alle arme kinderen in beeld te krijgen, blijft nodig. Er wonen maar weinig arme mensen in Lansingerland, het is 3,6% van de bevolking, maar het zijn er nog wel 2.108. Dit moet opgelost kunnen worden door een brede anti-armoede-aanpak. Wat zou het mooi zijn als Lansingerland de eerste gemeente zou zijn zonder armoede, zonder arme kinderen. Daarnaast blijft de aandacht voor verborgen schuld bij huishoudens een aandachtspunt. Daar zijn maatregelen voor genomen, maar de PvdA wil nogmaals benadrukken, dat die aandacht moet blijven en ook de investering daarbij. De asielgerechtigden. Armoede en langdurige werkloosheid is juist voor deze groep een heel groot probleem. Ze verkeren ook vaak in een isolement. Waar gaan die asielgerechtigden naar toe na de sloop van de Hergerborch. Dat duurt nog even, maar het zit er wel aan te komen. Moet daar extra voor worden gebouwd? Dan een vraag over de nieuwe wet inburgering, die per 2020 van kracht is. Dan wordt de gemeente verantwoordelijk voor de maatschappelijke begeleiding van asielgerechtigden. Daar is geld voor gereserveerd, dat heeft ze bij de kaderbrief gezien. Maar heel veel commissievergaderingen samenleving zijn gecancelled. Als de wethouder even tijd heeft, hoort ze graag

hoe het nu staat met de intensieve aanpak. Welke visie heeft het college daar nu op? Of welke aanpak gaat gevolgd worden? Over jeugdzorg is gesproken, ook door andere fracties. Het lijkt hier financieel mee te vallen m.b.t. de bezuinigingen en de grote tekorten. De PvdA wil benadrukken, dat kinderen de zorg moeten krijgen die ze nodig hebben, maar de PvdA maakt zich wel zorgen over de monitoring van de kosten. De wethouder heeft eerder toegezegd aan de heer Azzouzi, dat in Q4 een update komt over de financiële toestand en de voortgang op het JGZ-domein. Staat die toezegging nog steeds? Dan komt ze bij de LHBTI-personen. Morgen wordt een motie besproken om het weer in ere te herstellen van de ceremonie rondom het hijsen van de regenboogvlag. Ze kan mededelen, dat als ze het goed heeft ook via de grapevine dat bijna alle fracties mede ondertekenaar zullen zijn. Wat Lansingerland nog niet heeft, behalve hopelijk dus snel zo'n mooie ceremonie, is het integrale LHBTI-beleid. Veel andere gemeenten hebben dat wel. De PvdA is voorstander van speciaal beleid voor de bevordering van de sociale acceptatie, veiligheid en zichtbaarheid van LHBTI-personen. Op termijn wil de PvdA daar een bespreekstuk van maken. De vraag is nu alvast: wat is de visie van het college daarop in het kader van de begroting? Het gratis OV bij ouderen. De PvdA was teleurgesteld dat er nu nog geen uitslag is van het onderzoek wat zou worden gedaan. Dat heeft de wethouder een aantal keren toegezegd. De PvdA blijft opteren voor gratis OV voor ouderen met een laag inkomen, tenminste in ieder geval die groep. In het collegeprogramma wordt gerept over het verlagen van de financiële drempel voor senioren om meer gebruik te maken van het openbaar vervoer. Hoe staat het nu met die rapportage? Het is nu een beetje ingedikt tot flexibel vervoer tussen de kernen. Maar zijn er opties voor het verlagen van de financiële drempel? Daar hoort de PvdA graag nog wat meer van. Ze gaat door naar wonen. Ook andere fracties hebben hier iets over gezegd. Meer bouwen, sneller bouwen, richting de 75.000. Net als L3B is de PvdA bijzonder teleurgesteld dat er nog geen reactie van het college is op de motie, die is ingediend om te weten aan welke knoppen gedraaid kan worden om die wachttijd voor het verkrijgen van een sociale huurwoning of een woning in het midden huursegment te krijgen te verlagen. De PvdA had in reactie hierop willen komen met een voorstel om 1.000 woningen extra te bouwen. Ze wil van de andere fracties horen wat zij daarvan vinden. De PvdA heeft dat eerder in de weekberichten uitgelegd, maar het idee is dat er 1.000 woningen extra gebouwd worden, boven op de 6.500 die al gebouwd gaan worden en er wordt gebouwd in het gebied van laag modaal en middenhuur inkomens. Waar doet men dat? Er zijn genoeg plekken nog. Het idee is dat er in die regio's gebouwd gaat worden, in die prijsklasse, een mix van die woningen, zodat er flexibel voor de juiste doelgroepen, waaronder jongeren en ouderen, woningen toegewezen kunnen worden. Ze gaat nu niet in op de details, want op termijn komt men daarover te spreken, als de rapportage van het college komt bij de geactualiseerde woonvisie bijvoorbeeld. Nog één punt over Lansingerland Ontwikkelt, over het mobiliteitsplan. De nieuwe mobiliteitsvisie biedt natuurlijk kansen. De andere fracties zeiden dat ook al. Het is nu echt nodig voor een krachtadige aanpak bij de gevaarlijke, lawaaiige N209. Die daadkracht ontbreekt tot op heden. De fietstunnel is er nog niet. De snelheidsbeperking op de hoofdbaan en de parallelbanen, geluidsschermen. Dit zijn heel belangrijke zaken. Een belangrijk punt wat de PvdA mee wil geven, ook aan de andere fracties: moet er niet overwogen worden om de snelheid op de N209 terug te brengen van 80 naar 50? En de weg dus de status van provinciale weg te ontnemen, zodat het doorgaand verkeer vanaf de A12 naar de A16 in die zin wordt belemmerd. De heer Jumelet vraagt of het mevrouw Verhoef bekend is, dat het een provinciale weg is. Daar gaat de gemeente niet over, als het gaat om de snelheid. Misschien een detail, maar misschien kan ze dat in haar overweging meenemen. Mevrouw Verhoef vindt dat zeker geen detail en dat is de PvdA ook zeker niet ontgaan. Natuurlijk zal dan met de provincie opgetrokken moeten worden. Het zal vanuit deze gemeente, waar die N209 doorheen raast, belangrijk zijn om daar de schouders onder te gaan zetten. Ze wil dan ook het terugbrengen van die maximale snelheid, ook zoveel mogelijk van 50 naar 30 in de kernen, brengen bij het punt wat D66 inbracht over de gezonde leefomgeving. De uitstoot van CO2, stikstof is daarbij gebaat. En het komt ook de veiligheid van de verkeersdeelnemer ten goede. Daarmee wil ze haar betoog afronden. Ze wil iedereen bedanken en ze ziet uit naar de beantwoording van de wethouders.

De voorzitter gaat deze vergadering schorsen. De inbreng van de fracties is nu geweest. Ze schat in drie kwartier, waarin het college zich kan beraden op de antwoorden. Gelijktijdig kan iedereen ook nog even een hapje eten. Ze nodigt aanwezigen uit om boven het e.e.a. te nuttigen. Over drie kwartier verwacht ze een ieder terug.

Schorsing

Na de schorsing heropent de voorzitter de vergadering. Ze heeft diverse onderwerpen voorbij zien komen, zoals financiën, maar ook duurzaamheid, Wilderszijde en nog wat items.

Beantwoording college

Wethouder Abbe bedankt de raad voor de positieve woorden, die er vanuit alle fracties geweest zijn m.b.t. de begroting en het geheel, naast de kritische noot die er terecht vanuit elke fractie genoemd kan worden. Daar gaat hij natuurlijk ook op in. Maar het college is blij dat de algemene teneur er één is van: het gaat goed. Dan vindt hij de woorden van de heer Van Doorn heel aardig, dat het gevaarlijk is als de klemtoon verkeerd gelegd wordt, die zegt: we zijn onwijs goed op weg. Hij gaat er helemaal van uit, dat hij de klemtoon op dezelfde manier gelegd heeft als hij. De wethouder denkt dat dat zo is. Hij denkt dat men blij mag zijn met waar de gemeente op dit moment staat. In de geschiedenis is 5 jaar maar een korte periode, ook in een politieke geschiedenis. Maar men had met elkaar niet voor mogelijk gehouden dat de gemeente nu hier staat, als er terug gekeken wordt. Hijzelf in ieder geval niet. Daar is het college dus blij mee. Blij vanuit het college en blij met de raad, dat er geïnvesteerd kan worden in de samenleving. Dat is inderdaad niet het citroentje, wat uitgeperst wordt. Nee, dat is het bakje zoet fruit van diverse pluimage, wat in de supermarkt te koop is, waarin van allerlei fruit zit op het terrein van alle portefeuillehouders en alle disciplines die door de samenleving belangrijk gevonden worden. Zeker niet die citroen, maar dat heerlijke fruit in de diverse smaken. Blij met een meerjarenbegroting, die nog steeds sluitend is. En vooral structureel sluitend is. Dat is belangrijk. Blij met de daling van de woonlastendruk, de ranking die er landelijk was naar het gemiddelde toe, wat afgesproken was. Hij komt daar later op terug. Blij dat de schuld afneemt. Dat gaat soms met waanzinnige stappen. Hij komt er met Bleizo-oost nog even op terug. Als hij daar geen aardige voorspelling doet, dan helpt de heer Ruitenbergh wel herinneren, dat hij dat vergeten is. Natuurlijk is ook naast het zoet de kritische kant. Er gaan heel veel dingen goed en daar mag men blij mee zijn, daar mag men dankbaar voor zijn, zegt hij maar in CU-terminen en vanzelf ook CDA, maar de heer Markus verwoordde dat het meest concreet. Zeker kritisch, omdat er natuurlijk risico's zijn. Risico's in de eigen begroting. Risico's in het uitgavepatroon van het rijk. Als het daar goed gaat, gaat het met de gemeente ook goed, maar als het daar minder gaat, gaat het met de gemeente ook weer minder. Dat is trap op, trap af. Gelukkig is daar een discussie mogelijk en gaande om te kijken of dat doorbroken kan worden, maar daarmee is de oplossing nog niet direct gevonden, vermoedt de wethouder, want het was ooit wel een heel belangrijke om dat in te stellen. Inderdaad, kritisch rondom het sociaal domein. Dat is inderdaad iets waar de gemeente niet altijd de maximale sturing op heeft. Zijn collega komt er ongetwijfeld op terug. Dat is ook vraag gestuurd. Als mensen hulp nodig hebben, moet dat gegeven worden en niet omdat het budget er niet meer is zeggen dat het niet meer kan. Dat vindt een goede, sociale gemeente belangrijk, dat dat financieel afgedekt is. Maar daarmee loopt men allicht een risico. Ja, zeker ook als het gaat om de eigen uitgaven. In het verleden heeft het college heel erg gestuurd op forse begrotingsoverschotten, dat was nodig om de reserves aan te vullen. In deze collegeperiode is er bewust voor gekozen, en de wethouder onderschrijft dat van harte, om de grote overschotten terug te brengen naar een realistisch gehalte. Daarom is het ook belangrijk om dat overschot van ergens rond de € 1miljoen, of een ton meer of minder, te hebben om normale tegenvallers binnen de begroting op te lossen, zonder direct in paniek te raken en structureel te bezuinigen. Dan is inderdaad een kapitaallastenpost een wat moeilijke. Hij is niet uit bezuinigingen, ook niet om de begroting, want het is in de kadernota al aangekondigd. De gemeente is er niet uniek in, maar investeringen worden vaak niet gehaald en fors niet gehaald worden. Daar is de gemeente niet uniek in, dat is ook niet nieuw. Hij kan niet in de geschiedenis terug kijken, maar neem aan dat er nagenoeg geen jaar geweest zal zijn dat de gemeente het investeringsniveau haalt. Daarmee praat hij het niet goed, want men moet er meer grip op krijgen. Richting de heer Ruitenbergh zegt hij, dat de organisatie er nu mee bezig is. In de kadernota 2021 zal er dus een geoptimaliseerd, realistisch investeringsprogramma moeten zijn, waarvan gezegd kan worden: deze investeringen denkt men te kunnen halen, die zijn verantwoord om op te nemen. De heer Ruitenbergh vraagt of hij het goed begrijpt, dat de wethouder toezegt dat bij de volgende kaderbrief er geen stelpost meer is, maar dat het volledig gebaseerd is op het nieuwe, geactualiseerde plan, meerjarig. Wethouder Abbe kan een politiek antwoordt geven, maar het antwoord is eigenlijk gewoon 'ja'. Ook voor het college is het natuurlijk niet acceptabel, dat er onduidelijkheid zit in wat de gemeente wel of niet kan. Dus ja, zeker. In het betoog van de heer Van Doorn lag het accent daar. Is het over-ambitieuze zijn van deze raad? Of is het gewoon praktisch niet kunnen? Is het een tijdelijke omissie in het traject. 100% snapt hij, maar heel ver van 100% af zitten, dat vindt hij wel een ander verhaal. Daar zit wel een grijs gebied tussen, waar men het over kan hebben. Wethouder Abbe vindt het altijd gevaarlijk om voor de analyse en de uitkomsten uit de conclusies al te trekken. Hij denkt dat er een aantal redenen zijn. Als men burgers en inspraak serieus wil nemen, dan moet men dat ook accepteren, dat als men iets wil met riolering of bestrating en als burgers daar dan op reageren, op inspreken, iets van vinden, dat dat dan ook serieus genomen wordt. Dan moet misschien nog ruimer ingepland gaan worden, maar het kan vertraging opleveren. Doet de gemeente het dan slecht? Nee, hartstikke goed, want burgers worden mee genomen in een participatieproces. Mensen worden serieus genomen. Is een vertraging dan erg? Even ervan uitgaande, dat er geen constructieve zaken extra fout, dan zegt de wethouder: het is verantwoord en het is ook terecht. Het kan ook zijn, dat er nieuwe inzichten zijn, die opnieuw moeten worden bekeken. De techniek gaat voort. Eerst had men gedacht dit te doen, terwijl er een onderzoek gedaan moet worden naar nieuwe zaken. Dat zijn dingen die voor komen te liggen. Daarnaast sluit hij niet uit, anders had die post er niet in gestaan, dat een

aantal zaken nog eens goed tegen het licht gehouden moeten worden, of die wel prioriteit hebben of wel goed in de jaarschijven staan als het gaat om technische levensduur, economische levensduur. Daar zijn aannames over gedaan, die nog een goed onder het vergrootglas gelegd moeten worden om te kijken of er geen mogelijkheid in zit om het structureel anders te doen. Hij is portefeuillehouder financiën en dat gaf enige worsteling met de voorstellen die er lagen, maar hij is akkoord gegaan omdat hij ervan overtuigd is dat die ruimte er zit. Dat is gelijk in de richting van mevrouw Den Heijer of mevrouw Verhoef, vandaag in dezelfde hoek. Kan het geconcretiseerd worden? Nee, dat kan niet, want als het geconcretiseerd kan worden, zou hij het in de begroting hebben gezet, wat het juiste bedrag is. Het is best een forse post, maar ook een post waarvan het college en het ambtelijk apparaat overtuigd is dat er ruimte in zit en dat dit echt goed geanalyseerd moet worden. Het zou triest zijn als volgend jaar in de kadernota geen duidelijk beeld gegeven zou kunnen worden. Dat zou hij ook als portefeuillehouder moeilijk verteerbaar vinden, om het maar eufemistisch uit te drukken. Als het om duurzaamheid gaat, hoort hij wat verschillende geluiden. Hij hoort de heer Markus zeggen, dat er zeer veel beweging in zit. Hij hoort ook de heer Ruijtenberg een aantal positieve dingen benoemen, naast ook best kritische geluiden. Maar van de heer Hoek hoorde hij, dat het niet zoveel opgeschoten is, maar dat vindt hij eigenlijk wel een beeld wat hem raakt. Dat zal zo zijn, maar als het bijvoorbeeld om de warmtevisie gaat, dan nodigt de wethouder hem eens uit om te turven hoeveel gemeenten nu een warmtevisie hebben en die zo ver dat er al met burgers gesproken is over de voorgenomen mogelijkheden, de kansen. Dan zegt de wethouder: nou, ja, de zegeningen tellen, maar dan moet men elkaar ook niet de put in praten. Het kan altijd beter, maar hij denkt niet dat dit college, de coalitie, de raadsmeerderheid altijd voorop wil lopen om altijd een pilotgemeente te zijn. Wel denkt hij dat men er met elkaar voor moet zorgen, en daar heeft de raad een rol in en die stelt zich ook positief op, dat er zo hard mogelijk aan het touwtje getrokken wordt, wat letterlijk en figuurlijk mogelijk is in deze gemeente. Dan zal ook gekeken moeten worden hoe de rijksoverheid zich ontwikkelt. Rond het revolverend fonds is dat ook weleens aangegeven: er wordt niet iets neergezet wat ook vanuit de rijksoverheid wordt aangeboden. Prima om het revolverend fonds in de begroting op te nemen, zoals er wel vaker bedragen worden opgenomen, maar er wordt nog definitieve besluitvorming voor gelegd, onder welke condities zo'n revolverend fonds invulling krijgt. Rondom die duurzaamheid kan het altijd beter, maar laat men niet somberen op dat terrein. De heer Machielse vraagt of de wethouder simpel kan uitleggen wat de noodzaak is van een revolverend fonds als er gewoon een geld- en kapitaalmarkt is, banken en financiële instituten. Wethouder Abee legt uit, dat het er niet is om de financieringsbehoefte van de gemeente te doen, want dan zou het uit de algemene reserve gehaald kunnen worden. Gekeken wordt of met zo'n fonds, in het verlengde en nevens hetgeen er landelijk wordt opgestemd, er stimuleringsmaatregelen genomen kunnen worden om te kijken, daar waar mensen met een smallere beurs niet mee kunnen in dat financiële traject rond verduurzaming, of daar ondersteuning geboden kan worden en of er gestimuleerd kan worden. Als er initiatieven vanuit een VVE komen of een huurdersvereniging, kan dat ondersteund worden. Daar is het vooral voor bedoeld. Er wordt gekeken welke elementen er dan in moeten, maar hij noemde wat voorbeelden waar aan gedacht zou kunnen worden. De heer Machielse vraagt waarom marktinstellingen daar niet in slagen. Is het dan een te hoog risico? Als dat zo is, waarom zou de overheid dat dan wel moeten doen? Als een marktinstelling het wel kan, waarom zou de overheid dan willen concurreren met een bank of financiële instelling m.b.t. het verstrekken van middelen? Wethouder Abee zegt dat dit vooruit loopt op de discussie over dat revolverend fonds. Eens, het moet dus niet hetzelfde zijn. Op het moment dat de markt het kan, moet het vooral aan de markt overgelaten worden. Het gaat erom: hoe kan de overheid stimuleren en prikkelen en misschien hier wel een voorloper zijn en iets naar voren halen? Waarvan men zegt dat het mooi zou zijn als dat in deze gemeente tot stand zou kunnen komen. Maar bij het voorstel m.b.t. het revolverend fonds komt het uitgebreid terug. Als het gaat om duurzaamheid van gebouwen, zegt de wethouder dat hier prikkels ingebouwd zijn. Bij een organisatie als Optisport is in een bonus/malus systeem geprobeerd prikkels in te bouwen. Als het gaat om de verduurzaming van het zwembad, waar de raad onlangs een brief over gekregen heeft, gaat de gemeente in gesprek, of de organisatie de prikkels op pakt. De heer Duk merkt op, dat er bij de begrotingsbehandeling vorig jaar een motie is aangenomen, waarin de raad het college heeft opgedragen om met Optisport het gesprek aan te gaan over die verduurzaming van het zwembad. Heeft dat gesprek nou plaats gevonden? Wat is daar uit gekomen? Wethouder Abee verwijst even naar de brief, die de raad anderhalve week geleden gekregen heeft. Als er een voorbeeld is, waarin staat hoe Optisport mee genomen gaat worden in dat proces, dan is dat deze wel. Dat krijgt nog vervolg. Is er al helemaal overeenstemming met Optisport? Nee, dat nog niet, maar de wethouder ziet het met veel vertrouwen tegemoet, want ook zij willen dat. Laat men elkaar vooral scherp houden rond die duurzaamheid, ook vanuit de raad naar het college toe, maar laat men ook wel realistisch zijn: er is een heleboel gewoon nog niet te weten. Er zijn nog geen gemeenten, die waanzinnig aan het verduurzamen zijn. Men moet eerst weten welke techniek. Vergis u niet, het gaat meestal over de portemonnee van de individuele burgers, die moeten betalen. Daar heeft de politiek een verantwoordelijkheid voor. Daarom was hij wel blij met de woorden van de heer Machielse: we zijn niet de politieagent. Geprobeerd wordt om mensen te enthousiasmeren, te begeleiden en te stimuleren. Dat is precies de rol, die het college probeert in te

zetten. Mevrouw Den Heijer had geen ingewikkelde vraag, maar de wethouder haalt en burgers en andere dingen bij. Ze had gewoon een vraag over de tekst 'we vragen beheerders te letten op het energieverbruik van de panden'. Dit komt nogal vrijblijvend over. De wethouder zegt: we gaan erover in gesprek. Dat is nog geen concretere invulling dan wat hier staat. Ze zou graag willen weten welke vragen er dan gesteld worden. Daar hoeft de wethouder niet helemaal op in te zoomen, maar wel welke methode en hoe hij uiteindelijk gaat controleren. Wethouder Abee heeft dan het liefst microfoontjes bij ambtenaren. Waar het om gaat, is dat de gemeente in gesprek is als het gaat om daglicht, automatische lichtschakelaars. Daar is men volop mee bezig. Dan zijn partijen als Optisport nodig, die die gebouwen beheren. Dan is er een investeringsprogramma m.b.t. bijvoorbeeld als er niemand beweegt het licht uit gaat. Dat soort trajecten lopen er. Is dat nou een concreet gesprek van een ambtenaar, die ergens aanbelt en vraagt om dat op te pakken. Nee, het maakt onderdeel uit van het totaal, de haarvaten waarin de duurzaamheid bevorderd wordt. Mevrouw Den Heijer denkt dat de wethouder dat dan op had kunnen schrijven. Dat er een investeringsprogramma loopt om dat met elkaar te realiseren. Dat is dan minder vrijblijvend dan hoe het nu is opgeschreven. Vandaar dat zij een opmerking maakte, niet om de wethouder te irriteren, maar omdat ze graag die informatie wil. Wethouder Abee heeft een poging gedaan om niet geïrriteerd te raken in dit geval. Het uitvoeringsprogramma, wat gehangen wordt aan de visie rondom duurzaamheid, laat al dat soort dingen zien. Of dat nou over panelen gaat, waar zeer fors op ingezet is, maar ook de verduurzaming van dat soort onderdelen. Hij hoopt vrolijk genoeg geantwoord te hebben. Dan de bouwopgave. Er zit een enorme druk op het proces van bouwen. Eerst was dat vooral om schuld af te lossen, het verkopen van gronden. Nu is het meer: er zijn woningen nodig, niet alleen voor de eigen inwoners, maar in heel Nederland komt men er wat tekort. Hij kent de geluiden, hij weet precies waar ze vandaan komen, bij welk bedrijf, die vindt dat men meer vaart moet maken, zodat zij sneller hun gebieden in ontwikkeling kunnen nemen om er geld mee te verdienen. Daar is niets mis mee, maar het is wat anders als dat niet gebeurt vanwege een tekort aan capaciteit. De wethouder was er niet bij, omdat hij probeerde de Enecogelden wat in de gaten te houden, maar de commissie is rond geleid bij een aantal projecten. Juist vanuit de markt komt de vraag of de gemeente sneller kan. Met name door de partij die Westpolder in uitvoering heeft, toch wel het grootste bouwvolume op dit moment, is gezegd dat het niet aan de orde is. Daarmee zegt hij niet dat het niet altijd wat sneller kan, want zeker achteraf weet men wanneer men een kortere route had kunnen nemen, maar een heleboel zaken zijn goed op tempo, ook m.b.t. Wilderszijde. De wethouder is uitermate tevreden over hoe op dit moment de ambtelijke organisatie Wilderszijde invulling geeft. Dit gebeurt integraal. Er zit echt voldoende aandacht nu. Als er capaciteitstekort is, moet dat gemeld worden, want dan wordt gecreëerd, dat die capaciteit uitgebreid wordt. Geen discussie, dat geld is er dan binnen een grex te vinden. Het kan geen discussie zijn, dat het vertraagt. Die complimenten naar de organisatie toe, de complimenten naar zijn collega's toe, complimenten naar de raad, want de raad heeft gezegd haast te hebben en tempo te willen maken. Men zit in een behoorlijk tempo. In november vindt er een belangrijke vervolgstap in de besluitvorming rond Wilderszijde plaats. Kortom: het ligt op stoom, men gaat daar snel. Overigens is de gemeente ook in gesprek met de provincie en het rijk om te kijken waar dit elkaar kan versterken. Kan het nooit sneller? Hij denkt dat men op dit moment oog heeft voor het juiste proces. Als er ergens capaciteit tekort is, zal dat gecompenseerd worden. De heer Ruijtenberg heeft eigenlijk twee vragen, maar hij zal er één stellen, zodat de heer Hoek de andere vraag kan stellen. Is de wethouder het met hem eens, dat er een risico is bij de ontwikkeling van Wilderszijde op het moment dat er een luchthavenbesluit komt voor Rotterdam The Hague Airport, waarin de geluidsruimte uitgebreid zal worden. Zal het college er niet meer aan moeten doen om te lobbyen voor een krimpscenario van de luchthaven? Wethouder Abee laat het graag aan zijn collega over als het gaat om vliegtuigen. Hij heeft alles met vliegtuigen, vroeger vouwde hij ze. Als het gaat om het in beeld brengen van de risico's van Wilderszijde, dan is dit een aantal. Daarom worden er ook allerlei onderzoeken gedaan, waarin dit soort risico's ook mee genomen worden. Op dit moment is er geen aanleiding om te denken dat met de regelgeving, die er nu is, het een probleem zou zijn. Denk aan stikstof en andere narigheid in de grond, dan kan hij de toekomst ook niet voorspellen. Geprobeerd wordt om de risico's die er zijn zo goed mogelijk in kaart te brengen en als ze er zijn, zo snel mogelijk te anticiperen. De toekomst helemaal garanderen kan hij niet, maar hij denkt wel dat er op dit moment voldoende aandacht is. Zijn collega zit volop in het vliegveld dossier, maandelijks meldt hij de vorderingen en stand van zaken. De heer Hoek had het over die task force. De wethouder heeft geprobeerd te omschrijven, dat met de inhuur, wat te maken heeft met kwaliteit uit de markt en met volume, de gemeente aardig bezig is met die taskforce. De raad speelt er ook een goede, positieve rol in. Hij heeft de vraag een beetje geïnterpreteerd als: moet er niet een vijfde wethouder komen, die zich met Wilderszijde gaat bezig houden? Het college denkt dat dat niet aan de orde zou hoeven zijn. De heer Ruijtenberg heeft de heer Hoek niet horen zeggen, dat er een vijfde wethouder bij moet komen. Hij heeft de heer Hoek horen zeggen, dat er een wethouder vrijgemaakt zou moeten worden. Wethouder Abee mag natuurlijk nooit uit het college klappen, maar hij moet zeggen dat het meer de interpretatie van zijn collega's was. Zelf zag hij het meer dat één van het college, en hij dacht aan zichzelf, helemaal vrijgesteld zou worden. Hij vond dat op voorhand geen slecht idee, moet hij bekennen. Maar het is niet gebruikelijk om uit het college te klappen. In alle serieuzeheid: het is belangrijk om met elkaar oog te

hebben voor één van de meest risicovolle trajecten, misschien wel het meest risicovolle traject wat deze gemeente nog heeft. Men moet er echt oog voor hebben, dat er tempo gemaakt wordt, dat er bemensing is, ambtelijk of bestuurlijk, maar dat er voldoende aandacht voor is. Mocht er reden voor zijn, dan komt hij er zeker op terug. De heer Hoek hoort wat hij zegt, maar het is nu de fase van uitgangspunten voor het masterplan. De economie draait 3 of 4 jaar op volle toeren. Hoe kan het nou zo zijn, dat het men bij de uitgangspunten voor het masterplan zit? De wethouder kan zijn mening niet wegnemen, want volgens hem is men veel te langzaam gestart. Als het nu alleen nog maar in de uitgangspunten zit, dan vreest hij met grote vreeze. Daarom wil hij een task force in het leven roepen vanwege dat grote risico, wat de wethouder zojuist beschrijft, mogelijk het grootste risico wat boven de markt hangt. Daarom wil hij dat het prioriteit 1 krijgt, om dat risico te elimineren. Als dat risico echt uit komt, dan mag men blij zijn met de Enecogelden, maar dan blijft er weinig anders over dan alle Enecogelden in Wilderszijde afboeken. Vandaar dat hij de noodzaak ziet om alle aandacht te richten op de realisatie van Wilderszijde. Hij wil het college daarin tegemoet komen door het voorstel te doen om die prioriteit vorm en inhoud te geven door middel van een ervaren wethouder, die daar constant mee bezig is. Wethouder Abee waardeert zijn betrokkenheid bij dit dossier vanzelfsprekend. Hij heeft geprobeerd uit te leggen, dat het college denkt de task force op diverse fronten ingezet te hebben. Toen het college begon werd er gevraagd naar de prioriteiten binnen de portefeuilles en de heer Hoek mag aannemen, dat één van de drie prioriteiten die de wethouder gesteld heeft Wilderszijde is. Die staat ook met stip bovenaan, hoewel alles relatief is. Eens met de benaderingswijze, eens met de aandacht die gevraagd wordt. Die task force is van lieverlee aardig ingevuld. Als het nodig is, zal het opgeplust worden. Er moet echter ook gezegd worden, dat de raad het project in die fase on hold gezet heeft. Dat was toen een heel verstandig besluit. Vanaf de jaren '90 zijn er contracten geweest die enige tijd gekost hebben, om de contracten te duiden op besluiten die al dan niet getekend waren om verwachtingspatronen met marktpartijen. Daar is geen tijd verloren gegaan, maar als nu gevraagd wordt of het sneller had gekund, ja, dan had het best iets sneller gekund. Wordt er nu aan hem gevraagd of het sneller kan, dan zegt hij: nee, we doen een moordend tempo, u moet nu uw handtekening bij het kruisje zetten, u mag mij elk moment van de nacht wakker maken om te zeggen dat we het gaan halen, dan gaan we alles op alles zetten, maar het is echt een moordend tempo. Dit wordt ook onderkend door het rijk en de provincie. De heer Hoek merkt op, dat dit misschien pleit voor een nachtwethouder. Wethouder Abee denkt dat een kandidering dan nog meer zou aanspreken. Dan de andere onderwerpen, die er deels mee te maken hebben. De heer Van Doorn vraagt terecht wat er met het IBP gebeurd is, het interbestuurlijk programma, wat zo als risico werd ingevuld in de vorige periode. Ja, dat is inderdaad een boeiend gegeven. Vorig jaar is gevraagd waar aan gedacht moest worden bij duurzaam, er was geld gekregen voor duurzaamheid, maar ook voor het sociaal domein. Het college denkt dat wat ooit is aangegeven vanuit het IBP voldoende is neergedaald in de begroting. Sommige dingen zaten er ook al in. Als er iets gevraagd wordt rond duurzaamheid, of dat al niet opgenomen is in de begroting, dan zegt hij dat er op voorhand al kosten waren genomen. Als het gaat om het hele IBP verhaal: het college denkt dat dat op een verantwoorde manier in de begroting zit, zeker ook het sociale domein. Dat is verwerkt. Als het gaat om de controle van de raad op de financiële situatie: ja, dat blijft een lastig punt. Het college probeert de raad maximaal te faciliteren. In de commissie is onlangs afgesproken, op voorstel van de heer Philippens, dat er nog over gesproken gaat worden. Er wordt een bijeenkomst georganiseerd om te kijken hoe maximaal gefaciliteerd kan worden. Dan zegt de wethouder er wel bij, dat men niet moet vervallen in het idee dat elke rapportage extra een hoop oplevert, want men kan maar één ding tegelijk. Men moet ervoor zorgen, dat die sturingsinstrumenten, die met elkaar afgesproken zijn, beter worden en dat men blijft optimaliseren. Bij de begroting is dit jaar weer een slag gemaakt. In de sessie die komt, moet daar nog eens goed naar gekeken worden met elkaar. Geen tegenstelling, want ook het college wil die begroting zo maximaal mogelijk faciliteren. Richting de heer Hoek, die iets zei over een diffuus stuk voor de burger: daarom wordt een begroting in één oogopslag uitgebracht, zodat mensen in een relatief korte tijd kunnen zien wat de inkomsten zijn, die komen daar vandaan, en wat de uitgaven zijn. Veel mensen vinden dat een behapbaar stuk, voor veel burgers is het daarna ook wel mooi als ze dat gezien hebben. De wethouder brengt de heer Machielse spontaan op een idee. Kan de wethouder voor volgend jaar in één overzicht een kolom toevoegen aan de financiële gegevens, waarbij de bedragen gedeeld worden door 62.000 inwoners? Wethouder Abee denkt dat men dat niet moet willen. Leuk idee. Hij begrijpt dat het zijn eerste begrotingsbehandeling is, dan kan hij er nog even over nadenken. Zulke dingen moet men niet gaan doen. Hij is goed in staat om te zien wat het voor deze gemeente is m.b.t. duurzaamheid, wegen en het sociaal domein. Dat is belangrijk. Vaak betekent dat gezond zijn, minder schuld hebben. Dat is een communicerend vat. De wethouder is blij dat de gemeente de Enecogelden niet structureel nodig hebben, maar die € 1,6 mln moet wel mogelijk gemaakt worden. Met de kennis die hij op dit moment heeft, denkt hij dat dit goed zou moeten kunnen, maar er zitten varianten in, die het college nog voor zal leggen en uitgewerkt worden. De wethouder was blij met de opmerking over de verdozing. Mevrouw Verhoef wil toch nog even terug stappen naar de Enecogelden. De wethouder heeft nog niet beantwoord hoe de dividenduitkering, die weg gaat vallen, opgelost gaat worden. Wethouder Abee had een poging gedaan om dat te zeggen. Op het moment dat er duidelijkheid is over de verkoop en duidelijkheid is over

het bedrag, dan zal het college een voorstel doen hoe het weg vallende dividend € 1,6mln in de meerjarenbegroting gecompenseerd kan worden met het geld wat verkregen wordt en welke mogelijkheden het college ziet. Dan krijgt de raad een scala voorgelegd. Dan is het aan de raad ter besluitvorming om daar iets van te vinden. Hij had het over die verdozing. Hij was blij met de heer Ruitenbergh. Er wordt nogal eens negatief gedaan, ook deze week weer. Dan bedoelen ze vooral de verdozing in solitaire gebieden, zoals in Brabant langs de rijksweg één doos in het groen. Dat wordt vooral door de artikelschrijvers bedoeld. De wethouder is blij met die verdozing. Het is de nieuwe economie, waar de commissie het over heeft. Toch een belangrijke economie. Blijkbaar bestelt iedereen vrij veel via de post, want anders zou het niet zo groeien (hij heeft het nooit meer over schoenen). De wethouder is blij met die dozen en sommige dozen zien er verdraaid mooi uit, ook de doos van Hoogvliet. Laat men blij zijn met het feit dat zulke grote bedrijven zich hier vestigen, wat goed is voor de werkgelegenheid, goed voor de toekomst van een nieuwe vorm van economie ook. Als het gaat om Bleizo-oost, dan komt er op redelijk korte termijn een leuk bericht, dat de grootste verkoop in de geschiedenis van Lansingerland gedaan gaat worden en de grootste staat tot nu toe op € 9,2mln. Er wordt gevraagd naar de toestand van Bleizo-oost. Als die valt, is de grond haast op. Dan is er nauwelijks of geen ruimte meer, wat heel positief is, hoewel hij wel meer had willen verkopen. Als het gaat om Bleizo-west weet men dat daar een onderzoek loopt. Dat onderzoek zit er binnenkort aan te komen. De raad is geïnformeerd rond dat traject. De vraag naar bedrijventerreinen is waanzinnig. Dat geldt ook op Oudeland, waar soms al 'nee' verkocht moet worden, omdat het volume niet meer aangeboden kan worden. Bij de Leeuwenhoekweg houdt de wethouder nog een kavel gereserveerd voor een onderwerp wat morgenavond op de agenda komt. Dan is het binnen een jaar vol. Onvoorstelbaar. Waar de gemeente in het verleden 2,5 hectare wilde halen op sommige terreinen, worden er nu locaties verkocht van mogelijk zo'n 10 hectaren. Dat gaat goed. Stel dat uit komt wat hij zegt m.b.t. 10 hectaren, dan gaat het zomaar over een opbrengst en een schuldenverlaging van € 25mln. Zo hard gaat dat ook op dit moment. De verhoging van het afval: inhoudelijk gaat zijn collega daar over. Richting burgers moet goed uitgelegd worden wat er gebeurt. Dat vorig jaar de OZB 8% is verlaagd, dat de OZB dit jaar niet extra verlaagd wordt, omdat die 4% in die 8% van vorig jaar was meegenomen. Ook in de meerjarenbegroting is nog steeds een aframing van de OZB geraamd met 2 keer 4%. De heer Van Doorn wil een klein stapje terug maken naar de invoering van die risico-opslag. De wethouder wilde toch een reserve inbouwen? Daar had hij het over, toch? Het kwartje daalt nog niet bij wethouder Abee, maar misschien komt hij er nog op. Richting de heer Markus: die duidelijke toelichting naar burgers toe hoe het zit met de tarieven, zowel de OZB-verlaging als de toenemende kosten van afval, dat moet goed helder uitgelegd worden. Sinds gisteren of eergisteren weet hij dat er nog iets aangepast moet worden in de belastingtarieven, omdat de gemiddelde woningstijging in Lansingerland hoger is uitgepakt dan verwacht werd, wat natuurlijk heel positief is voor inwoners, maar het tarief zal navenant weer verlaagd worden, want het is een communicerend vat, zodat iemand die het gemiddelde heeft ook precies de gemiddelde belastingdruk heeft als het om de OZB gaat. Als het gaat om de post onvoorzien, zegt hij maar even dat dat niets meer voorstelt, eens, maar het is wel verplicht vanuit de BBV. Vandaar. Zelf had hij ook voorgesteld om het helemaal weg te halen, maar dit jaar wordt het voor het eerst voor een klein stukje benut. De gemeente is het verplicht. Het zou een euro kunnen zijn, maar op de deze begroting is dat geen bedrag wat serieus opgevoerd zou moeten worden. Het is nog niet zo gek om een bedragje op te nemen, maar men heeft het nog niet zo vaak nodig gehad. Als het gaat om de laadpalen, dan hecht de wethouder eraan om te zeggen, dat als het aantal laadpalen niet gehaald wordt, dan komt dat niet omdat men dat niet wilde, maar dat komt omdat het vooral vraag gestuurd is. Het college heeft een aanname gedaan m.b.t. de vraag vanuit de markt, vanuit burgers om elektrische laadpalen te plaatsen. Die blijkt achter te blijven. De gemeente reageert dus vooral op wat er gevraagd wordt. Waarom is dat nou zo belangrijk. Op het moment dat de gemeente overal elektrische laadpalen neerzet, waar geen vraag naar is, neemt dat ruimte in van andere parkeerplaatsen. Daarmee wordt de parkeerdruk verhoogd. Er wordt een aanname gedaan m.b.t. het plaatsen van een aantal laadpalen. Als echter blijkt dat de vraag vanuit burgers lager is, komt het lager uit. De heer Duk vraagt of de wethouder die snelheid nog kan aanhouden als het aantal elektrische auto's exponentieel gaat groeien. Of moet men niet vooraf een buffer opbouwen met laadpalen, die toch nodig gaan zijn. Wethouder Abee heeft hetzelfde antwoord als wat hij gaf. Op het moment dat de gemeente nu, vooruitlopend op de vraag, een heleboel elektrische laadpalen aansluit, komt er een grotere parkeerdruk in de wijk. Als het gaat om draagvlak is dat niet bevorderlijk, om het zo maar even te zeggen, omdat er dan plekken leeg staan. Er moet echt op geanticipeerd worden. De toename van het aantal elektrische auto's gaat ongetwijfeld plaats vinden. Het bedrijf, wat ingehuurd wordt om dat te doen, heeft voldoende capaciteit, schat de wethouder in. Op dit moment heeft hij er in ieder geval geen zorgen over, hoewel hij de toekomst niet helemaal kan voorspellen. Belangrijk is om daar waar de vraag is, het ook in te koppelen. Dat is een vorm van praktische duurzaamheid. Dan de vraag van de heer Ruitenbergh: wie zijn 'wij'. Dat is dus primair het college, maar altijd met de steun vanuit een begroting. Er moet vooral gekeken worden waar kansen liggen. Welke pilots doen zich voor? Waar zou het college op mee willen liften? Op het moment, dat dat echt een groot gevolg heeft, dan wordt het voorgelegd. Maar het zullen ook veel kleine dingetjes zijn, waarvan het

college zegt: dat gaat we doen. Meeliften aan hetgeen zich aan kansen voordoet, zo bedoelt het college het vooral. Dit krijgt het college vanuit de organisatie aangereikt en het college zal er dan een besluit over nemen. Hij kijkt even naar zijn laatste aantekeningen. De OZB heeft hij beantwoord. Ook van de investeringen heeft hij aangegeven, dat dit op dit moment niet uitgekristalliseerd kan worden. Hij denkt hiermee de vragen beantwoord te hebben. De heer Hoek vraagt naar de rol van de provincie in het Wilderszijde-verhaal. De ene keer hoort hij: we brengen expertise in. De andere keer hoort hij: we gaan de wijk goed ontsluiten. Kan de wethouder vertellen wat nu exact de rol is van de provincie richting Wilderszijde op dit moment? Wethouder Abee zal het zo zeggen: letterlijk deze week is hij in gesprek geweest met zowel het ministerie van BZK als met de provincie om te kijken hoe die versnelling, die iedereen graag wil, vorm gegeven kan worden. Hij moet zeggen, dat hij niet ontevreden is over de manier waarop men op dit moment in gesprek is met elkaar, wat de gemeente op tafel heeft kunnen leggen rondom die versnelling en alle punten. Hij sluit niet uit dat in een aantal weken mogelijk al iets gedeeld kan worden met de raad. Dat roep bij de heer Hoek de vraag op: hoe kan de provincie ervoor zorgen dat de gemeente gaat versnellen, wat de gemeente zelf niet kan? Als het niet om heel veel geld gaat. Wethouder Abee antwoordt dat in de avond, die pas geweest is, toegelicht is, dat de gemeente voor een heleboel dingen afhankelijk is van de provincie. De provincie kan overal 6 jaar over doen en die provincie kan ook ergens 3 maanden over doen. De wethouder probeert om vooral al een aantal dingen te regelen, zoals het aantal vierkante meters commercieel, door de raad gedragen, voor detailhandel. Kan daar met de provincie op voorhand afspraken gemaakt worden, zodat er niet over een half jaar weer een vertraging is, omdat iemand zijn vinger opsteekt. Nee, dat dat van tevoren besproken is. Daarover is hij op een goede manier met de provincie in gesprek. Daar wil hij het een beetje bij laten. De heer Hoek wil toch een winstwaarschuwing geven m.b.t. de vierkante meters commercieel. In dit huis heeft daarover nog geen discussie plaats gevonden. Wethouder Abee weet dat niet. De raad is heel duidelijk geweest, niet over het letterlijk aantal meters. Hij heeft wel een idee bij 3.000 of 5.000 of 6.000, maar dat kan hij niet hard maken, want dat moet zich nog bewijzen. De raad heeft duidelijk uitgesproken, dat het aantal commerciële meters, als het gaat om Wilderszijde, uitermate beperkt zal moeten zijn. Dat is de lijn waar hij het over heeft. Hij denkt niet dat hij er veel verschil van mening over zal hebben, buiten de vraag als hij precies wil weten hoeveel. De essentie is, dat de kern Bergschenhoek en Berkel maximaal ingezet blijft worden. Dit probeert hij nu juist naar voren te trekken om te voorkomen, dat er iedere keer een discussie komt over bijvoorbeeld parkeren of over voorzieningen. Dit probeert de wethouder nu en tot nu toe is hij tevreden over de gesprekken die hij heeft op provinciaal niveau. De voorzitter denkt dat hij alle vragen beantwoord heeft. Ze nodigt wethouder Fortuyn uit. Ze heeft het nodige gehoord over afvalstoffenheffing, dienstverlening, minder validen, openbaar vervoer.

Wethouder Fortuyn vindt het fijn, dat de voorzitter het lijstje voor hem heeft bijgehouden. Hij wil de waardering uitspreken over de hele positieve toon, die men hier met elkaar deelt rondom de begroting. Het college was al blij met het feit dat heel veel zaken uit het collegeprogramma nu echt ook in uitvoer gebracht kunnen worden. Dat is heel goed voor de samenleving, want daar zit men hier voor. Dat doet niet alleen het college, maar de raad ook. De dank naar de raad is groot, maar ook het ambtelijk apparaat voor het opwerken en in de inwoners en bedrijven. Inderdaad, het komt uit een periode vandaan en dat was ook zijn start in de politiek, in 2014, toen het allemaal stukken en stukken minder was. Dat maakt besturen soms ook wel makkelijker overigens, want dan is er niets te kiezen, dan alleen: waar wordt er bezuinigd? Nu zit men in de riante positie om keuzes te maken met gelden, die ingezet kunnen worden, voor diezelfde samenleving. Inderdaad, niet altijd zal iedereen het met die keuzes eens zijn, of zou een andere prioriteit willen stellen. Hij gaat over naar de beantwoording van de vragen. Zowel door L3B als VVD als PvdA is er gevraagd naar het gratis openbaar vervoer. Daarover hebben inmiddels gesprekken plaats gevonden met verschillende belangengroeperingen, binnen de gemeente Lansingerland. Hij heeft deels een beeld hierop. Tegelijkertijd was de MRDH ook bezig op verzoek van een groot aantal gemeenten, want het is natuurlijk niet alleen een punt OV voor ouderen met een smalle portemonnee, maar ook de dunne lijnen die vervallen in het openbaar vervoer. Er is veel meer gekeken naar het kernenbeleid, hoe die kernen beter ontsloten kunnen worden en bedrijventerreinen. Kortom: het MRDH is gevraagd daar beleid op te ontwikkelen. Dat beleid is via het presidium op dit moment doorgeleid naar de bestuurscommissie vervoersautoriteit. De inhoud kent hij uiteraard al. Het wordt vast gesteld in de komende bestuurscommissie van 13 of 15 november. Op voorhand is het al mee genomen in een schrijven aan de raad. Dit krijgt de raad binnenkort, dan kan men met elkaar in discussie hoe dit verder vorm te geven. Het heeft de aandacht. Het heeft even moeten wachten op de MRDH. Als anderen in kennis en kunde kunnen bijdragen, dan moet men niet zelf vooruit gaan lopen, dan moet men mee op de kar springen en gelden goed inzetten. Dat over het gratis OV. De heer Van Doorn is blij met de toelichting. Het spel is op de wagen. De wethouder zei 'binnenkort'. Kan hij concreter zijn, wanneer de raad het kan verwachten? Is dat nog dit jaar? Of begin volgend jaar? Wethouder Fortuyn zegt dat het stuk dit jaar nog zal verschijnen. Het agenderen is aan de raad. Hij weet niet hoe december valt, maar december of januari in de commissie ruimte, dan is dat bespreekbaar uiteraard. Er zijn ook vragen gesteld m.b.t. de dienstverlening. Hij heeft inderdaad een vlammend betoog gehouden. Dat heeft ertoe

geleid dat de raad de visie heeft vastgesteld, daar is de wethouder ontzettend blij mee. De boodschap aan de organisatie was: het is een document wat niet in de la gaat. Daar is men inderdaad volop mee bezig. Het document heeft heel erg veel draagvlak in de organisatie t.a.v. hoe omgaan met burgers. Het is een houding, een manier van opereren. Daar zit taalgebruik overigens ook bij, door CU aangegeven. Dat moet ook mee genomen worden, want het moet begrijpelijk worden. Dit heeft men niet zomaar 1,2,3 voor elkaar, maar er wordt hard aan gewerkt, de organisatie is volop in beweging. In de uitvoering en programmering wordt het opgepakt, zoals trainingen en dat soort dingen in de organisatie zelf. Wat zal er van gemerkt worden? Dat de gemeente deels erkenning krijgt in de buitenwereld. Er is net een belevingsonderzoek geweest, men doet best heel veel goed, maar het kan altijd beter, zeker in de manier waarop gecommuniceerd wordt en hoe zaken binnen het gemeentehuis behandeld worden naar de inwoners toe. Tenslotte is de gemeente er voor de inwoners en niet andersom. De heer Hoek heeft het over de wildopvang. De wethouder heeft die noodkreet ook gezien. Als hij hem niet per brief gezien had, dan wel in de krant. Hij heeft het gelezen. Intern is er naar gekeken en er wordt contact opgenomen om te vragen hoe groot het probleem is t.a.v. Lansingerland. Het is een dierenopvang, waar Lansingerland niet mee geëquipeerd heeft of anderszins iets mee gedaan heeft. Het gaat om vossen en die zijn hier één of twee keer gezien in het recreatiegebied. Het kan ook een aangereden uil zijn of anderszins, een manke haas, die worden daarheen gebracht. Hij heeft er nog geen echt beeld van, maar men gaat even in gesprek. Gekeken zal worden hoe daar op geacteerd zal worden, dan komt de wethouder er mondeling op terug. De heer Hoek bedankt hem hiervoor. Het gaat substantieel om 106 dieren per jaar, dus het zal iets meer zijn, dan die 2 vossen die men gezien heeft. Wethouder Fortuyn denkt dat dat zou kunnen, maar het gaat ook om manke hazen. Om even die citroen weer boven water te halen: hij voelt zich wel een beetje aangesproken door wethouder Abee, want hij had het plotseling over een fruitmandje. Daar past best wel een citroen in. Zelf is hij van het afval, dus hij zal wel het klokhuis zijn en de raad de uitgeknepen citroen, dus dan gaan ze samen de afvalbak in. Daarmee komt hij op het afvalstoffenverhaal, want dat was de brug die hij wilde maken. Terecht wordt gevraagd wanneer de kosten gaan dalen en er is gevraagd naar het tarief. Het tarief gaat dit jaar € 50 omhoog, dat is met elkaar geconstateerd en staat ook in de begroting. De helft van die € 50 komt voort uit het feit dat de korting van vorig jaar niet meer betaald kan worden, want dat is teruggegeven aan de burgers. Dat is een besluit van de raad geweest. Dus de feitelijke verhoging is € 25, omdat er eigenlijk al een korting is gegeven op het afval. De oorzaak is dat er nieuwe contracten gesloten zijn voor zowel het ophalen, maar ook in de verwerking. Grondstoffen brengen minder op. Op papier wordt er geld toegelegd. De afvalstoffenverbranding kent een belastingtarief die toeneemt en de gemeente is nog niet in staat geweest om het aantal kilo's naar beneden te brengen. Dan gaat men er uiteindelijk voor betalen. Het is een gesloten systeem. Dat t.a.v. het tarief. Er is ook geroepen: er is een egalisereserve in het leven geroepen. Die framing wil hij wel weg halen, want dat is het niet. Dit jaar komt men € 200.000 tekort m.b.t. de kosten die gemaakt worden voor het ophalen en verwerken van het afval. Die tekorten vallen rechtstreeks in de algemene middelen. Die kunnen niet verrekend worden ondanks het feit dat het een gesloten systeem is. Gezien de ontwikkelingen in de markt en de technologische ontwikkelingen, die ook nog gaande zijn, heeft de gemeente niet de zekerheid dat met de huidige tariefstelling, als het iets naar beneden bijgesteld zou worden met 3,1, dat het dekkend genoeg zou zijn om die afvalstoffenheffing in een gesloten belastingstelsel af te kunnen wikkelen. Mocht er aan het eind van volgend jaar minder afval zijn en er iets overblijven, dan is het aan de raad om dat toe te kennen in een korting op de afvalstoffenheffing. Het geld blijft dus altijd in een circuit. Als er een tekort is, dan komt het ten laste van de algemene middelen en kan het niet meer verhaald worden bij de burger. Dus de wethouder zou er wel voor willen pleiten om het tarief vast te stellen, zoals het nu in de begroting is opgenomen. Mevrouw Den Heijer vraagt of de wethouder het terecht vindt om dat geld bij de burgers neer te leggen, dat bedrag. Wethouder Fortuyn geeft aan, dat het een gesloten systeem is. De gemeente doet de dienstverlening om dat afval op te halen. Het is niet zijn afval. Mevrouw Den Heijer merkt op, dat de gemeente niets gedaan heeft om mensen hiervoor te waarschuwen of om informatie te geven of in de gelegenheid te stellen dit beter te doen, omdat er al een jaar lang geen aandacht aan gegeven wordt. Ook het communicatiebudget is overgeheveld, dus er heeft ook enorm veel stil gelegen. Daarom is het een beetje de vraag of hij dat terecht vindt. Wethouder Fortuyn weet niet of zij de sticker 'nee/nee' op haar huis heeft, maar elke twee of drie maanden lopen er grote campagnes huis aan huis m.b.t. wat men met restafval kan doen. De gemeente stimuleert dat. Er is een grote dienstverlening met MPD zakken, een grote dienstverlening aan informatie in de krant en ook op de website, maar dat is blijkbaar niet voldoende. Daar zal inzet op gepleegd moeten worden en dat wordt ook gedaan. Er komt binnenkort, dat is binnen een aantal weken, een brief naar de raad. Deze kan eventueel ook geagendeerd kunnen worden in de commissie ruimte van november of december. Ze zit in het presidium, dus ze kan invloed uitoefenen. Daarin wordt de richting aangegeven m.b.t. het afvaldossier, om dat verder te brengen en om resultaten te boeken. Dan het punt van de burgerparticipatie. De heer Ruijtenberg had het over burgerparticipatie en het burgerpanel, die twee die over blijven zijn erg weinig. Het burgerpanel is slechts één manier van bevragen. Er wordt al heel veel gedaan in dit huis, er zijn heel veel inloopavonden. Of het nou over groen of tuinen gaat, over van gas los of over duurzaamheid, er zijn heel

veel markten. Maar er zijn ook beeldvormende avonden. Er is een motie over burgerinitiatief, door L3B de heer Philippens, om met de raad in gesprek te gaan om het burgerinitiatief vorm te geven. De heer Philippens zou hartstikke blij zijn als de raad die motie, die eraan zit te komen, gaat ondertekenen, want dan heeft hij er in ieder geval twee zetels erbij. De heer Ruijtenberg vraagt of de wethouder kan uitleggen waarom er toch voor gekozen is om in de begroting op te nemen, dat het burgerpanel maximaal vijf keer per jaar bevroegd wordt. Waarom niet gekozen voor een zinsnede voor minstens vijf keer per jaar? Wethouder Fortuyn vindt dit arbitrair. Eigenlijk heeft men er al die jaren al vijf gehad. De heer Ruijtenberg vindt het niet arbitrair. Bij vijf keer wordt er namelijk een grens neergelegd: niet meer dan vijf keer per jaar. Bij minstens vijf keer, kan het ook zes of zeven of vijf. Hij betwijfelt dat het arbitrair is. Wethouder Fortuyn geeft aan, dat jaren het aantal vijf nooit gehaald is. Die vijf staat er al jaren in. Hij heeft er ook geen concreet antwoord op. Als ze er zes willen doen, worden er zes gedaan. Dat is het probleem niet. De heer Ruijtenberg denkt dat daar dan een amendement van gemaakt moet worden. Het staat nu echt op vijf. Dat is zijn functie in de raad zegt wethouder Fortuyn. Als laatste over de N209 van mevrouw Verhoef. Er werd een interventie gepleegd door de heer Hoek van WIJ, die probeerde te vertellen hoe eigendommen verdeeld zijn in de Nederlandse staat. Het is inderdaad de provincie, maar dat wist men inderdaad al. Een week of vier geleden heeft het college een brief ter kennisname aan de raad gestuurd, waarin te zien is dat deze wethouder zeer actief bezig is om met de provincie in gesprek te komen over een groot aantal dossiers. Daar zit ook de N209 bij. Binnenkort krijgt de raad bericht m.b.t. de monitoring van het onderliggende wegennet en de provinciale weg met de komst van de A16. Die zaken worden allemaal verknoopt. Heeft volop de aandacht. Het voorstel van de PvdA om de provinciale weg over te nemen van de provincie zou de wethouder geen verstandig besluit vinden. Daar zou hij maar niet aan beginnen. Mevrouw Verhoef bedankt de wethouder, dat hij daar alvast zijn visie op heeft gegeven. Dank. De heer Hoek had nog een vraag over het afvalbrenngstation, de weg er naartoe. Er stond dat de infra mee bekeken wordt, maar is het bedrag in de begroting toereikend? Het is echt een regelrecht drama op die weg. Als die weg op een ordentelijke manier opgeknapt wordt, dan is het bedrag wat hier genoemd wordt niet toereikend. Wethouder Fortuyn houdt zich vast aan de ramingen die hier intern gemaakt worden. Hij heeft er geen verstand van wat een vierkante meter asfalt kost. Er is een miljoen opgenomen voor een weg van 700 of 800 meter en er ligt een ondergrond. De wethouder gaat ervan uit, dat het klopt. Hij heeft vertrouwen in zijn ambtenaren. De heer Hoek vraagt of hij wel wordt meegenomen. Wethouder Fortuyn legt uit, dat het gesplitst is. De infra is ook de route ernaartoe, want dat is gewoon niet goed, dat klopt. En een stukje op het terrein zelf. Die ABS inrichting is € 1,4mln. Die staat er op dit moment ook in. De heer Machielse mist nog een belangrijke vraag. De geluidsschermen N209. Wat is de inzet van de wethouder daarop en wat zijn zijn verwachtingen daarvan? Wethouder Fortuyn kan terug verwijzen naar allerlei stand van zaken overzichten. De N209 Bergschenhoek: daar is binnenkort een bewonersbijeenkomst omdat er wat mutaties hebben plaats gevonden op de situering van het scherm. Maar die gaat er wel komen, dus dat zou feitelijk volgend jaar uitgevoerd moeten worden. Met de provincie is dat min of meer af. Bleiswijk is een geweldig ingewikkeld probleem. Daar wordt een nieuw ontwerp voor gemaakt, omdat er een watergang langs de weg zit. Die watergang moet gecompenseerd worden en dat betekent een grote ingreep onder de weg zelf door. Dus het is een heel ingewikkeld proces. Daar komt men ook met het budget niet uit. Er wordt dus zowel met de provincie gepraat als met het bureau Geluidsanering. Het is volop onder de aandacht. Het is niet van de kar af. Het is een ongelooflijk moeilijk proces daar om dat technisch voor elkaar te krijgen. Ze komen. Eens, als men in 2015 € 4,5mln krijgt om die geluidsschermen te realiseren en het is bijna 5 jaar verder en er staat er pas één bij de Kruisweg, dan wordt men daar niet echt vrolijk van. Maar het is zoals het is. De heer Ruijtenberg merkt op, dat wethouder Abee niet uit de school mocht klappen, maar heeft dat toch een beetje gedaan door te verhullen, dat wethouder Fortuyn een groot expert en liefhebber van vliegtuigjes is en hij zou er nog iets over vertellen. Wethouder Fortuyn merkt op, dat hij verwees naar zijn kleuterjeugd. Ook hier: de stand van zaken overzichten geven het aan. Er komt een nieuwe stand van zaken overzicht overigens. De nota reikwijdte detailniveau is nu in proces, dus hij wacht nog op reactie van het ministerie. De planning van het ministerie is dat zij voor willen lopen naar de zomer volgend jaar m.b.t. de voorbereiding luchthavenbesluit. Dan loopt het weer een jaar verder op, voordat het definitief vastgesteld wordt, dan is het 2022. De wethouder heeft al eerder aangegeven op een reactie van mevrouw Citterbartova, dat de Raad van State niet heeft kunnen handhaven op de nachtvluchten. De oorzaak was dat het in het luchthavenbesluit niet besloten was en dus ook geen wettelijke handhaving kon plaats vinden. Het was niet vast gelegd en niet wettelijk. Toen heeft de wethouder tegen mevrouw Citterbartova gezegd, dat de wethouder in gesprek zou willen gaan met de raad, de politiek buiten boord, om van gedachten te wisselen m.b.t. de vraag wat allemaal in het luchthavenbesluit geregeld kan worden en waarmee stappen gezet zouden kunnen worden. Toen heeft hij gezegd het aan de raad te laten om dat te organiseren. Daar heeft de wethouder niets meer op gehoord, maar hij doet nogmaals die oproep om eens open het gesprek in te gaan zonder allemaal vooringenomen standpunten, om erover na te denken wat geregeld zou kunnen worden. Dat is nu niet goed voor elkaar. De wethouder doet het ook op de BRR tafel op dit moment en ook binnen de CRO.

De voorzitter geeft aan, dat wethouder Arends onderwerpen als wonen heeft en de kern Bergschenhoek.

Wethouder Arends zet de microfoon altijd iets naar beneden als haar collega hier heeft gestaan. De heer Van Doorn geeft aan teleurgesteld te zijn. En terecht, want de motie droeg op m.b.t. de wachttijden voor inwoners van Lansingerland invloed uit te oefenen. Zoek dat uit voor de begroting. De wethouder heeft een brief gestuurd met daarin de reden waarom het niet mogelijk is. Het ligt aan een veelheid aan factoren en toepasbare instrumenten ook voor dit belangrijke thema. Het college is heel zorgvuldig bezig om tot een kwalitatief echt goede notitie te komen, waar de raad zich over kan gaan buigen. In de afgelopen periode zijn er diverse gesprekken geweest met meerdere gespreksrondes met diverse stakeholders. Alle informatie is nodig om tot een goede notitie te komen voor de raad. De bedoeling is om die in de tweede helft van januari aan te bieden aan de raad. Ze zal de agendacommissie vragen om die dan actief te agenderen in de commissie. De uitkomsten van die notitie is natuurlijk aan de raad, maar is voor iedereen erg belangrijk, ook m.b.t. de woonvisie en de prestatieafspraken met de woningcorporatie, om die daarin op te nemen. Mede dankzij het CDA staat natuurlijk de woningbouw van Bleiswijk op de kaart. Er is een woningbehoefteonderzoek gedaan. Deze is in concept klaar. In de begroting van 2020 is opgenomen dat er een ontwikkelvisie, de capaciteit, is geregeld. De ontwikkelvisie van Bleiswijk op het gebied van wonen. Belangrijk is dat in die ontwikkelvisie die woonbehoefte echt aan de orde komt. Het is de bedoeling om dat in het eerste kwartaal 2020 aan de raad aan te bieden. Daarin gaat naar voren komen wat de ontwikkeling moet zijn voor Bleiswijk, ook voor de lange termijn, ook voor het karakter van Bleiswijk, hoe dat goed met elkaar behouden blijft, met de vraag die uit het behoefteonderzoek naar voren komt. Als dan gevraagd wordt of men in 2020 kan starten: met ontwikkelingen is er eerst een beeld, dan gaat het over de vraag op welke plek dan, welke locatie, hoe dan, wat vraagt dat van dat hele gebied? Dan wordt er een programma van eisen opgesteld, een masterplan en dat weet de raad het proces, het besluitvormingsproces waar de raad zelf bij is. Dat wordt zorgvuldig met elkaar gedaan. Dat komt naar de raad. De heer Ruitenberg bedankt haar voor de uitleg. Hij hoorde wethouder Abee zeggen, dat de provincie soms in drie maanden iets kan besluiten, maar er ook zes jaar over kan doen. Dat zou hier dus ook kunnen. Misschien kunnen die visies wat gecompriemd kunnen worden om te kijken of dingen versneld kunnen worden gedaan, zodat het geen traject van jaren wordt, voordat er palen in de grond geslagen worden, want de behoefte is er nu, bij de mensen die in Bleiswijk wonen en er willen blijven wonen. En daarmee weer ruimte maken voor nieuwe gezinnen en hun kinderen. Wethouder Arends geeft aan, dat het college het toevoegen van woningen belangrijk vindt in heel Lansingerland. Het college weet ook, dat de provincie dat graag wil en dat het rijk dat graag wil. In die zin zullen zij bij alle plannen die de gemeente heeft, en zeker wat een extra toevoeging geeft in het bod wat al neergelegd is voor de regio, aanvullend daarop, met open armen ontvangen. Net als op Wilderszijde. Ook al staat dat niet op versnellingslocatie, want er zijn maar een paar locaties die daar voor in aanmerking komen, dat zal Bleiswijk niet zijn, maar ze gaat ervan uit, dat de provincie m.b.t. het vooraf meedenken over het bestemmingsplan hun akkoord zullen geven en dat ze daarin positief zullen meewerken. Ook voor deze ontwikkeling. De heer Jumelet vraagt of de wethouder zelf de urgentie voelt om tempo te maken in Bleiswijk. Of wacht de wethouder de provincie af, of zij tempo kunnen maken? Hij heeft het idee, dat de wethouder netjes het vink-lijstje afloopt, of het dan 3 maanden is of 6 maanden, het maakt allemaal niet zoveel uit, het komt ergens tot een eindmoment. Of voelt de wethouder echt urgentie en wil ze echt tempo maken? Dat beluistert hij niet echt bij haar. Wethouder Arends legt uit, dat het niet hoeft te wachten op de provincie. De gemeente bepaalt de eigen koers. Nu is gezegd: dit jaar het behoefteonderzoek. Dat gaat de volgende stap in en daar zit hoge druk op, net als bij alle andere, Hordijk locatie, driehoek Noordpolder, Wilderszijde, Westpolder, Parkzoom. Dit is een nieuwe vraag, die afgelopen jaar is binnen gekomen op Bleiswijk en daar is gelijk op geacteerd, samen met de raad. Daarom legt ze de stappen ook uit m.b.t. het bestemmingsplan, wat er naar de raad toe gaat komen. De heer Ruitenberg hoort een hele serie locaties, die met name in Berkel liggen en een aantal in Bergschenhoek. In alle eerlijkheid: voor hem heeft de driehoek Noordpolder echt minder prioriteit, want in Berkel wordt echt genoeg gebouwd, dus de mensen die in Berkel willen wonen, kunnen echt wel aan hun trekken komen in Westpolder of Meerpolder en in Bergschenhoek ook met de Vinex en Wilderszijde, maar in Bleiswijk is niks. Hij zou de wethouder echt willen vragen: zet uw capaciteit daar in. En wat minder op de andere locaties, zoals de Wildert, die pas weer werd toegevoegd, ineens ook weer een locatie in Berkel. Laat men even prioriteit leggen, waar die hoort te liggen. Wethouder Arends zegt dat het klopt wat hij zegt, er zijn meerdere locaties en de prioriteit ligt ook echt wel in de grote woonbehoefte. Op meerdere locaties ligt die prioriteit. Bleiswijk is daar aan toegevoegd, maar de Wildert heeft al langere tijd de aandacht natuurlijk, driehoek Noordpolder heeft al langere tijd de aandacht. Dat is nu voor het eerst bij de raad op tafel gekomen bij de beeldvormende avond. De woonbehoefte, naar het aantal woningen wat met elkaar is afgestemd, zit in al die locaties. Daarbij wordt juist gezegd dat Bleiswijk nu ook op de kaart staat, mede dankzij het CDA. De heer Hoek vroeg of de doelstelling beaamd kan worden, dat mensen in de bijstand aan het werk komen. Dat het vooral niet zit in sancties, maar anders. Ja, dat kan de wethouder beamen. In het plan 'werken werkt' is alle inzet gericht op hoe mensen op maat ondersteund kunnen worden om hun stap te zetten richting participatie

dan wel in deeltijd of volledig in de arbeidsmarkt te komen. In Lansingerland is er een inclusieve arbeidsmarkt. Als er fraude is, bewust fraude, dan heeft ze het niet over een fout of mensen die het niet begrijpen, wordt dat niet geaccepteerd. Fraude kan natuurlijk ook iets betekenen is het afnemen van het aantal uitkeringen. De bedoeling is gericht vooral op het ondersteunen van inwoners in de stap zetten naar het financieel onafhankelijk maken. De heer Hoek hoopt dat als mensen het niet begrijpen, dan uiterste inspanning wordt gepleegd om ze dat uit te leggen. Niet begrijpen zou hij een slechte reden vinden om te sanctioneren. Wethouder Arends antwoordt dat dat uiteraard niet de reden is om te sanctioneren. Het gaat erom mensen uit te leggen, daar waar een fout is omdat ze het niet begrijpen, het uit te leggen. Waar echt bewust fraude wordt gepleegd: dat wil ze niet in Lansingerland. Dus dat kan een consequentie dan hebben. Mevrouw De Heijer stelt het middengebied aan de orde. Er wordt ook veel geld aan besteed, dat klopt. Lansingerland zit in een regionale context. Het college wil daarin een stevige positie en een serieuze speler zijn. Een aantal dingen is daarbij belangrijk. Als het gaat over mobiliteitsproblematiek: één van de onderwerpen was het vertrammen van de ZoRo. Die studie is aangeboden aan de commissaris en in de provincie. Dat maakt nu wel, dat het op de agenda staat en op de tafels ligt. Dat is echt heel belangrijk. Ook de economische positie is heel belangrijk om daarin gezamenlijk op te trekken. Ze denkt even aan de logistieke hotspots of het glastuinbouwgebied. Ook de economische ontwikkeling, die daarin heel belangrijk is, de arbeidsmarkt, om daarin samen op te trekken, samen met het onderwijs en het bedrijfsleven. Gevraagd wordt welke acties er gedaan worden. Er worden verbindingen gelegd. Als het nodig is worden er lobby's gecreëerd of allianties gesloten. Daarin wil het college heel actief zijn. Daar is ook de capaciteit voor nodig, die de raad hiermee ook garant stelt om juist in de complexiteit van de grote steden stevig te worden in dat middengebied voor onderwerpen die voor de gemeente belangrijk zijn. Mevrouw Verhoef stelde twee vragen: zorg goed voor de huisvesting van de asielgerechtigden in de Hergerborch bij de herontwikkeling. Uiteraard. Dat zal fasegewijs vorm gegeven worden. Natuurlijk moeten zij een woonplek hebben. Dat gebeurt al. Na een fase als gezinshereniging krijgen ze een woning. Als er duidelijkheid wordt gegeven rondom het bestemmingsplan Berkel centrum oost, waarvan nu de uitgangspunten zijn vast gesteld, dan komt het dichterbij. Dan zal 3B Wonen een gefaseerd goed plan neerleggen voor de inwoners van de Hergerborch. Ook werd gevraagd naar de stand van zaken m.b.t. de nieuwe wet inburgering. Dat is een heel belangrijke wet. Hier staat het ook achter op hoe het vorm gegeven gaat worden, waarin gemeenten een grotere verantwoordelijkheid krijgen. Per 1 januari 2021 gaat die wet in. Men is nu bezig met voorbereiding richting de agendacommissie om een beeldvormende avond te organiseren op 11 december. Dat wordt nog aangeboden aan de griffie en de agendacommissie, om de raad daarin voor te bereiden m.b.t. alle stappen. Dank u wel. De heer Van Doorn kreeg een keurig sorry, maar hij had nog een vraag gesteld. Of er in de tussentijd tussen nu en de behandeling tweede helft januari nog momenten zitten, die van wezenlijke invloed zijn op de knoppen waar men het net over had. Bleiswijk werd genoemd. Er wordt over tempo gesproken, inzet van middelen, inzet van personeel. Zitten er nog andere momenten tussen nu en half januari, waarin overeenkomsten getekend kunnen worden? Waarvan men zegt: hadden we het aan de voorkant geweten, dan had er nog invloed op uitgeoefend kunnen worden. Wethouder Arends verwacht dat zo niet. Het kan natuurlijk wel zijn, dat ze extra middelen nodig heeft. Dan wil ze goed weten vanuit die notitie waar die middelen dan goed aan besteed worden. Dat kan ze zich voorstellen, maar niet dat men ergens een risico loopt, dat men niet aan de knoppen kan zitten. De motie is al inhoudelijk besproken met 3B Wonen. Dat is natuurlijk één van de stakeholders, een belangrijke. Ze zijn al bezig met de prestatieafspraken. In die zin wordt er niet iets afgesloten, waardoor het een belemmering zal zijn, want ze zitten in diezelfde geest. Dank u wel.

De voorzitter noemt voor wethouder Van Tatenhove het sociaal domein, de jeugdzorg, de cijfers, financiën.

Wethouder Van Tatenhove denkt dat dat het belangrijkste onderwerp is, wat door veel fracties is genoemd en ze denkt ook terecht, want er gaat heel veel geld om in het sociaal domein. Daarom is het ook een onderwerp wat in de commissie samenleving natuurlijk veel aandacht krijgt. Het college heeft wel even zitten puzzelen in de pauze, want de informatiebehoefte is vaker besproken in de commissie samenleving. Er was juist besloten dat de uitgebreide rapportage nog één keer per jaar gedaan zou worden. Dat is dan echt het dikke boekwerk met de rapportage en de bijlagen over de trends en over de beleidsaccenten. Ze denkt dat het goed is om te kijken of in de reguliere P&C cyclus het sociaal domein expliciet opgenomen kan worden en dan meer dan het halve A4tje en om er echt meer tekst aan te wijden dan wat er nu is gedaan. Ze hoopt er op die manier wat aan tegemoet te kunnen komen. Daarnaast blijft natuurlijk die jaarrapportage staan als het uitgebreide moment om de raad mee te nemen. Dit laat onverlet dat er ook af en toe een brief naar de raad komt. Mevrouw Verhoef vroeg daar naar. Ja, in het vierde kwartaal komt een toegezegde brief, zoals die ook in juni is gekomen om wat meer ontwikkelingen te duiden of om wat zorgen te delen. Daarnaast staat het een ieder vrij om in de commissie het onderwerp gewoon te agenderen n.a.v. wat zij inbrengt of n.a.v. wat de raad nodig vindt, want het is een belangrijk onderwerp. De heer Ruitenbergh zit even te kauwen op de gewone P&C cyclus

en wat de wethouder voorstelt. Dat zou betekenen dat men er in de zomerrapportage wat uitgebreider op ingaat, in de begroting, maar die zitten eigenlijk ongeveer op hetzelfde moment in de tijd, want morgen wordt de zomerrapportage vast gesteld. En dan in de jaarrekening. Hij is op zoek naar bepaalde bijsturingsmomenten. Hij neemt aan, dat de portefeuillehouder minimaal wekelijks een rapportage krijgt m.b.t. het sociaal domein. Dat weet de wethouder gewoon. De raad hoeft dat echt niet wekelijks te weten, maar eens per kwartaal hoe het ervoor staat, hoe het met de budgetten zit, met de individuele klanten, bepaalde voorzieningen. Even bijpraten of men nog kan bijsturen of niet. Natuurlijk staat bovenaan, dat er goede zorg verleend wordt, dat wil hij ook, maar het één kan wel ten koste gaan van het andere, dus men moet wel weten hoe het ervoor staat. Daar is hij naar op zoek. Bijstuurinformatie. Wethouder Van Tatenhove zou het qua moment wel willen koppelen aan die P&C cyclus, waarbij de kadernota wel voor de zomervakantie is, dus dat misschien als een eerste moment. Men moet hier natuurlijk wel de ruimte hebben om dingen te wegen en om te kijken wat op papier gezet wordt en op welke manier. Elk kwartaal zo'n pak, zoals men had bij de jaarrapportage en halfjaarrapportage, daarvan is juist in de commissie samenleving besloten om dat niet te doen, omdat dat heel veel tijd kost en die tijd besteedt ze liever aan de zorg. Vandaar het voorstel om te kijken of het bij de gewone cyclus mee genomen kan worden en daar dan expliciet aandacht aan te besteden. Los daarvan, ze heeft het wel vaker gezegd, nodigt ze de commissie AB of wie dan ook van harte uit om af en toe eens aan te sluiten bij de commissie samenleving als daar onderwerpen wat uitgebreider worden besproken, juist omdat het om een substantieel aandeel gaat in de financiën. Ook voor commissie AB-leden is het wel interessant om te weten waar het geld nou eigenlijk naar toe gaat. Dus ook presentatieavonden en andere avonden, die af en toe georganiseerd worden. Een paar weken geleden was er één over ouderen, op initiatief van de heer Lieveerse. Soms is het goed om organisaties te spreken: wat doen jullie nou met dat geld? Om een beetje een beeld te krijgen van de vraag of het veel is of reëel. De heer Van Doorn noemde het een soort open einde regeling. Ja, ze kan niet anders zeggen dan dat dat zo is, maar dat weerhoudt haar er niet van om heel kritisch te kijken of het geld wel op de juiste manier besteed wordt aan de juiste mensen. Dan moet men soms ook kritisch kijken om te zoeken waar de knoppen zitten waarmee gestuurd kan worden. Dat gebeurt bij jeugd met die beleidsaccenten. Daar is niet direct het eerste jaar resultaat van, maar men probeert wel heel gericht te zoeken hoe men meer in het preventieve veld kan komen. Hoe wordt voorkomen dat jongeren doorstromen naar hele dure, gespecialiseerde zorg? Nu wordt gestart met die jeugdcoach op school, de JOS. Verwacht wordt, dat die een preventieve werking kan hebben in het doorsturen naar de duurdere zorg en dat in overleg met de scholen dingen misschien wel anders gedaan kunnen worden dan de afgelopen periode is gebeurd. Dat betekent dat ze de verwachting heeft dat er echt wel iets moet kunnen gaan gebeuren als het gaat over de aantallen in de jeugdzorg en de zorgconsumptie, hoewel dat een verkeerd woord is. De heer Jonker vraagt of zij dan verwacht dat het tegen de landelijke trend in gaat, qua ontwikkeling van aantallen. Of verwacht de wethouder dat de gemeente de landelijke trend volgt? Wethouder Van Tatenhove geeft aan, dat de gemeente een beetje atypisch is op veel gebieden, ook wat het gebruik in de jeugdzorg betreft stijgt het niet zo hard als de landelijke trend. Hier is een afwijkende ontwikkeling te zien. Ze gaat zichzelf niet op de borst kloppen, maar ze vindt het ook wel goed om te constateren, dat het zo is. Dat betekent dat men niet acuut moet gaan nadenken over allerlei dingen die veranderd moeten worden, maar dat er heel gericht gekeken kan worden n.a.v. wat in de brief van juni is geschreven: wat wordt onderzocht en wat kan gedaan worden? De heer Duk vraagt of als de gemeente afwijkt van de trend er minder mensen bereikt worden, die wel die hulp nodig hebben. Wethouder Van Tatenhove zegt dat dit altijd de andere kant van de vraag is. Met hoe de gemeente het georganiseerd heeft, is het heel laagdrempelig bereikbaar. De toegang is best wel op een goede manier georganiseerd en omdat de jeugdcoach op school er is. Kinderen die iets nodig hebben, moeten altijd iets kunnen vinden, maar de hulp is misschien anders dan dat men in het verleden deed, omdat men er eerder bij is, als iemand dichterbij de kinderen of gezinnen gepositioneerd wordt. Dat is waarom er in het verleden gekozen is voor het CJG, want die is heel laagdrempelig bereikbaar. Zij hebben meer kennis in de preventieve sfeer. Ze hoopt dat dat een deel van het succes kan zijn. Dan een ander onderwerp over de jongeren, waar o.a. D66 en WIJ naar vroegen. Zou men niet over moeten gaan tot een jongerenraad of kinderraad? Ze denkt dat dit een heel mooi idee is om daar eens over na te denken, maar dat is nu nog een stapje te vroeg, omdat men nu n.a.v. de beleidsaccenten nog bezig is met andere onderwerpen. Toen werd dat 'pubers in de spotlight' genoemd. De raad heeft ongetwijfeld gelezen wat er allemaal gedaan wordt. Over een paar weken wordt er een hackington gedaan. Niet over een onderwerp rond zorg, maar met de omgevingsvisie. Op die manier worden jongeren ook bij heel andere onderwerpen betrokken. Ze heeft een keer een tafel gehad met pubers, zoals wethouder Arends dat een aantal keer heeft gedaan rond wonen. Dat is hartstikke leuk. Een willekeurige groep pubers, weliswaar specifiek gevraagd, maar wel een mooie groep pubers, waarmee over heel gewone onderwerpen gesproken kan worden, maar waaraan ook gevraagd kan worden waar ze tegen aan lopen. Waar maken jullie je zorgen om? Wat vinden jullie leuk en goed gaan? Ze zou willen voorstellen om eerst dat even te evalueren in die mid term review, die ooit is afgesproken, voordat men met andere ideeën concreet aan de slag wil. De heer Hoek vindt dat een heel goed streven. Zijn voorkeur zou zijn om dat niet ad hoc te doen, maar om het wezenlijk onderdeel te laten uitmaken van beleid wat jongeren

aangaat. Daar moet men een modus voor vinden. Als de wethouder het nu iets te vroeg vindt, heeft hij daar vrede mee, maar laat men het vooral op het netvlies houden. Wethouder Van Tatenhove is het daarmee eens. Dat moet integraal gedaan worden en niet ad hoc. Houd het op het netvlies. Het is een onderwerp wat in meerdere gemeenten op die manier een succes is. Bij de burens aan de andere kant van de Rotte hebben ze een jongerenraad en een kinderburgemeester. Als men er mee aan de slag wil, moet het serieus opgepakt worden en niet ad hoc beslissen om iets te doen. Dat zou inderdaad haar advies zijn. De heer Hoek vraagt naar de mid term review. Wanneer kan hij die verwachten? Wordt dat daarin dan mee genomen? Wethouder Van Tatenhove bedoelt mid term halverwege de periode van het beleidsdocument 'versterken van veerkracht'. Dat is toen afgesproken. Het loopt van 2018 tot 20122, uit haar hoofd. Dan had hij nog iets over de chillplekken. Ze neemt aan, dat het van hem een verspreking was, want ze kent er nu drie en vier waar nu een procedure over loopt. Hij had het over 24 en dat is een beetje veel, tenzij ze allemaal bij hem in de voortuin mogen. De heer Hoek heeft het wellicht verkeerd begrepen. Hij dacht dat het Lansingerland breed het uiteindelijke doel was om 24 chillplekken te realiseren en dat men nu met een aantal aangewezen plekken aan de slag gaat. Wethouder Van Tatenhove beaamt, dat men nu bezig is met een aantal. Er zijn er nu vier, die functioneren en men is er bezig met drie. Laat men daarna maar weer eens gaan kijken hoe het loopt en hoe hard en met welke aantallen tegelijk. Voorlopig zijn deze er. Een aantal fracties vraagt aandacht voor het cultuurhuis en dat is geheel terecht. Ze wil graag de bespreking in de breedte en de diepte willen doen in de commissie waar die geregeerd wordt. Dat is de commissie samenleving. Het is goed als anderen, die erin geïnteresseerd zijn, ook bij de presentatieavond aansluiten, om notie te nemen van wat de onderzoeken tot nu toe hebben opgeleverd en waar het dan staat. Hierop vooruit lopen lijkt haar niet zo zinvol, want die feiten heeft ze nog niet tot beschikking. Het CDA had een vraag over het kengetal van de bibliotheek, over het lidmaatschap. Het klopt dat de subsidie weer gegroeid is, terug naar het niveau waar het ooit was voor de bezuinigingen, die wethouder Abee al aanstipte, waar men ooit mee begonnen is. De bibliotheek is natuurlijk allang niet meer alleen het huis waar boeken geleend kunnen worden. Een bibliotheek heeft binnen de wet, die geldt voor openbare bibliotheken, een aantal kerntaken. De uitbreiding van de subsidie of het terug brengen van de subsidie heeft dan ook niet alleen te maken met het feit dat men wil dat er meer leden zijn, maar dat de bibliotheek ook die andere taken moet vervullen, wat een basisvoorziening is in een samenleving. Het zit in meer dan het lidmaatschap van inwoners. De heer Ruitenberg zegt dat dit natuurlijk klopt, de bibliotheek is veel meer dan alleen een plek waar men lid van is. De gemeenteraad krijgt hier een begroting gepresenteerd, waarin gevraagd wordt om meer geld beschikbaar te stellen voor de bibliotheek. Dat wil hij ook graag doen, maar dan staat er één kengetal als het gaat om de bibliotheek en dat kengetal blijft met extra geld precies hetzelfde. Dat vindt hij dan toch een beetje raar. Voeg er dan meer kengetallen aan toe, waarop dan toch te zien is dat meer geld betekent dat er meer wordt bereikt in de samenleving. Het is uiteindelijk wel geld van de belastingbetaler, wat hierin gestopt wordt. Hij wil in de begroting een relatie zien. Of het nou om het sociaal domein gaat of de bibliotheek. Van alle portefeuillehouders wil hij zien wat het budget is en wat ermee bereikt wordt. Bij meer geld hoort een hoger doel. Men moet daar wel zakelijk in zijn. Wethouder Van Tatenhove vindt dat wel een mooie redenering, ze kan daar wel bij aansluiten. Misschien is het goed om daar nog eens kritisch naar te kijken. Zijn de kengetallen wel de meest logische en de meest relevante? Of zouden dat andere moeten zijn? Het is goed als het college daar nog eens kritisch naar kijkt als men aan de slag wil met de P&C documenten. Doet men dit dan op een manier, zoals men in het verleden deed maar dan een beetje opgeplust, of anders? Die lijkt haar goed. Ze ziet collega's knikken, dus daar gaan ze mee aan de slag. De PvdA vroeg gewoontegetrouw aandacht voor armoede, het voorkomen van schulden en verborgen schulden. Terecht dat ze daar aandacht voor vraagt. Ze is blij dat de PvdA constateert, dat in Lansingerland veel kinderen bereikt worden nu. Het is ook een compliment aan de raad, want met de beleidsaccenten is er fors op ingezet. Elk jaar doet de raad een donatie aan die fondsen, zodat die kinderen ook bereikt kunnen worden. Ook daar wordt geprobeerd zo laagdrempelig mogelijk de kinderen te vinden. Men zal ze niet allemaal hebben, maar mocht er een methode zijn om elk kind te vinden, dan is ze de eerste om te zeggen: die methode willen wij ook in Lansingerland hanteren. Iedereen is van mening, dat in Lansingerland armoede eigenlijk niet zou moeten kunnen voor kinderen. Mevrouw Den Heijer vroeg nog aandacht voor de verduurzaming van de schoolpleinen. Op dit moment is men bezig met het uitwerken van een regeling voor de schoolpleinen van die scholen waar de schoolpleinen in bezit zijn. Daar komt een aantal pilots uit, maar men is nu nog in gesprek met scholen wie de pilots worden. Voor de openbare schoolpleinen komt het in het IHP. Het CDA vroeg nog aandacht voor de huurtarieven voor de sport. Het klopt echt wat daar staat. Op het moment dat het accommodatieplan er is, gaat men met de verenigingen en partijen nadenken over een passend huurtarievenbeleid. Het uitgangspunt van de coalitie is, dat de huurtarieven niet mogen stijgen en dat staat natuurlijk als een paal boven water. Als er iets anders gedaan wordt, is dat omdat de partijen, de verenigingen met name, hebben gevraagd om meer flexibiliteit. Dan noemen ze als voorbeeld om iets te kunnen doen in de schoolvakanties. Dat is nu een belemmering. Vandaar met hen gekeken gaat worden of er wat creativiteit in gebracht kan worden. Maar dat het per saldo niet mag stijgen staat bovenaan. Mevrouw Verhoef vroeg misschien meer aan de raadsleden of er concreet beleid

moet komen voor de LHBTI-groep. Alleen al dat ze er aarzelend 'groep' achter zet duidt dat het college dat zo niet wil. Men wil een inclusieve samenleving zijn, waar iedereen mee mag doen en welkom is. Wat dat betreft zou ze het juist jammer vinden als er apart beleid zou moeten komen voor deze groep, want dat is juist niet wat ze willen. Mevrouw Verhoef vraagt als er signalen zouden komen als de acceptatie of de veiligheid van de LHBTI-personen onvoldoende gewaarborgd is in Lansingerland, of ze het dan wel zou overwegen. Wethouder Van Tatenhove zou dan liever in die concrete gevallen aan de slag gaan. Niet op papier zetten: zo nu hebben we beleid, dus nu zal het wel goed komen. Het zit juist in de samenleving. Men moet elkaar daarop aanspreken en daarin mee nemen. Mevrouw Verhoef beaamt dat beleid inderdaad op papier staat. Het wordt toch op papier geschreven, juist omdat men er uitvoering aan wil geven in de praktijk? Wethouder Van Tatenhove neemt aan, dat zij bedoelt dat als het in de praktijk een probleem is en wat er dan mee gedaan wordt. Dan zit het niet alleen in beleid, maar ook in hoe men met elkaar omgaat. Dan zegt ze: we willen dat iedereen, ongeacht zijn gaardheid, een plek heeft in deze samenleving en mee mag doen en gewaardeerd wordt om wie hij is en wat hij doet. Daar maken LHBTI-ers geen onderscheid in, wat het college betreft. Mevrouw Verhoef denkt dat er dan een bespreekstuk is. Dank u wel. Wethouder Van Tatenhove zegt dat dat haar keus is. Dat kan.

De voorzitter geeft als laatste het woord aan de burgemeester met onderwerpen als veiligheid, vertrouwen in het bestuur en 75 jaar vrijheid.

Burgemeester Van de Stadt denkt dat ze de thema's correct benoemd heeft, hoewel hij nog een ander klein puntje gaat aanstippen. Ook verandert hij iets aan de volgorde, want hij wil beginnen met een onderwerp wat hem ter harte gaat en dat is vertrouwen in het gemeentebestuur. Daarbij zal hij ook in gaan op enkele vragen over het ambtelijk apparaat en over de burgerparticipatie. De heer Ruitenbergh zei het heel erg goed in de zin van het korte antwoord is dan een beetje flauw antwoord: die 33% kan toch niet het doel zijn. Maar die 33% komt voort uit een motie ooit, dat men naar het landelijk gemiddelde wil en dat is helaas laag. Het kwam van 18 en staat nu op 31. Dus wat dat betreft is men goed bezig. Maar hij vertaalt de woorden van de heer Ruitenbergh, en zo bedoelt hij het ook: dat kan toch niet het einde zijn? Wat hem betreft is dat ook zeker niet het einde. Er wordt ontzettend hard aan gewerkt. Dat is het traject wat anderhalf jaar geleden is ingezet. Dan sluit hij van harte aan bij de opmerking van de heer Ruitenbergh, die bij het gemeentebestuur ook nadrukkelijk het ambtelijk apparaat noemde. Het gemeentebestuur zijn drie bestuursorganen samen en het begint hier, maar het visitekaartje is het ambtelijk apparaat. Anderhalf jaar geleden was er een bijeenkomst en wethouder Van Tatenhove kon toen een naam noemen van het model. Als dit het gemeentelijk apparaat is en het gemeentebestuur is de punt van die piramide, dan moet het wel op zijn kop gezet worden. Dan is het gemeentebestuur de punt en dan rust die verantwoordelijkheid van het hele apparaat op het college en de raad, want de raad is echt het puntje. Het rust op uw schouders. Dan sluit hij van harte aan bij de woorden van de heer Van Doorn, die eigenlijk zegt: stellen wij in staat dat visitekaartje, die basis, de ambtenaren die het publiekscontact hebben, de consultants, WMO, de buitendienst, die het gat in de straat repareren of juist maken, maar ook de mensen van economische zaken, die bij de bedrijven lopen, stellen wij die in staat hun service te verlenen? Dan komt hij bij de discussie met wethouder Abee over de bouw, de vergunningen: dat is onze verantwoordelijkheid. Dan sluit hij van harte aan bij de heer Van Doorn: worden die mensen in staat gesteld het visitekaartje op de goede wijze vorm te geven? Daar begint dat vertrouwen. Dat is het traject wat doorlopen wordt. Het was in januari begonnen. Morgen komt er een brief vanuit de directie naar de burgemeester en daarna naar de raad. Waar staat het nu m.b.t. wat men wil bereiken met de ambtelijke organisatie? Wat is daar dan nog voor nodig? Eén van de onderwerpen waar men nog nadrukkelijk in moet verdiepen is de arbeidsmarktpositie. Dat heeft iets te maken met: worden mensen genoeg gewaardeerd, ook in financieel opzicht? Werkendeweg zitten in dat organisatiemodel, wat theoretisch is opgesteld, punten die wel of niet werken. Dat is het traject wat doorlopen wordt en daar heeft de raad gelukkig ook van harte mee ingestemd. Hij proeft nog steeds heel veel steun, want anderen hebben dit ook zo gezegd. Vervolgens komt hij weer bij die punt van die piramide, daar waar het op rust. Dat is het traject wat met 'de kracht van de raad' ook met het college doorlopen wordt en waar nog een extra inspanning op geleverd gaat worden de komende maanden. Die verantwoordelijkheid rust bij ons, zo ziet hij het, daar begint het, daar spant men zich in. Daar heeft hij ook de volle instemming voor gekregen en ook gevoeld. Als dat gedaan wordt, dan gelooft hij dat de gemeente boven die 33% van het landelijke gemiddelde uitkomt. Dat gaat niet snel. Vertrouwen gaat te paard en komt te voet. Maar men moet er elk jaar naar blijven streven om dat cijfer omhoog te krijgen. Daarvoor is dat hele traject op ingezet. Dat wordt voldoende samen en goed gedaan. De heer Ruitenbergh zei terecht dat vertrouwen in de overheid ook te maken heeft met burgerparticipatie, met meer burgerparticipatie. Dat is ook een belangrijk onderdeel daarvan. Als er burgerparticipatie gedaan wordt, moet het ook echte participatie zijn. Dan moet men bereid zijn de uitkomst ervan te accepteren. Een referendum houden, een peiling doen, dat is het meest desastreuze was landelijk wel te zien. Men moet de bereidheid hebben om ook te leveren. Dat moet men met burgerparticipatie ook voor ogen houden, want, en hij neemt die uitspraak voor zijn eigen rekening, gemeenteraden hebben daar in het algemeen

nog het meeste moeite mee, om de verantwoordelijkheid ergens anders neer te leggen, die hun toekomt. Wethouders hebben er ook moeite mee en burgemeesters ook, geen misverstanden, maar het is dus een oproep aan een ieder. Doe dan ook echte burgerparticipatie en wat eraan vast zit. Men moet voor ogen houden, dat elke wens die hier uitgesproken wordt ook capaciteit kost en mensen kunnen, net als elke euro, maar één keer ingezet worden. Heel veel uren op onderwerp A, extra initiatief, wat dan ook, allemaal positief, maar het betekent wat voor de mensen die er achter zitten en wat zij wel of niet kunnen doen. Dat moet men goed voor ogen houden. Men moet van elkaar accepteren, dat niet alles kan. Net zo goed als dat niet alles betaald kan worden, kan ook niet alles bemenst worden. De heer Van Doorn is blij met alle ideeën, maar hij is op zoek. Stel, dat hij in dat puntje aan de onderkant staat, om dat te dragen. Wat is de impact van die vacatures op die 33%? De burgemeester heeft er een goed gevoel bij, maar 50 vacatures op een totaal van 400 fte is fors. Andere wethouders bleven keurig bij hun eigen portefeuilles, dus vandaar dat hij de vraag nu stelt. Wat is nou de impact op al die doelen vanuit die verschillende portefeuilles? Loopt men daar risico's? Heeft men iets nodig van de raad? Of moet de raad een volgende stap maken? Anders dan de aankomende bespreking? Burgemeester Van de Stadt geeft aan, dat het vaak niet anders kan dan dat vacatures impact hebben op de capaciteit. Dat kan niet anders. Eén en één is twee. Dus is de arbeidsmarktpositie cruciaal. Men zal echt wat moeten met die arbeidsmarktpositie. Dat wil waarschijnlijk zeggen dat het in de salariering zit, maar dat wil niet zeggen dat het totaalbedrag verandert, omdat men ook gericht kan werken op bepaalde functies anders werven. Dat is een breder palet, waar de directie heel hard aan werkt. Dat heeft men voor ogen. Als er consequenties uit komen, dan is de raad inderdaad aan zet. Want dan vraagt hij aan de raad om zelf goed te bedenken: of men heeft de mensen om te doen wat er gedaan moet worden, of er worden beperkingen gesteld aan wat waargemaakt kan worden en wat men wil doen. Ergens zit een krapte. Die verantwoordelijkheid proeft hij heel goed bij de raad, uit de bijdragen, dat de raad die ook voelt. Want zo werkt het. Als dan bedacht is wat men kan doen om het vertrouwen in het gemeentebestuur te vergroten, dan zit men op de goede weg. Waar de heer Markus dan mee zit is, dat als er een wens is vanuit de raad en het is niet haalbaar door capaciteit, dan wordt het eerlijk en duidelijk terug gekoppeld aan de raad. Men voedt elkaar daarin wederzijds op dan. Burgemeester Van de Stadt gaat dat beantwoorden met een 'ja'. Zo moet men met elkaar om gaan. Ja, de raad heeft er recht op te horen van de wethouder en van hem: dit kan ik niet waar maken. Dan hoopt hij, dat daar naar geluisterd wordt. Niet dat dat betekent: dan doe ik het niet. Dat betekent dat dan mee gedacht wordt wat er dan niet gedaan wordt, want de raad stelt wel de prioriteiten. Dit v.w.b. het gemeentebestuur. Dan veiligheid, waar gelukkig ook op ingegaan is, want het is belangrijk. Aan een heleboel andere burgemeesters heeft hij het e.e.a. verteld en dat was voor verschillende omroepen interessant genoeg, wat hij zei, om op te pikken. Dat is fijn. Dat wil niet zeggen, dat hij zich geen zorgen maakt, integendeel, want het is voort gekomen uit grote zorgen en die worden ook gedeeld. Met de heer Van Doorn is hij van mening dat de bestuurlijke aanpak een goede aanvulling is op het instrument van justitie, maar geen vervanging van. De burgemeester van Breda heeft niet ten onrechte gezegd dat met het instrument van Damocles niet de grote jongens gevangen worden. Met panden sluiten worden geen grote jongens gevangen. Op een heleboel terrein doet men zijn best om het instrumentarium op orde te brengen. Dat betekent dat het BIBOB beleid uitgebreid is tot het maximale van wat kan. Het Damocles beleid wordt goed uitgevoerd. Er is ruimte gezocht binnen het sluiten van panden van de drugs. Dat is makkelijk, want dat is op basis van de Opiumwet gesanctioneerd. Kan dat dan ook niet gedaan worden als er wapens aangetroffen worden, op basis van de openbare orde? Daar zit groei in. Lansingerland was de eerste die dat twee jaar geleden geprobeerd heeft. Er zit inmiddels een juridische groei in, dat het meer mogelijk wordt. Daar is hij blij om, want wapens in een woning vindt hij minstens zo'n groot probleem voor de openbare orde als drugs en ook dat is een realiteit in deze gemeente. En er komt een update van de APV, waar ook nog een aanvulling te zien is, die nodig is om die ondermijning goed te kunnen bestrijden in deze gemeente. Die artikelen heeft de burgemeester gewoon nodig. Deze komt binnenkort naar de raad. Dus dat is belangrijk. Uiteindelijk heeft hij ook een oproep gedaan, hij werd o.a. in het Brabants Dagblad geciteerd, aan de landelijke politiek, aan de ministers: de echte strijd tegen de criminaliteit kan de burgemeester helemaal niet. Zou hij een beleid van zero tolerance kunnen bewerkstelligen? Dan zegt de politie: capaciteit. Maar hij gaat niet over het aantal agenten. En van het OM kan hij ook niet zeggen wat ze moeten eisen en doen. Dan heeft hij de minister gewoon nodig. Hij heeft wel de regierol daarin en daar is ook geld voor vrij gemaakt vorig jaar. De regierol om ervoor te zorgen, dat alle partijen hun verantwoordelijkheid zoveel mogelijk opnemen. Die rol past hem en daar zet hij volop op in. Voor afdwingen heeft hij echt het ministerie nodig en de Haagse politiek. Dan heeft men het over veel meer geld dan het incidentele geld wat is vrijgemaakt. Maar hij denkt wel dat men op dat terrein goed bezig is. Er is straks een themabijeenkomst over drugsgebruik en alcoholgebruik in deze gemeente. Hij herhaalt nog maar even: dit baart hem grote zorgen. De tolerantie, ook in Lansingerland, t.o.v. alcohol- en drugsgebruik, met name door de jeugd, maar ook door volwassenen is te groot en het financiert een hele hoop criminaliteit. Hij zou willen dat mensen dat goed beseffen. De heer Hoek kan hem een heel eind volgen. Maar zou het ermee te maken kunnen hebben, dat Lansingerland een bijzonder hoog percentage jeugd en jongeren heeft, die nou eenmaal met dit soort zaken

experimenteren? Burgemeester Van de Stadt maakt zich niet zozeer zorgen over jongeren, die zo eens een keer experimenteren met drugs en dergelijke. Wel als het gaat om 14- en 15-jarigen, zoals te zien is bij hard drugs gebruik. Dat deelt hij. Ook als te zien dat het lachgas gebruik structureel is, dat het grootschalig is en vooral ook als hij ziet, dat ouders zich er tolerant tegenover opstellen en van hun kinderen zeggen: dat vinden wij niet zo'n probleem. Of kinderen die op jonge leeftijd ook thuis alcohol drinken. Het heeft gevolgen voor de volksgezondheid, de wethouder zit er boven op. De heer Hoek vindt dat hij hiermee een goed punt aanraakt. Dan moet daar op geïnvesteerd worden. Dat heet preventie, ouders betrekken, dat soort zaken. Maar aan het eind van het treintje keihard ingrijpen, daarvan zegt iedereen: heeft totaal geen zin. Burgemeester Van de Stadt denkt dat hij dan net de brief, die hij geschreven heeft aan de raad, net gelezen heeft. Of nog niet. Maar daar staat hetzelfde antwoord in. Volksgezondheid is daar primair aan zet. Hij heeft geen grote problematiek op het gebruik van bijvoorbeeld lachgas in de openbare orde kant. Het is niet zo dat daar grote misstanden zijn. Wel heeft men last van het drugsgebruik in deze gemeente. Mensen komen hier om dat te verkopen en dat zijn figuren, die geweld niet schuwen. Ook heeft hij er last van, dat zeker de helft van de straatroven drugs-gerelateerd zijn. Het geeft mensen het gevoel niet veilig over straat te kunnen, want er zijn roofovervallen. Maar zolang men weg blijft bij drugs, is de kans een stuk kleiner. Het heeft een heleboel problematieken op het gebied van openbare orde en veiligheid, die hem wel raken. Daar zet hij zich in. Hij is niet uit op jongeren die een keer een joint roken. Dat moet lekker met zijn ouders uitgevochten worden, zoals zijn kinderen dat dan ook moeten. Daarmee heeft hij de vragen op dit terrein beantwoord. De voorzitter noemde ook nog 75 jaar vrijheid. Burgemeester Van de Stadt bedoelde op dit gebied. De heer Machielse had nog een vraag over wijkagenten. Of het nogmaals nodig is dat de raad de wens links en rechts zou uitspreken en wat de inzet van het college is op het verkrijgen van de agenten, waar de gemeente recht op heeft. Daarop zou hij graag nog een toelichting willen vragen. Burgemeester Van de Stadt zegt dat de gemeente een extra wijkagent heeft gehad en ook relatief extra wijkagenten. Wel zegt hij: ook bij de politie zijn vacatures een probleem. Sterkte op papier is wat anders dan sterkte in de praktijk. Er is een systeem waarbij de groei van de gemeente automatisch wordt mee genomen. Als deze agenten er zijn, is de gemeente alweer 5.000 inwoners verder. Als er 8.000 mensen op Wilderszijde komen te wonen, dan heeft hij gewoon recht op twee wijkagenten. Dus hij werkt nog hard aan dat systeem, maar hij is ook afhankelijk van wat Den Haag in de algemene sterkte doet, los van zijn eigen inzet binnen de regio, met overigens veel steun van de regioburgemeesters, zegt hij erbij. De heer Machielse noemde ook nog het cameratoezicht. Hij wacht vooral de themabijeenkomsten daarover af. Bij oud en nieuw wordt weer cameratoezicht ingezet, zoals op Koningsdag ook gedaan. Er wordt gewerkt met de middelen die beschikbaar zijn gesteld en daar is hij op dit moment heel tevreden over. Verder moet gekeken worden wat er uit die bijeenkomst komt om zich te laten inspireren. De heer Van Doorn heeft nog een punt. Burgemeester Van de Stadt heeft de verwarde personen op zijn lijstje staan. Hij deelt zijn zorgen. Landelijk maar ook in deze gemeente is te zien, dat de inclusieve samenleving ook problematieken met zich mee brengt van mensen die het zelfstandig moeilijk reddend. Alle vormen. Dat kunnen vormen van verwaarlozing zijn, die leiden tot overlast, maar ook vormen van directe overlast tot vormen van echt crimineel gedrag, wat niet altijd binnen het kader past van het verstandelijk vermogen van de persoon. Hij denkt dat hij dit elegant zegt. En er zit ontzettend veel werk aan voor de politie. De politie is soms meer een hulpverlener. Dit belast het apparaat, ook binnen de high impact crime, dat is een feit en landelijk is hier ook het e.e.a. over gezegd. Dit zal lokaal ook niet veranderen, behalve dat op de zorgkant geprobeerd moet worden resultaten te behalen, want daar gaat de gemeente wel over. Daar heeft men invloed op. Daar moet gekeken worden of de noodzakelijke zorg en ondersteuning thuis verkregen kan worden bij mensen. Maar als iemand zijn medicijnen niet slikt en vervolgens stampij maakt, dan ligt er een moeilijke opgave en die zit primair in het zorgdomein. De heer Van Doorn is het daar deels mee eens, want daar moeten ze uiteindelijk naar toe, ware het niet dat het daar vol zit. Dan wordt het wel degelijk een beheersprobleem met overlast op straat. Zijn punt is niet zozeer een vraag of dat een risico is of een irritatie. Het is gewoon een feit, dat die groep groter wordt en dat er een toename is van overlast. Hij is op zoek naar hoe de raad hierin verantwoordelijkheid kan nemen richting de inwoners. Wat heeft de burgemeester van de raad nodig, eventueel, of hoe gaat het proces ingericht worden wat nodig is, om die mensen de plek te kunnen geven die ze nodig hebben. Het oppakken en een paar dagen vast zetten is niet de structurele oplossing. Hij is op zoek naar wat de raad of het bestuur kan doen om daar stappen in te maken. Burgemeester Van de Stadt is blij met de opmerking die hij maakt, maar hij vindt het moeilijk om dat zomaar even te beantwoorden. Het probleem wordt geconstateerd, het is een breder probleem in den lande, een gevolg van keuzes die gemaakt zijn landelijk. Daar zit het spel, tussen wethouder Van Tatenhove en hem, in de zorg en daar zal een evenwicht gevonden moeten worden. Hij gaat gewoon even in overleg met wethouder Van Tatenhove en dan komt hij terug met een gedegen antwoord, want de problematiek is reëel. De heer Jonker denkt dat het antwoord al genoemd is. Uit landelijk onderzoek blijkt elke keer weer, en dat wordt ook door de landelijke politie erkend, dat het probleem de bezuiniging op de geestelijke gezondheidszorg is. Als men lokaal iets meer wil doen, dan moet er lokaal geld besteed worden aan dat aspect, aan die zorg. Dan vermijdt men dat mensen verward op straat komen en dat de politie oneigenlijk werk moet gaan doen. Hij weet niet of dat waar te maken

is op lokaal niveau, maar daar ligt het grootste deel van de oplossing. Burgemeester Van de Stadt denkt dat hij gelijk heeft. Vandaar dat hij met wethouder Van Tatenhove wil gaan schakelen om te kijken wat best practices zijn, omdat gevraagd wordt wat 'wij' dan kunnen waarmaken. Dat vraagt nader onderzoek. De griffier zal dit noteren: wethouder Van Tatenhove en hij komen er op terug. Hij heeft nog drie korte onderwerpen. Aansluitend bij wethouder Van Tatenhove: hij heeft zijn wens voor een kinderburgemeester ook aangegeven. Hij onderschrijft de woorden van de heer Hoek. Een gemeente die zoveel jongeren heeft: hoe kan het zijn dat hier geen kinderburgemeester en jongerenraad is. Laat men vooral die instrumenten verkennen en bekijken. De heer Lieverse heeft een vraag over de GGZ. Hij stelt voor om dit als een bespreekpunt te gaan agenderen. Er is meer over te zeggen, over de cijfers en over de analyse daarvan. Er is meer over bekend. Dan kan er zinvol overlegd worden in de commissie. Burgemeester Van de Stadt stelt voor dat wethouder Van Tatenhove en hij een stuk voorbereiden, wat voor de raad als bespreekstuk kan dienen. Dan kan dat geagendeerd worden, als men dat de moeite waard vindt, de kwaliteit van het stuk. Dan een opmerking richting mevrouw Verhoef en een aanvulling op wethouder Van Tatenhove m.b.t. het LHBTI-beleid. Hij is het eens met wethouder Van Tatenhove. Mevrouw Verhoef benoemde problemen met acceptatie en veiligheid. Als er iemand om zijn geaardheid of om zijn geloof of om zijn kleur zich in deze samenleving niet thuis of niet geaccepteerd of niet veilig voelt, dan hoort hij dat graag, want dat pikken wij niet. Zo simpel wil hij dat graag zeggen. Daar heeft hij geen beleid voor nodig. Dat kan niet. Laat men proberen weg te blijven van doelgroepenbeleid. Laat men ervoor zorgen, dat deze samenleving, de Lansingerlandse samenleving, voor een ieder staat, zoals gewoon in artikel 1 van de grondwet staat. Die wilde hij nog graag delen. Tenslotte het vrolijke onderwerp: 75 jaar vrijheid. Hij deelt geheel de opmerking van de heer Machielse. Het college deelt dat als geheel. 75 jaar vrijheid is inderdaad gewoon iets om te vieren. 5 mei is een officiële vrije dag. Een festival wordt genoemd. Het college heeft erover nagedacht en kwam op het idee van een picknick breed voor de samenleving. Hij neemt het graag op zich om te komen tot een programma op 5 mei met de maatschappelijke organisaties, want hij is met de Oranjeverenigingen in overleg. Hij kijkt even naar de voorzitter of dat klopt. Ja, dat klopt. Overleg met de Oranjeverenigingen, maar ook met een heleboel andere organisaties die graag wat willen doen. Hoe komt het tot een prachtig programma, wat voor een ieder in deze gemeente toegankelijk en aantrekkelijk is. Net als in het kader van 10 jaar Lansingerland, misschien niet zo groot, zal hij hierin optrekken met wethouder Van Tatenhove. Laat het tot een heel mooi programma komen. Hij laat het aan de raad of daar ook budget voor moet komen. Het college heeft het gedaan bij 10 jaar Lansingerland. Wethouder Fortuyn is hij nog steeds erkentelijk daarvoor. Nu laat hij het aan de raad. Er is een voorstel gedaan. Over de uitwerking kan gespaard worden met de wethouder financiën, maar hij laat het graag aan de raad. De burgemeester staat van harte achter een goede en waardige viering van 75 jaar vrijheid, wat past bij deze gemeente en wat ook heel erg gewaardeerd wordt door de inwoners.

De voorzitter heeft de nodige toezeggingen gehoord. Ze noemt er een aantal op. Wethouder Abee m.b.t. investeringen komt bij de kadernota, Eneco ontwikkelingen, Bleizo oost. Wethouder Fortuyn: een brief m.b.t. gratis OV, mondeling m.b.t. wildopvang, brief over afvaldossier. Wethouder Arends: m.b.t. de bouw is in januari te verwachten, ontwikkeling woningbouw in Bleiswijk. Wethouder Van Tatenhove: in de reguliere P&C cyclus sociaal domein, kengetallen. Burgemeester Van de Stadt: ambtelijke organisatie, aangepaste APV, bespreekstuk over verwarde personen, 75 jaar vrijheid.

De heer Van Doorn heeft behoefte aan wat ruggenspraak op een aantal thema's en vraagt om 5 minuten schorsing. De voorzitter schorst de vergadering voor 5 minuten.

Schorsing

Na de schorsing heropent de voorzitter de vergadering voor de tweede termijn.

Tweede termijn

De heer Van Doorn hoopt dat iedereen heeft kunnen roken en hier weer fris en fruitig zit. Vanuit de commissie is er een aantal vragen gesteld en er zijn suggesties gedaan, verzoeken gedaan en opmerkingen gedaan. Daar wil hij bij stil staan en op in gaan. Een rode draad deze avond: er is gesproken over kengetallen en de behoefte aan de verdere ontwikkelingen daarvan. Waar wordt op gestuurd? Waar staat men voor? Hoe worden zaken bereikt? Er zijn voorbeelden: burgerpanel, vertrouwen in bestuur, verschillende commissies die bij elkaar op bezoek moeten, wel of niet een analyse op die stelpost. Allemaal elementen, die raken aan planning en control, de organisatie, de samenwerking. L3B gaat zich beraden op hoe daar goed invulling aan te geven. Hij voorziet dat er een wat uitvoerige discussie voor nodig is om er met elkaar het goede gevoel bij te krijgen en mogelijk een wat meer planmatige aanpak. Later komt hij daar dan wel op terug. T.a.v. het wonen. Daar is eenzelfde behoefte te merken, er is grote behoefte aan beïnvloeding van waar men heen gaat en wat er gerealiseerd wordt. De extra

woningen, die de PvdA graag wil bouwen. Daar tegenover staat welke mate van beïnvloeding er is, welke partners daarbij een cruciale rol spelen. Dat vraagt ook om een integrale aanpak. Er kunnen wat elementjes uitgehaald worden. Hoewel, iedereen is voor meer en sneller bouwen. Hoe gaat dat gebeuren? Wie wordt daarbij betrokken? Dat is essentieel. Het dorpse karakter viel een paar keer in die context. Een dorps karakter is niet alleen hoe hoog gebouwd wordt en welke kleur die gevels hebben, maar het gaat er ook over dat mensen in deze gemeente gehouden kunnen worden. De families bij elkaar, de sociale netwerken die men niet wil doorbreken, dat loopt allemaal wat moeilijk als iemand in Zeeland moet gaan wonen of het advies krijgt daarvoor. Hij was wat verrast door de behandeling van die motie en de uitwerking daarvan. Hij had begrepen, dat het half november was, maar de wethouder zei half januari. Of blijft dat de tweede helft november? Dan scheelt dat een vraag, want hij had januari verstaan, maar dan wordt dat november. Dan is hij daar ook weer gerust gesteld op. Mooi om weer eens te spreken in deze raad over een jongerenraad. De heer Heugens, een illustere voorganger van hem, heeft daar tot twee maal toe een voorstel ingediend, die het niet gehaald had. Het idee is nog springlevend, dus dat is belangrijk. Het doel daarachter is natuurlijk niet zozeer die jongerenraad, maar het doel erachter is dat jongeren betrokken worden, dat ze gehoord worden en dat ze invloed hebben. Of dat nu via een raad gaat of niet, maar dat is één van de doelgroepen die men breed wil bereiken. Niet geheel toevallig dat L3B een motie heeft rond gestuurd m.b.t. een uitgangspuntendiscussie over die participatie. Of het middel jongerenraad daarin een plek kan krijgen, alles is open. De twee nog ontbrekende partijen voor steun voor die motie wil hij oproepen aan te sluiten bij die motie. Laat men burgerparticipatie echt goed op de agenda zetten met goede uitgangspunten en goede maatregelen. Een ander belangrijk punt, de organisatie. Blij met het open en eerlijke verhaal van: sneller en duidelijker communiceren als de formatie het niet toelaat om complexe doelstellingen te halen. Hij is op zoek geweest bij de portefeuillehouders en de burgemeester over de vraag wat het effect is op deze huidige begroting. Hij krijgt keurige procesantwoorden, dat er inderdaad iets is en dat er invloed is, maar hij is op zoek naar: wat is de invloed op korte termijn op deze beleidsdoelstellingen die nu gesteld worden. Alle andere discussies relateren daaraan. Worden doelen nu gehaald? Op welke manier wordt geld uit gegeven aan de samenleving? Veiligheid, uitgebreid over gehad. Blij met de steun om in de commissie met een goede notitie met elkaar van gedachten te wisselen m.b.t. welke invloed de raad heeft en wat eraan gedaan kan worden. Tenslotte: natuurlijk gaat ook de fractie van L3B mee doen en zich scharen achter een groot feest voor 75 jaar vrijheid. Dank u wel.

De voorzitter benadrukt, dat sprekers maximaal 5 minuten de tijd krijgen, want ze wil graag voor twaalven thuis zijn.

De heer Machielse noemde het zojuist al: Lansingerland staat onder druk, maar er ligt hier een begroting vol optimisme en positiviteit voor de toekomst van het groene woonhart. Hij wil er een aantal dingen uitlichten, die door andere fracties zijn genoemd en ook recht doen aan hun vragen. De VVD is L3B dankbaar voor de vragen omtrent de organisatieontwikkelingen en wat daar voor nodig is. De VVD doet ook graag mee in dat debat om deze organisatie in staat te stellen om de ambities waar te maken. Inderdaad, dat de raad een wensenlijstje mee geeft is één, maar ook de organisatie in staat stellen om het waar te maken is twee. Dus steun voor die oproep. Het voorstel van het CDA om de rapportage frequentie in het sociaal domein aan te passen steunt de VVD, met dien verstande dat de VVD op dit moment geen antwoord heeft op twee maal per jaar, vier maal per jaar, één keer per jaar. Maar met het CDA kijkt de VVD graag naar hoe die rapportage vorm gegeven wordt. De VVD denkt vooral aan het ophangen van de vier niveaus van prestatie indicatoren, waar hij het net ook al over had, input, throughput, output en outcome maatschappelijke effecten. De heer Van Doorn vraagt of dit nou niet een mooi thema is om mee te nemen. Het CDA heeft vandaag herhaald wat de heer Philippens al aangaf over hoe die P&C ingericht moet worden, dit soort rapportagefrequenties en de manier waarop de raad geïnformeerd wil worden. Is het geen goed idee om dit daar ook een plek in te geven, in die discussie? De heer Machielse sluit niet uit, dat het sowieso in de P&C cyclus past. Als er twee maal per jaar gerapporteerd wordt, kan het er sowieso in mee. Maar eerst moet met elkaar de discussie gevoerd worden over welke informatie de raad wil hebben en op welk niveau die informatie moet zitten. Hoe vaak moet de raad dat hebben om goed te kunnen sturen en grip te houden. Dus de intentie steunt de VVD en voor de uitvoering is een detaildiscussie nodig. WIJ stelde dat de begroting niet altijd publieksvriendelijk is. Potjes worden her en der opgesplitst en soms samen gevoegd. Hij wil graag een kleine verduidelijking van zijn suggestie in de eerste termijn om bij de begroting in één overzicht, de infografic op één A4, om daar de bedragen op te splitsen ook per inwoner, om ook per inwoner aan te geven waar zijn bijdrage al dan niet via rijksfondsen of lokale belastingen naar toe. Dat vindt de VVD een mooie suggestie om veel helderder te maken waar de gemeente mee bezig is en wat het voor de inwoner betekent. Wellicht dat met deze verduidelijking de wethouder er meer heil in ziet. Hij hoopt daarmee ook een stuk tegemoet te komen aan WIJ, aan hun wens om het publieksvriendelijker te maken. De heer Hoek zegt: geenszins. De heer Machielse wil het dan nog steeds zo. De heer Hoek vindt dat dat een compleet verkeerd beeld neerzet. Er worden dan cijfers per persoon aan gehangen. Mensen vallen dan

van hun stoel af vanwege de bedragen die er dan per persoon uit komen. Het is ook niet reëel, want de inkomsten worden ook niet door diezelfde inwoner gegeneerd. Hij zou er geen voorstander van zijn. De heer Machielse merkt op, dat dit geen debat over een voorstel was, maar dank voor zijn mening. Hij hoopt vooral als bestuurder transparantie uit te stralen en de eerlijkheid te hebben om aan iedere inwoner te laten zien waar de gemeente over gaat en wat de activiteiten zijn die gedaan worden en wat het betekent voor de inwoner. Dat doel beoogt hij er mee. Er is een sympathiek voorstel gekregen van de CU, om het gemeentehuis een dag dicht te doen en de ambtenaren 'met de poten in de modder te zetten'. De heer Markus vult aan, dat hij er dan ook niet makkelijk van af komt, want hij bedoelde dat hier een ieder dan ook mee gaat. De heer Machielse vraagt of hij hen gezien heeft bij NL.doet als ze o.a. bij de Kievit aan het schoonmaken en schilderen zijn. De VVD denkt dat het niet perse noodzakelijk is om het gemeentehuis een dag dicht te doen, maar wil het college oproepen, en ook de raad daarmee, om dit zelf in de dagelijkse werkzaamheden te integreren. Om af en toe met het team naar de klant toe te gaan, naar de inwoner, naar dat bedrijf, om mee te draaien en mee te werken, maar de VVD vindt het niet noodzakelijk om dat op te gaan leggen. Het is ook niet efficiënt of effectief om het gemeentehuis een dag dicht te doen. Als het gaat over dienstbaarheid en dienstverlening: door dit mee te nemen en uit te stralen als college en raad, wordt er een stap in de goede richting gezet. Dan komt hij en passant op het vertrouwen in het gemeentebestuur, want de VVD denkt dat dat hiermee verhoogd kan worden, door het echt dagelijks te doen. Dan gaat hij naar zijn afronding. De VVD is eigenlijk heel enthousiast over deze begroting. Dat is ook wat hij hier breder hoort in deze raad, in deze commissie. Hij zei al dat te merken is dat de VVD in het college zit, maar daarmee doet hij wellicht de andere coalitiepartijen iets tekort. Hij wil ook van de gelegenheid gebruik maken om de oppositie te bedanken voor hun positieve inzet. Hij sluit af met een concreet voorstel voor 75 jaar vrijheid. Hij zou graag een poging willen doen om dat raadsbreed uit te rollen. Hij heeft namelijk even snel zitten rekenen om gelijk een goed voorbeeld te geven, samen met de collega's van D66. Enerzijds is er een post onvoorzien in de begroting van circa € 50.000, waarvan de wethouder zei dat het ook € 1 mag zijn. € 0,75 keer 62.000 inwoners is € 46.000 en een beetje. Is onvoorzien. Zojuist is hier een bestemming voor gevonden, dus van de kant van de VVD kan het voorstel verwacht worden. De VVD hoopt op brede steun daarvoor om met elkaar in gezamenlijkheid de vrijheid te vieren en te koesteren. Dank u wel.

De heer Ruitenbergh spreekt zijn dank uit voor de inbreng van alle andere fracties en ook voor de antwoorden van het college. De heldere toezegging van wethouder Abee, dat bij de volgende kaderbrief de stelpost verdwenen is en dat er een nieuw meerjaren investeringsplan is, waar de kapitaalslasten op gebaseerd worden. En ook de heldere toezegging van wethouder Van Tatenhove rond de tarieven van de sport, dat de nieuwe tarievenstructuur niet toch leidt tot verhogingen, maar eerder tot flexibiliteit. Dat is helder, dat uitgangspunt staat als een paal boven water. Over het vertrouwen in het gemeentebestuur is veel gezegd. Dank daarvoor, voor die inbreng. Het CDA denkt dat het goed is om na te denken over hoe dat verbeterd kan worden. Dat heeft natuurlijk met veel dingen te maken. Het niet alleen zeggen, maar een plan voor maken, daar moet hij nog even over nadenken, hoe dat gedaan zou moeten worden. Hij begrijpt ook, dat ieder plan waartoe opgeroepen wordt ambtelijke capaciteit kost en dan kunnen ze niet naar buiten. Dat is een afweging die gemaakt moet worden. Maar het verder omhoog brengen geldt eigenlijk voor heel Nederland. Stel dat een gemiddelde organisatie vraagt hoeveel klanten vertrouwen in die organisatie stelt. Stel dat maar 33% van zijn leerlingen zou zeggen: ik heb vertrouwen in deze school. Dan zou hij zich echt elke dag kapot schamen. Dat is niet goed genoeg, dat moet omhoog. Rond het sociaal domein, de rapportages. Het CDA zit een beetje te kauwen op de P&C cyclus, of dat nu is wat hij zoekt. Bij de kaderbrief wordt vooral vooruit gekeken, niet naar het lopend jaar, misschien globaal, maar niet echt. De eerste keer dat naar het lopende jaar gekeken wordt, is bij de zomerrapportage. Dit jaar staat in de zomerrapportage dat er een tegenvaller is op jeugdzorg met een effect van € 1,8mln structureel. Dat hoort de raad dan, in dit geval, in oktober. Misschien zou dat in september kunnen als het wat strakker in het proces gezet wordt. Maar dan wordt pas in september iets vast gesteld en dan kan men eigenlijk al niet meer sturen, want het jaar is al bijna voorbij. Dat is waar het CDA naar zoekt. Hij weet wel, dat het niet zomaar veranderd kan worden, maar het is wel belangrijk dat de raad goed geïnformeerd is en goed weet hoe het zit, zeker omdat er scherper begroot wordt. Er zijn minder marges de andere kant op om het met investeringen, die niet uitgevoerd worden, op te vangen, want dat is al ingezet. Het is belangrijk boven op de bal te zitten. Daarmee bedoelt hij niet, dat bepaalde zorg maar niet verleend moet worden, zeker niet. Er moet zorg verleend worden aan mensen die dat nodig hebben en ondersteuning voor mensen die dat nodig hebben, maar dat betekent wel dat op andere posten in de begroting misschien iets niet gedaan moet worden, omdat deze zorg wel verleend moet worden. Zo reëel moet men dan ook zijn. Het CDA zit een beetje te kauwen op hoe dat zou moeten. Het CDA komt daar wellicht bij de behandeling van deze begroting in de gemeenteraad op terug. Dan nog richting een aantal andere punten. Wethouder Abee, prachtig nieuws rond Bleizo oost. Het CDA wacht dat af. Dan de andere fracties. Richting L3B, de oproep: kan de organisatie de ambities aan? En wordt daar reëel genoeg naar gekeken? Ja, natuurlijk volledig mee eens en goed om daar naar te kijken. Richting de VVD, een grootse activiteit rond 75 jaar vrijheid. Ja, dat is natuurlijk een prachtig idee, daar staat het CDA zeer

sympathiek tegenover. WIJ: een kindercollege vindt het CDA een sympathiek idee, op wat voor manier dan ook. Het staat niet voor niets in het coalitieakkoord, dat er met de jeugd gepraat wordt en niet over de jeugd. Over de vorm waarin dat gebeurt, kan altijd getwist worden. Hij heeft het net even opgezocht van de concullega's in Hardewijk, hoe ze dat gedaan hebben. Dat zag er heel leuk uit. Misschien is dat een idee, maar er zijn vast nog heel veel andere varianten. Misschien met de motie van Philippens, want burgerparticipatie gaat over alle inwoners, dus ook over de kinderen en de jeugd. Criminaliteit en drugsgebruik: daar verschilt het CDA toch wat van mening. Soms heeft hij het gevoel dat WIJ het wat bagatelliseert, de criminaliteit en het drugsgebruik onder de jeugd. Het CDA zit er echt anders in en is het volledig eens met de burgemeester. Er komt ontzettend veel criminaliteit uit voort. Ja, laat men eerlijk zijn, dat vindt ook vaak plaats op de beroemde chillplekken, dus daar moet men de ogen niet voor sluiten en ook niet naïef in zijn. De CU kwam met een voorstel om alle raadsleden, wethouders en alle medewerkers een dagje het huis uit te sturen om mee te lopen in de samenleving. Natuurlijk doet men dat met NL.doet, maar het voelt toch wel een beetje als een paardenmiddel. En het zou niet nodig moeten zijn. Hij mag toch gewoon hopen, dat beleidsmedewerkers onderwijs af en toe eens naar school komen, dat de beleidsmedewerkers sociale zaken en WMO regelmatig op de plekken komen waar dit soort dingen plaats vinden, dat de wethouder wegen regelmatig eens even gaat kijken op alle bouwprojecten en dan gaat hij niet alleen, maar dan neemt hij al zijn ambtenaren mee. Wethouders die gaan over economie en standplaatsen, om maar eens een gevoelig onderwerp te noemen, lopen constant op dat dorp. Dat mag hij verwachten. Dus eigenlijk zou hij zeggen: deze motie zou men niet moeten indienen, want het zou veel meer vanzelfsprekend moeten zijn, dat medewerkers dat doen. Dat ze niet alleen medewerker zijn van Lansingerland, maar dat ze zich ook onderdeel voelen van Lansingerland. Dat zou een vanzelfsprekendheid moeten zijn en hij gaat ervan uit, dat dat zo is, want hij is daar optimistisch over. GL en PvdA, richting allebei: beide fracties riepen op dat er sneller en meer woningen gebouwd moeten worden. Daar wordt hij soms toch een beetje flauw van, als hij eerlijk is. Het is niet zo eenvoudig. Ja, eenvoudig om dat te zeggen, maar het is niet zo eenvoudig om die woningen te realiseren. Het is niet zo dat iemand met een toverstokje kan zwaaien en dat er dan ineens een heleboel woningen bij komen. Vandaag was er een heel bouwprotest te zien in Den Haag. Te zien is hoe ingewikkeld en hoe weerbarstig het is. Het gaat soms over ongelooflijk veel geld en daar moet goed naar gekeken worden. Hij heeft in deze raad gezeten met alle bezuinigingen, misschien dat de voorgangers in Berkel en Bergschenhoek soms iets te gemakzuchtig of te gemakkelijk of te snel tot deals met ontwikkelaars zijn gekomen, niet dat ze dat gemakkelijk deden, maar er worden nog steeds de wrange vruchten van geplukt. Hij zou soms willen dat er meer de tijd genomen wordt om dat goed en zorgvuldig te doen. Dat is wat hij er bij wil zeggen. De PvdA stelde voor om de snelheid op de N209 naar 50km te brengen en om de status provinciale weg op te heffen. Als de snelheid te laag is, wordt men daar erg ongedurig van, een prachtige weg waar men maar 50km/u mag rijden. Het zou niet zo handig zijn om in een tijd waarin verwacht wordt, dat er nog ongelooflijk veel geld in die N209 geïnvesteerd moet gaan worden, om het dan voor eigen rekening te gaan nemen. Laat vooral de provincie daar zijn verantwoordelijkheid in pakken en zorgen dat zij dat gaan doen. De voorzitter vraagt hem af te ronden. De heer Ruitenberg heeft nog één ding: woningbouw in Bleiswijk. Wethouder Arends zei dat het een nieuw onderwerp was. De locatie Merenweg is zeker al zo oud, ook bezit van de gemeente, als woningbouwlocatie als de driehoek Noordpolder. Zeker zo lang, als het niet langer is. Het CDA wil daar echt vaart maken en doorgaan. De heer Duk hoort de heer Ruitenberg juist tegen GL en PvdA zeggen, dat ze niet sneller kunnen gaan werken en dat hij daar moeilijk van wordt. Nu zegt de heer Ruitenberg dat er sneller gebouwd moet gaan worden. De heer Ruitenberg zegt dat er prioriteiten gesteld moeten worden, waar ze horen te liggen. Het CDA zegt nu: laat even de driehoek Noordpolder en de Warmoezerij, de Wildert in Berkel, die constant komen oppoppen, en nog een aantal locaties, extra locaties, inbreidlocaties in Berkel. Het CDA wil liever prioriteit stellen in Bleiswijk, want ambtenaren kunnen maar één keer ingezet worden. In Bleiswijk is bijna geen enkele woningbouwlocatie meer. Laat men dat nu eerst doen. Deze grond is al in bezit van de gemeente, er hoeven geen gronden aangekocht te worden of iets dergelijks. Er is al heel veel gedaan in het verleden, dus men kan daar relatief snel schakelen. De heer Duk merkt op, dat dat elkaar toch niet bijt. De heer Ruitenberg legt uit, dat als er drie ambtenaren zitten die heel veel deskundigheid hebben over woningbouwlocaties en als zij hun tijd stoppen in nieuwe projecten die oppoppen in Berkel, dan is er geen tijd meer voor Bleiswijk. Dat is waar het over gaat. De heer Jumelet merkt op, dat als het een en/en verhaal is, dat dan mensen ingehuurd kunnen worden voor deze projecten om ze te ontwikkelen. Het is toch niet zo dat alleen ambtenaren kunnen ontwikkelen? Op het moment dat de raad het belangrijk vindt, dan kan de wethouder gewoon aan het ambtelijk apparaat vragen om mensen in te huren om het project te ontwikkelen. Dan kan het gewoon en/en zijn. Wellicht kan men dan wat gaan versnellen. Het is niet of/of, maar het kan en/en zijn om aan die grote behoefte tegemoet te komen. De heer Ruitenberg was klaar.

De heer Hoek wil het college bedanken voor de beantwoording. Toen wethouder Abee begon, dacht hij al: gelukkig, het gaat anders dan vorig jaar, want toen kreeg men een heel epistel van het college, maar deze keer was het to-the-point. Alhoewel, de vragen werden goed beantwoord, maar het had wel met

een uur verkort kunnen worden. Desalniettemin, de manier waarop voelt goed. Aan de dag van de CU doet WIJ graag mee, dat is geen probleem, het lijkt hem leuk, mits het in de schoolvakantie is. Waar hij wel van schrikt is het verhaal van het CDA m.b.t. het drugsgebruik. Kijk nou eens waar de gemeente staat. Het is eenvoudig te lezen, dat Lansingerland een beneden gemiddeld drugsgebruik kent. Dat is niet helemaal relevant, want het wordt afgezet tegen een gemeente als Rotterdam, maar men kan het hier in deze raadszaal net zo erg maken als men wil. Met een ieder eens, dat criminaliteit die voort komt uit drugsgebruik bestreden moet worden, maar men moet niet net doen of het hier Sodom en Gomorra is. Daar past hij voor. Het heeft te maken met het feit, dat hier een groter percentage jongeren woont en daar dient ook rekening mee gehouden te worden. Dus daar neemt hij afstand van. M.b.t. het versnellen: WIJ heeft hier een versnelling gegenereerd van 5 jaar vanavond, want hij hoort dat de procedures bij de provincie i.p.v. 5 jaar wellicht wel 3 maanden kunnen gaan duren, dus hij denkt dat er echt slagen gemaakt kunnen worden. Als het gaat over prioritering, dan vindt hij wel dat de prioriteit van Wilderszijde, waar de gemeente een groot financieel risico loopt, boven de markt moet blijven hangen. Men moet zich niet richten op Bleiswijk in eerste instantie. Wat hem betreft kan het en/en. Hij wil er wel voor pleiten, dat met name Wilderszijde, omdat men daar het grootste financiële risico loopt, als prioriteit 1 bestempeld blijft worden. Uitvoeringsplannen duurzaamheid, daar heeft de wethouder duidelijk zijn visie op gezegd of uitgelegd. WIJ mist toch nog hier en daar de ambitie, maar wellicht komt dat in de uitvoeringsplannen wel of meer tot zijn recht. De jaarrapportage, ja, daar verbaast hij zich dan weer over. Er is de commissie samenleving, waarin alle partijen vertegenwoordigd zijn. Zij hebben de modus gevonden waarop rapportage dient plaats te vinden en dan komt hij bij de begrotingsbehandeling in de commissie en dan vindt men daar met elkaar iets van. Dat verbaast hem. Hij was echt wel tevreden over hoe het met elkaar was afgesproken. Waarom is dat? Omdat men dan na 2 maanden weer het hele stuk zit door te akkeren. WIJ heeft er altijd voor gepleit om alleen de wijzigingen weer te geven, want dat houdt de snelheid in de discussie. Als een soort middenweg zou kunnen zijn, dat men eens in de twee maanden kort bijgepraat zou worden of dat de mutaties duidelijk worden gemaakt, dan zou hij daar vrede mee hebben, maar hij is er echt geen voorstander van om de hele jaarrapportage keer vier op de agenda te zetten, want dat levert helemaal niets op. Hij snapt dat de discussie m.b.t. het cultuurhuis afgewacht moet worden. Hij heeft alleen gepoogd wat dingen mee te geven, met name de scenario's, daar zou hij een groot voorstander van zijn. Dus het cultuurhuis, zoals men dat nu voor ogen heeft: wat kost dat? Het cultuurhuis met een bibliotheek en ontmoetingsruimte en horeca: wat kost dat? Een cultuurhuis met alleen een filmzaal en wellicht een cultuurhuis met alleen een theater. Zodat er iets te kiezen valt. Daarbij wil hij de optie Rehoboth toch ook nog even onder de aandacht brengen. Over jongerenparticipatie heeft men het gehad. Blij met de toezeggingen van de wethouder. WIJ zal er daarom ook geen motie over indienen, omdat hij uitgaat van die toezegging en verwacht dat er eigenlijk voor de volgende begrotingsbehandeling volgend jaar meer duidelijkheid over komt. 75 jaar vrijheid gaan we vieren. Niet zo groots natuurlijk als het 10-jarig bestaan van Lansingerland, want dat kostte wat WIJ betreft iets teveel. Maar helemaal eens met het genoemde bedrag van € 50.000. Zelf zou hij ook nog vrede hebben met een bedrag van € 1 per persoon. Waarom is hij er geen voorstander van om alles te delen door het aantal inwoners? Dat gaat toch echt heel scheve gezichten opleveren. Als financieel inzichtelijk gemaakt wordt wat het openstellen van de Noordeindseweg per persoon kost, dan is dat € 25 per persoon. Als hij dan niet aan de Noordeindseweg woont, dan heeft hij daar toch een hekel aan, dus daar zou hij geen voorstander van zijn. De heer Ruitenber merkt op, dat de heer Hoek dat dan moet afschrijven over 40 jaar, dus dan is het per jaar een klein bedragje minder. De heer Hoek vindt dat een goede opmerking, waarvoor dank. Het centrum van Bergschenhoek heeft hij ook nog genoemd, maar daar is geen reactie op gekomen. Hij vindt absoluut, dat volgend jaar niet weer het momentum verloren gaat worden, in die zin dat het centrum van Bergschenhoek dan nog niet gereed is. Dan is het 4 jaar na het voor de eerste keer indienen van de motie. Op het moment dat dat aan de orde is, dan gaat hij hier wel stennis maken. Dat belooft hij echt oprecht. Hij vindt echt dat het centrum van Bergschenhoek daarmee tekort gedaan wordt. Over Bleiswijk ging het al eerder. Toen het onderzoek was geweest, waren daar wat minder concrete plannen voor, dus daar heeft hij vrede mee. Maar het is straks 4 jaar na dato en er is nog niets veranderd. De dierenopvang. Hij gaat ervan dat wethouder Fortuyn dat even terug koppelt en ook wat dat dan eventueel zou kosten om daar op een goede manier een serieuze bijdrage aan te leveren, zodat hetgeen zij voor deze gemeente doen ook enigszins betaald wordt, want dat vindt hij wel terecht. Hier wil hij het bij laten.

De heer Markus heeft een paar punten. De stelpost afschrijvingslasten, dank voor de discussie die daarover ontstaan is en ook de heldere toezegging, dat hier wat slagen in gemaakt gaan worden bij de volgende begroting. Dan over de daadkracht van de organisatie, het debatje tussen het CDA en GL, dat is precies waar hij het over heeft. Op het moment dat er ideeën uit de raad komen en er moet een keus gemaakt worden tussen of/of en en/en maar met extra middelen, dat is dan precies wat hij dan wil horen. Die prioriteitstelling is lastig te maken zonder die kennis. Dat is ook waar L3B mee kwam: geef aan als iets niet kan, want dan moeten er keuzes gemaakt worden. Of het kan allebei, maar dan gaat het extra geld kosten. Dan is men met elkaar in een goede discussie en dan kan de raad helder en duidelijk

prioriteit stellen en ook budgetten daarvoor vrij maken. Heel kort over het rapporteren rondom het sociaal domein. Inderdaad, een lange discussie al: hoe moet dat, hoe vaak moet dat, in welke vorm? Hij wil ervoor waken om teveel rapportages op te hoesten, want dat levert telkens exact dezelfde discussie op en dat kost ook een hoop ambtelijke tijd. Laat men er een keer goed over sparren. Een afwijkingenrapportage, waarin de wethouder eens in de zoveel tijd terug koppelt, biedt al een hoop soelaas. Dat is prima om daar op te sturen. Kinderburgemeester, jeugdraad, hoe men het ook wil noemen. Prima idee, alle partijen ondersteunen dat, het staat bij iedereen op het netvlies, dank om het aan de orde te brengen. Daar komen snel ideeën over. Wilderszijde: de CU heeft vertrouwen in het tempo wat gelopen wordt daar en hoopt dat dat tempo lekker vol gehouden blijft worden. Over de N209 werd gevraagd de fracties aankijken tegen 50km. Laat men het houden zoals het is. Er lopen allerlei onderzoeken in het kader van de A16 en het onderliggende wegennet. Laat men die onderzoeken gewoon afwachten. Dat er zorgen zijn rond de N209 en de toenemende drukte, dat mag duidelijk zijn. Hier wil hij het voor deze avond bij laten.

Mevrouw Den Heijer wil de wethouders en de burgemeester hartelijk bedanken voor de beantwoording van alle vragen. Ze heeft toezeggingen gehoord, informatie gekregen n.a.v. de vragen. Er blijft natuurlijk ook gewoon verschil van inzicht bestaan. D66 voelt niet de behoefte om te herhalen wat andere partijen ook herhaald hebben. D66 gaat zich gewoon beraden op enkele moties of amendementen. Eén daarvan is samen met de VVD te komen tot een mooi plan voor 75 jaar vrijheid. Omdat men toch zo lekker scherp aan het begroten is, stelt D66 voor dit uit de post onvoorzien te halen, want die is immers toch niet nodig. Dank u wel.

Ook de heer Ruijtenberg zal het kort houden. Op de vragen over het sociaal domein van het CDA heeft hij in de eerste termijn al antwoord gegeven, dus die hoeft hij niet nogmaals te beantwoorden. Hij wil met name wethouder Fortuyn bedanken voor het gooien van de handschoen in de richting van GL over Rotterdam The Hague Airport. Die handschoen pakt GL op en zal met een voorstel komen vanuit de commissie ruimte. Dat gaat GL doen, dank u wel daarvoor. Mevrouw Verhoef van de PvdA heeft nog een vraag gesteld over 1.000 woningen extra. GL is voor 1.000 woningen extra. Mocht iemand zich af vragen waar die gebouwd moeten worden: dat kan prima op Bleizo west. Maar GL zal eerst afwachten wat uit het onderzoek komt. Kinderburgemeester of jeugdraad, of hoe het ook genoemd wordt: hartstikke goed. Belangrijk dat jeugd erbij betrokken wordt. In de eerste termijn heeft hij al gezegd: jeugd heeft de toekomst. Zijn slotwoord wil hij wijden aan de heer Machielse: laat men vooral gaan vieren dat er eenheid in verscheidenheid is. Als hij het voorstel kan concretiseren, dan doet hij hierbij vast een toezegging, dat GL het zal gaan steunen. Dank u wel.

Ook van mevrouw Verhoef veel dank voor de beantwoording door de wethouders. Ze begint met bouwen. Wethouder Abee zegt dat het qua bouwen goed op tempo ligt, ook op Wilderszijde. Ze neemt dat aan, maar het voelt ook wel een beetje alsof hij, en ook het CDA, zich erbij neerlegt om verder te zoeken naar wegen om toch, als dat kan, sneller te bouwen. Ze heeft het over het zoeken naar wegen om sneller te bouwen. Ze heeft het niet perse over sneller bouwen. Als dat kan, zou dat mooi zijn. Ze hoort toch ook veel andere fracties zeggen: vaart maken met bouwen. Ze heeft het letterlijk zitten optikken. Er zijn wel degelijk fracties die vaart willen maken. Het CDA wil graag meer bouwen in Bleiswijk en daar ook voorrang aan geven en dat is ook een heel mooi streven. Maar bouwen in Bleiswijk kan alleen als er meer dan 6.500 huizen gebouwd gaan worden, zoals 7.500 zoals de PvdA voorstelt, want de andere programma's in Bleiswijk en Bergschenhoek bij elkaar opgeteld komt het al op 6.500 te bouwen huizen. Het grootste financiële risico wat deze gemeente loopt, is te langzaam bouwen, want dan wordt men door de volgende economische crisis ingehaald. Bij het huidige tempo blijven doorbouwen, dan duurt het nog ongeveer 15 jaar voordat het klaar is en dat is een gigantisch risico. Niet alleen financieel, maar het kan ook een sociaal drama worden door het woningtekort. Dan de toezegging van wethouder Abee om bij de volgende kadernota geen stelpost afschrijvingskosten meer te maken. Dat is heel fijn, daar is een toezegging op gedaan. Komt de wethouder dan ook met een bijgestelde investeringsplanning? Over Wilderszijde meer dan positief, ook middels de gesprekken met de provincie, daar is de PvdA heel erg blij mee, om te horen dat een aantal afspraken ook aan de voorkant snel kunnen worden gemaakt. Dan de N209: wethouder Fortuyn raadt af om van de N209 een 50km weg te maken en dat hoort ze ook andere fracties zeggen. Ze is natuurlijk niet zo naïef om te zeggen: kom maar hier, dan nemen we ook alle kosten. De PvdA wil voorstellen, en adviseren aan de wethouder, om in de gesprekken met de provincie die inderdaad veelvuldig plaats vinden de voors en tegens te onderzoeken om die weg van 80km naar 50km om te turnen. Wat zijn de voors en tegens daarvan? De PvdA is bereid om de lobby aan te gaan om zo'n haalbaarheidsonderzoek te starten bijvoorbeeld met de collega's in de provincie, mocht dat nodig zijn. Gratis OV: blij dat de wethouder heel duidelijk heeft genoemd dat er in dat onderzoek ook aandacht is voor mensen met een krappe beurs. Ze parafraseert dat, maar ze heeft het duidelijk gehoord. Wethouder Arends had het over de Hergerborch, fasegewijs, alles op orde, beeldvormende avond 11 december. Dank u wel, heel fijn. De PvdA is het eens met WIJ: niet voor een informatiestroom

op sociaal domein naar vier maal per jaar. De PvdA denkt niet dat dat nodig is. In die zin sluit de PvdA aan bij WIJ en ze heeft het een andere fractie ook nog horen zeggen. Dan toch even de armoede. Wat zou het mooi zijn: geen arme kinderen meer in Lansingerland. Dat echode ook de wethouder Van Tatenhove. De staatssecretaris van de VVD, mevrouw Van Ark, heeft gezegd dat het gewoon naar nul moet. Daar is een plan voor gemaakt, er is extra geld, alle arme kinderen moeten zo snel mogelijk in beeld komen. Wethouder Van Tatenhove zegt vaak tegen ons: als u een methode hebt om elk kind te vinden, dan houd ik me aanbevolen. Is de wethouder al ten rade gegaan bij andere wethouders? Hoe doen zij dat? Bij de maatschappelijke partners, de kerken, die oren en ogen hebben. Beantwoording nu hoeft niet, want ze snapt dat ze dat antwoord nu niet heeft, maar het is te makkelijk om te zeggen: als u een methode heeft, dan horen we het graag. De PvdA wil geen voorschot nemen op de LHBTI-discussie, maar ze wil toch nog een aantal dingen zeggen. Er is wel degelijk concreet beleid mogelijk voor de LHBTI-groep. Dat gebeurt ook in andere gemeenten en dat gaat over sociale acceptatie, veiligheid en zichtbaarheid. Wethouder Van Tatenhove en burgemeester Van de Stadt zeiden dat het niet nodig is, omdat ze een inclusieve samenleving willen, waar geen apart beleid voor is, geen doelgroepenbeleid. Als een LHBTI'er zich niet veilig voelt, dan horen ze het en dan wordt het opgepakt. Ze wil dat alle fracties open blijven staan voor de discussie die ze straks wil voeren. In het sociaal domein probeert men alles lokaal voor elkaar te krijgen met aandacht voor welzijn en participatie in de samenleving. Dat zou hierbij en misschien ook nog wel bij andere doelgroepen ook gedaan moeten worden. Het lokale emancipatiebeleid is een waardevolle en onmisbare aanvulling op het rijksbeleid, wat er natuurlijk is. Dan kan aan hele concrete dingen gedacht worden: lesprogramma's op scholen, bij sportverenigingen, inloopmogelijkheden bij een buurthuis waarbij de gemeente faciliteert. Ze wil toch dat iedereen open die discussie in gaat en dat verwacht ze ook, want zo kent ze de fracties hier. De VVD kwam met een investering in het 75 jarige bevrijdingsfeest. D66 wil meedenken. De PvdA vindt dat een goed plan en steunt dat. De slagkracht van de organisatie verhogen of onderzoeken of dat nodig is i.v.m. zorgen over het doen. L3B kwam daar mee. De PvdA steunt dat ook zeker, om naar die slagkracht te gaan kijken en om die te gaan verhogen op het gebied van economie, ruimtelijke ordening et cetera. De CU kwam met het gemeentehuis een dag dicht. Op zich staat ze heel graag in de modder met haar kaplaarzen met de jongens van de CU en de andere collega's hier in de raad, maar ook de PvdA denkt dat de ambtenaren ook best wel in de modder staan en midden in het veld. Nederland Doet, goed om daaraan mee te doen, maar de PvdA denkt niet dat het gemeentehuis een dag dicht moet om dichter bij de samenleving te komen. De kinderburchemeester of -college, dat kan. Een jongerenraad is een mooi alternatief. De PvdA steunt dat ook en wil graag mee denken hoe dat kan. Over het burgermeetnet van D66 wil de PvdA best mee denken. Er is eerder een avond over geweest, waar iemand van de PvdA bij was. Het heeft te maken met preventie van luchtwegklachten en meten van de leefomgeving en dat is allemaal ontzettend belangrijk. Mevrouw Den Heijer wil nog even aangeven, dat dat meetnet er gewoon komt. Er zijn 10 kastjes beschikbaar, dus wie mee wil denken kan volgende week op bezoek komen, dan kan ze mee doen. Mevrouw Verhoef vindt dat aardig. Moet het niet groter getrokken worden dan 10 kastjes? Maar daar kunnen ze het dan over hebben. Ze wil het hierbij laten. Dank u wel.

Wethouder Abee heeft diverse sprekers gehoord over sturing. Geen misverstand. Die optimalisering die hij probeert in te zetten en de verbeteringslag die geprobeerd wordt elk jaar te maken moeten doorgezet worden. Waar het college op voorhand geen voorstander van is, om meer rapportages te krijgen. Men moet er vooral voor zorgen, dat de rapportages die er zijn beter worden, voldoen aan de vraag van de raad. Dat is de inzet, waar men het over moet hebben. Beter rapportages, die zo optimaal mogelijk gecreëerd worden. En ook op de juiste momenten. De zomernota is wel vrij laat. Eén van de verbetervoorstellen zou kunnen zijn, dat die zomernota direct na de zomervakantie komt. Dan is het in de tijd beter. Dat scheelt een maand en ten opzichte van nu ruim een maand. Alle beetjes helpen. De heer Machielse geeft nog een verduidelijking m.b.t. zijn voorstel. Hij noemt het woord infografic. Als hij dat zo geïdentificeerd had, maar nu dacht de wethouder dat hij binnen de begroting doorrekeningen wilde, excuses daarvoor, maar zo'n idee vindt hij een stuk sympathieker. Hij doet zeker geen toezegging. Dank naar de heer Hoek toe, dat hij waardering heeft voor zijn korte en efficiënte beantwoording. Hij vrees wel dat zij samen dan de enigen zijn, die dat vinden, maar het is wel leuk om het eens te zijn over dat punt. Wilderszijde: snel is belangrijk, maar er zijn ook wettelijke procedures. Soms zit men vast aan proceduretijd, die er nou eenmaal is in Nederland. Hij voorspelt dat men met Wilderszijde in de volgende crisis terecht komt. Het gaat erom om ervoor te zorgen dat wat in andere situaties mogelijk verkeerd gegaan is, dat de contracten die in de crisis van toepassing zijn, niet alleen maar negatief zijn voor de gemeente, maar dat het zo zorgvuldig mogelijk is afgehecht. Het is niet alleen maar snelheid. Het gaat over een project waar echt waanzinnig veel geld in om gaat. Naast snelheid moet het zorgvuldig gedaan worden, buiten alle termijnen. Men moet niet doen van mening te verschillen, maar ook niet dat het iets is wat even bij de bakker gehaald wordt, ook niet als de provincie mee werkt. Er is helaas gewoon tijd voor nodig, omdat het complex is. Denk alleen maar aan het eigen besluitvormingsproces, hoe ingewikkeld dat is. Wat de kapitaallastenpost betreft, heeft hij een toezegging gedaan. In de kadernota, die bedoeld is om aan te geven wat de wensen zijn vanuit de politiek en wat de financiële

ruimte is, daar moet dat in verwerkt zijn. Een meerjaren investeringsprogramma zal men dan bij de begroting concreet terug vinden. Belangrijk is dat er bij de kadernota echt duidelijkheid moet zijn, hoe dat nieuwe investeringsvolume eruit ziet en wat dat betekent m.b.t. de financiële ruimte, zowel positief als negatief als dat eruit komt. Hij dacht het in uitermate korte tijd behandeld te hebben. Dank u wel.

De voorzitter hoorde van de heer Hoek, dat hij het centrum Bergschenhoek heel erg belangrijk vindt. Misschien wil wethouder Arends daar nog even op reageren.

Wethouder Arends kreeg in het oor gefluisterd, dat het belangrijk is. Ze zijn het dus eens. Uiteraard. Bergschenhoek is heel belangrijk. De heer Hoek geeft aan hoe belangrijk hij het vindt en dat hij al jaren aandacht vraagt voor Bergschenhoek. Dat is ook bekend. In januari dit jaar is de visie vast gesteld. N.a.v. die visie met 5 pijlers daarin is een stevige centrummanager aangesteld. Die is ongelooflijk hard bezig, samen met de ondernemers, samen met de vastgoedeigenaren en met inwoners. Om daarmee het BLZ te professionaliseren, een stuurgroep in te richten, werkgroepen in te richten, om uiteindelijk en zo snel mogelijk, want iedereen is zich daarvan bewust, een dermate goede draagvlak te hebben, wat eenduidig voor het inrichtingsplan is. Dat staat dit jaar op de agenda. Daar is iedereen van doordrongen, ook alle betrokkenen, stakeholders van het centrum van Bergschenhoek. Ze heeft er goede hoop op. Tweeënhalve week geleden is ze nog met ondernemers hierover in gesprek geweest. Het vraagt goede afstemming. De centrummanager is daar volop mee bezig. In die zin: 4 jaar. Vanaf dit jaar januari is het vast gesteld, de centrummanager aangesteld, behoorlijke slagen gemaakt in het professionaliseren en het inrichten van de verschillende groepen die nodig zijn om nu te komen tot een gedragen inrichtingsplan en dan te komen tot een uitvoeringsplan voor de uitvoering, als iedereen tevreden is. Dank u wel.

De voorzitter hoort dat er iemand komt met een voorstel voor 75 jaar vrijheid, ze hoort over het sociaal domein, over de getallen en financiën en mevrouw Den Heijer komt met moties en amendementen. Zo het e.e.a. gehoord hebbend met deze uitgebreide beraadslagingen, denkt ze dat het misschien wel heel snel kan gaan in de raadsvergadering van 7 november. Het heeft zijn vruchten afgeworpen door er zo lang over te doen.

7a. Actualiteiten uit het college

7b. Actualiteiten uit de commissie

7c. Verbonden partijen

Geen opmerkingen.

8. Rondvraag en sluiting

Er zijn geen rondvragen. De voorzitter sluit de vergadering om 22.45 uur.